

Rapport 2009:3

Turismens samhällesekonomiska betydelse för Åland 2008

www.asub.ax

ÅSUB

De senaste rapporterna från ÅSUB

- 2007:5 Ekonomisk utsatthet och social trygghet på Åland
- 2007:6 Konjunkturläget hösten 2007
- 2007:7 ”Olika behandling i lika situation”. Om diskriminering i det åländska samhället
- 2007:8 Färöarna - En studie av institutionellt handlingsutrymme, ekonomisk utveckling och ekonomisk-politiskt lärande
- 2007:9 Ekonomisk översikt för den kommunala sektorn hösten 2007
- 2008:1 Det finska språkets ställning inom det åländska näringslivet
- 2008:2 Kvinnors företagande på Åland
- 2008:3 Konjunkturläget våren 2008
- 2008:4 Ekonomisk översikt för den kommunala sektorn våren 2008
- 2008:5 Bornholm - Economic and Innovative Capacity: Dealing with Dichotomies
- 2008:6 Arbetsmarknadsbarometern våren 2008
- 2008:7 Ålänningarna och miljön - Beteende och förändringsvilja i vardagen
- 2008:8 Den åländska flyttningsrörelsen ur ett arbetsmarknadsperspektiv
- 2008:9 Grönland. En studie i dynamisk självstyrelse
- 2008:10 Konjunkturläget hösten 2008
- 2008:11 Ekonomisk översikt för den kommunala sektorn hösten 2008
- 2008:12 Nordiskt regionalpolitiskt samarbetsprogram 2009 -2012
- 2009:1 Ålänningars kultur- och fritidsvanor
- 2009:2 Mot den tredje generationens regionpolitik

Förord

På uppdrag av Ålands landskapsregering och Ålands Turistförbund har Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) under år 2008 gjort en uppföljning av undersökningen om turismens samhällsekonomiska betydelse från år 2003. Liksom i den tidigare undersökningen, har ÅSUB gått in med egna budgetmedel i utredningsarbetet och är sålunda medfinansierad i projektet.

Arbetet med undersökningen har varit omfattande och inneburit en unik kombination av olika statistiska och ekonomiska analysmetoder. Dessutom har flera olika källor i form av registerdata och enkäter riktade till turisterna, till de åländska företagen och hushållen använts. För att uppskatta Ålands turistinkomster har två olika metoder använts, utgifts- och inkomstmetoden. Utgiftsmetoden går ut på att i intervjuer fråga turisterna om deras penningsspending på Åland och under resorna till och från Åland, medan inkomstmetoden går ut på att man ber företagen uppskatta deras inkomster från turisterna.

Utredare *Maria Rundberg* har varit huvudansvarig för projektet samt för arbetet med rapporten. Ekonomistatistiker *Jouko Kinnunen* har ansvarat för analysen enligt inkomstmetoden samt med hjälp av input-output tabeller tagit fram data för bedömningen av turismens indirekta effekter. Dessutom har Jouko med hjälp av ÅSUBs CGE-modell analyserat turismens effekter ur ännu en synvinkel, vilket han beskrivit närmare i kapitel 7.3. Statistiker *Jonas Karlsson* har bidragit med omsättningsdata till inkomstmetoden. Utredningschef *Katarina Fellman* har bidragit med värdefulla synpunkter.

Avreseintervjuerna med turisterna har utförts av *Anna-Karin Eriksson*, *Fredrik Karlsson*, *Mina Rydell*, *Stefan Söderlund* och *Ingrid Eriksson*. Högskolepraktikant Anna-Karin Eriksson har även scannat in en stor del av intervju svaren samt tagit fram resultat från andra relevanta undersökningar.

Om ytterligare information önskas går det bra att ta kontakt med Maria Rundberg (telefon 25495) eller Jouko Kinnunen (telefon 25494).

Mariehamn i mars 2009

Bjarne Lindström
Direktör

Innehåll

Förord	2
Figurförteckning	7
Tabellförteckning	10
1. Sammanfattning	12
2. Inledning	17
2.1 Bakgrund och syfte	17
2.2 Metod	17
2.3 Definitioner	19
2.4 Rapportens upplägg.....	21
3. Utvecklingen av den åländska turismen	22
4. Ålands turisminkomster enligt turisternas uppgifter	28
4.1 Turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt inkvarteringsform	30
4.2 Turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt syftet med resan	47
4.3 Den genomsnittliga övernattande turistens utgifter per person och dygn.....	50
4.4 Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland	52
4.5 Hushållsundersökningens resultat.....	56
4.6 Sammanfattning av utgiftsmetodens resultat	58
5. Ålands turisminkomster enligt företagens uppgifter	63
6. En jämförelse av utgifts- och inkomstmetodens resultat	67
7. Turismens roll i den åländska ekonomin	70
7.1 Turismens direkta och indirekta effekter på Ålands ekonomi	71
7.2 Turismens sysselsättningseffekter.....	73
7.3 Turismens effekter enligt ÅSUBs CGE-modell.....	75
8. Andra undersökningars resultat	78
Referenser	86
Bilaga	88

Figurförteckning

Figur 1. Turistgruppernas landkonsumtion på Åland under deras ålandsvistelse 2008 (82,4 miljoner euro inkl. moms) enligt deras inkvarteringsform.....	13
Figur 2. Turisternas landkonsumtion på Åland 2008 (82,4 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost.....	13
Figur 3. Turisternas totala konsumtion på Åland och ombord på ålandsägda färjor och fartyg 2008 (295,3 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost	14
Figur 4. Utvecklingen av antalet inresande 1994-2008.....	22
Figur 5. Utvecklingen av antalet övernattningar på Åland 2000-2008 enligt inkvarteringsform.....	23
Figur 6. Antal övernattningar på Åland 2008 fördelade på inkvarteringsform och säsong.....	24
Figur 7. Antal övernattningar på Åland 2008 fördelade på inkvarteringsform och region.....	25
Figur 8. Fördelningen av det totala antalet turistövernattningar på Åland år 2008 (cirka 1.850.000 övernattningar)	27
Figur 9. Turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt deras inkvarteringsform 2008.....	30
Figur 10. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftslag	31
Figur 11. Hotellgästernas utgifter per person och dygn 2008 enligt deras hemland (euro).....	33
Figur 12. Gästhemsbesökarnas utgifter per person och dygn 2008 enligt deras hemland (euro).....	35
Figur 13. Stugturisternas utgifter per person och dygn 2008 enligt deras hemland (euro).....	36
Figur 14. Campingturisternas utgifter per person och dygn 2008 enligt deras hemland (euro).....	38
Figur 15. Båtturisternas utgifter per person och dygn 2008 enligt deras hemland (euro).....	39
Figur 16. Utgifter per person och dygn hos besökare av släkt och vänner 2008 enligt deras hemland (euro).....	41
Figur 17. Fritidshusägarnas utgifter per person och dygn 2008 enligt deras hemland (euro).....	43

Figur 18. Dagsbesökarnas utgifter per person 2008 enligt deras hemland (euro).....	45
Figur 19. Turisternas landkonsumtion per person under ålandsvistelsen enligt deras inkvarteringsform 2008 (euro)	46
Figur 20. Turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt syftet med resan 2008.....	47
Figur 21. Turisternas utgifter per utgiftslag per person och dygn enligt syftet med resan till Åland 2008	48
Figur 22. Turisternas landkonsumtion per person under ålandsbesöket enligt syftet med resan 2008	50
Figur 23. Övernattande turisternas genomsnittliga utgifter per person och dygn enligt säsong och region 2008 (euro)	51
Figur 24. Övernattande turisternas genomsnittliga utgifter per person och dygn enligt deras hemland 2008 (euro).....	52
Figur 25. Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland 2008 enligt turisternas inkvarteringsform (euro)	53
Figur 26. Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland 2008 enligt syftet med resan till Åland (euro)	54
Figur 27. Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland 2008 enligt deras hemland (euro)	55
Figur 28. Ålämningarnas resor utanför Åland enligt ålder (hushållsundersökningen)	57
Figur 29. Turistgruppernas landkonsumtion på Åland under deras ålandsvistelse 2008 (82,4 miljoner euro inklusive moms) enligt deras inkvarteringsform.....	59
Figur 30. Turisternas landkonsumtion på Åland 2008 (82,4 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost.....	60
Figur 31. Turisternas totala konsumtion på Åland och ombord på ålandsägda färjor och fartyg 2008 (295,3 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost.....	60
Figur 32. Turismens direkta och indirekta betydelse för det åländska näringslivets BNP i procent.....	72
Figur 33. Turismens direkta och indirekta sysselsättningseffekter i procent av de sysselsatta ålämningarna inom privata sektorn	75
Figur 34. BNP-tillväxt under tre olika antaganden om turismens årliga tillväxttakt 2011-2020	76
Figur 35. Ålands befolkning under olika antaganden om turismens tillväxt 2011-2020.....	77
Figur 36. Turisternas konsumtion på Gotland 2007 per utgiftspost (1.587 miljoner SEK).....	78

Figur 37. Antal helårsarbeten inom besöksnäringen på Gotland år 2007 (1.349 stycken)	79
Figur 38. Turisternas konsumtion på Öland 2007 per utgiftspost (1.126 miljoner SEK)	80
Figur 39. Antal anställda inom besöksnäringen på Öland år 2007 (1.077 stycken).....	80
Figur 40. Turisternas konsumtion i Sverige 2007 per utgiftspost (236.570 miljoner SEK).....	82
Figur 41. Antal sysselsatta (årsverken) inom svenska turistnäringen i olika branscher 2007 (160.249 stycken).....	82
Figur 42. Turisternas totala konsumtion på Åland och för transporttjänsten till och från Åland 2008 (126,5 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost	84
Figur 43. Turisternas landkonsumtion 2003 och 2008 per person och dygn enligt deras inkvarteringsform.....	90
Figur 44. Turisternas landkonsumtion 2003 och 2008 per person under ålandsbesöket enligt inkvarteringsform.....	90
Figur 45. Turisternas landkonsumtion 2003 och 2008 per person och dygn enligt syftet med resan till Åland	91
Figur 46. Turisternas landkonsumtion 2003 och 2008 per person under ålandsbesöket enligt syftet med resan till Åland	92
Figur 47. Konsumtion per person under resorna till och från Åland 2003 och 2008 enligt turisternas inkvarteringsform (2008 års priser, euro).....	92
Figur 48. Konsumtion per person under resorna till och från Åland 2003 och 2008 enligt syftet med resan till Åland (2008 års priser, euro).....	93
Figur 49. Eurokursen i förhållande till svenska kronor	94

Tabellförteckning

Tabell 1. Turismens andel av det åländska näringslivets BNP till baspris 2002-2008 (i 2008 års priser).....	15
Tabell 2. Kommersiella övernattningar enligt inkvarteringsstatistiken 2008.....	26
Tabell 3. Antal intervjuade enligt bakgrundsvariabel	28
Tabell 4. Hotellgästernas utgifter per person och dygn säsongvis 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser (euro)	32
Tabell 5. Hotellgästernas utgifter per person och dygn regionvis 2008 (euro).....	32
Tabell 6. Gästhemsbesökarnas utgifter per person och dygn säsongvis 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser (euro)	34
Tabell 7. Gästhemsbesökarnas utgifter per person och dygn 2008 regionvis (euro)	34
Tabell 8. Stugturisternas utgifter per person och dygn 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser säsongvis (euro).....	36
Tabell 9. Campingturisternas utgifter per person och dygn 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser (euro)	37
Tabell 10. Campingturisternas utgifter per person och dygn 2008 regionvis (euro).....	37
Tabell 11. Båtturisternas utgifter per person och dygn säsongvis 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2003 års priser (euro)	39
Tabell 12. Utgifter per besökare hos släkt och vänner och dygn säsongvis 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser (euro)	40
Tabell 13. Utgifter per besökare hos släkt och vänner och dygn 2008 regionvis (euro).....	40
Tabell 14. Fritidshusägarnas utgifter per person och dygn säsongvis 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser (euro)	42
Tabell 15. Fritidshusägarnas utgifter per person och dygn 2008 regionvis (euro).....	42
Tabell 16. Dagsbesökarnas utgifter per person 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser.....	44
Tabell 17. Turistgruppernas utgifter per person under ålandsvistelsen enligt deras inkvarteringsform 2008 (euro).....	45
Tabell 18. Turistgruppernas genomsnittliga utgifter per person under ålandsvistelsen enligt resans syfte 2008 (euro)	49
Tabell 19. Turistgruppernas landkonsumtion på Åland under deras ålandsvistelse enligt	

deras inkvarteringsform 1995, 1997, 2003 och 2008 i 2008 års priser (1.000 euro)	59
Tabell 20. Turisternas konsumtion på Åland per utgiftspost 1995, 1997, 2003 och 2008 i 2008 års priser (1.000 euro)	62
Tabell 21. Den turistrelaterade omsättningen per bransch 2008 enligt företagens uppgifter (1.000 euro)	64
Tabell 22. Landturismen - en jämförelse av inkomst- och utgiftsmetodens resultat för vissa branscher	68
Tabell 23. Turisternas konsumtion iland 1995, 1997, 2003 och 2008 i 2008 års priser (1.000 euro)	69
Tabell 24. Turismens andel av näringslivets BNP till baspris 2002-2008 (i 2008 års priser)	71
Tabell 25. Turismens direkta sysselsättningseffekter per bransch inom privata sektorn	74
Tabell 26. Antal svarande enligt inkvarteringsform och resans huvudsyfte	89
Tabell 27. Turisternas utgifter per utgiftslag per person och dygn enligt syftet med resan till Åland 2008 (euro)	91
Tabell 28. Turistgruppernas landkonsumtion regionvis 2008 (1000 euro)	93

1. Sammanfattning

Resultaten i denna turismundersökning har tagits fram med hjälp av två metoder, utgifts- och inkomstmetoden. Genom utgiftsmetoden uppskattar man turismens ekonomiska betydelse genom att fråga turisterna om deras penninganvändning inom olika utgiftsposter under deras vistelse på Åland samt under resorna till och från Åland. Vi gjorde sålunda cirka 1.600 avreseintervjuer med turister under perioden april-oktober 2008. På basen av dessa svar samt ÅSUBs turiststatistik har sedan de olika turistgruppernas turismkonsumtion under år 2008 skattats.

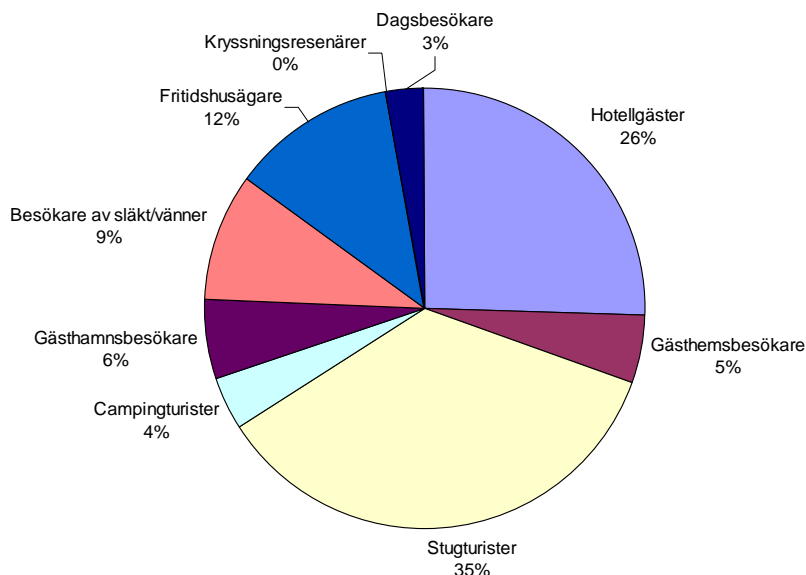
Med hjälp av inkomstmetoden beräknas turismens ekonomiska betydelse genom att de åländska företagen uppskattar hur stor andel av deras försäljning som är ett resultat av försäljning direkt till turister. Nästan 150 företag svarade på enkäten och på basen av dessa svar har turismens betydelse för olika branscher skattats. Dessa uppgifter används sedan i beräkningarna av turismens andelar av Ålands bruttonationalprodukt, BNP.

Resultatet av uppskattningen av turismens ekonomiska betydelse via de båda metoderna borde i stort överensstämma, vilket det också har gjort. Enligt utgiftsmetoden kan den landbaserade turisminkomsten uppskattas till 71,7 miljoner euro exklusive mervärdesskatt jämfört med inkomstmetodens resultat på 73,4 miljoner euro exklusive moms. Man kan sålunda konstatera att de direkta inkomster den landbaserade turismen genererade på Åland år 2008 grovt kan uppskattas till cirka 72 miljoner euro (exklusive moms).

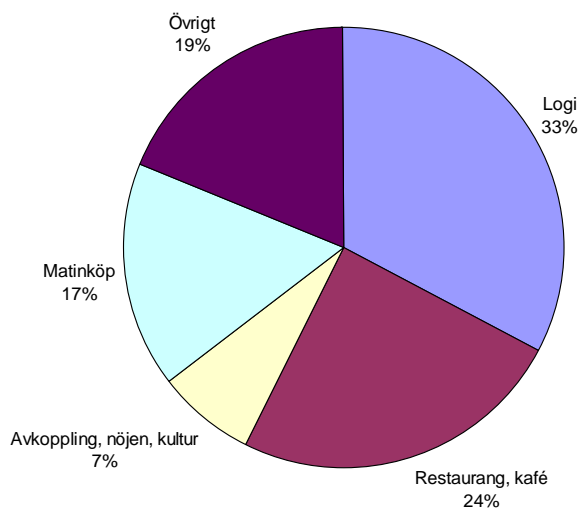
Turisternas landkonsumtion på Åland år 2008

Totalt beräknas turisternas landkonsumtion på Åland år 2008 uppgå till 82,4 miljoner euro inklusive moms. De två viktigaste turistgrupperna i detta avseende är stugturisterna, som stod för drygt en tredjedel av konsumtionen följt av hotellgästerna som stod för en fjärdedel. Fritidshusägarna och besökarna av släkt och vänner, vilkas övernattningar inte ingår i den officiella inkvarteringsstatistiken, stod för 13 respektive nio procent av landkonsumtionen. Gästhamns-, gästhembesökarna och campingturisterna stod för ca fem procent vardera, medan de inte övernattande dagsbesökarnas och kryssningsresenärernas landkonsumtion var marginell.

Figur 1. Turistgruppernas landkonsumtion på Åland under deras ålandsvistelse 2008 (82,4 miljoner euro inkl. moms) enligt deras inkvarteringsform.

Figur 2. Turisternas landkonsumtion på Åland 2008 (82,4 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost

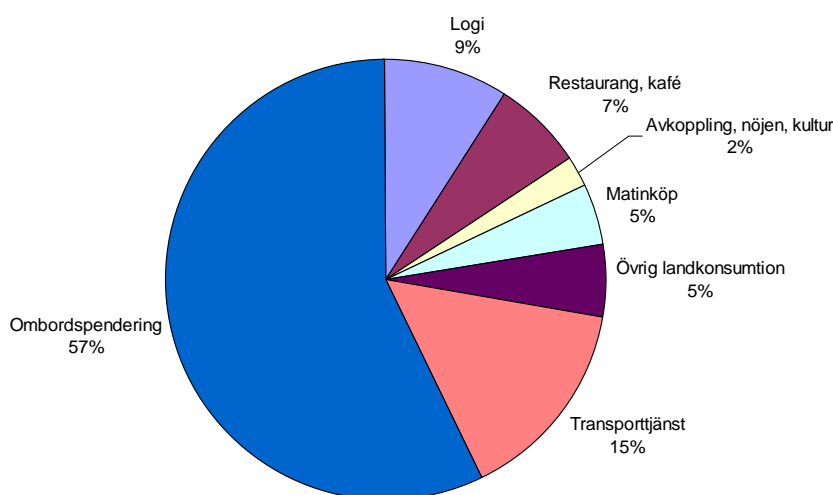
En fördelning av landkonsumtionen på olika utgiftsposter visar att en tredjedel av turisternas landkonsumtion går till logi, en fjärdedel till restaurang- och kafébesök, 17 procent till matinköp och sju procent till avkoppling och nöjen. Nästan en femtedel av

turisternas konsumtion gick till "övrigt", som till största delen bestod av shopping.

Turisternas landkonsumtion och konsumtion under resorna till och från Åland

Om man till turisternas landkonsumtion adderar turisternas utgifter för transporttjänsten och ombordspendringen på ålandsägda färjor och fartyg, så kan den totala turisminkomsten uppskattas till 295,3 miljoner euro. De totala utgifterna för och under resorna till och från Åland uppgår till cirka 213 miljoner euro eller 72 procent av deras totala konsumtion.

Figur 3. Turisternas totala konsumtion på Åland och ombord på ålandsägda färjor och fartyg 2008 (295,3 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost

Turismens ekonomiska effekter på Åland

Turismens ekonomiska betydelse varierar beroende på hur man definierar turismen. Om man använder det samlade resultatet av denna turismundersökning och tillämpar det på nationalräkenskaperna för Åland erhålls följande resultat i termer av andelen av det åländska näringslivets BNP.¹

¹ BNP beräknas på basen av förädlingsvärdet, som sålunda är lägre än den bruttoomsättning som turisminkomsten värderas enligt.

- Enligt den snävaste definitionen av turism, det vill säga enbart turisternas direkta landkonsumtion på Åland, uppskattas turismens andel av det åländska näringslivets BNP till 3,5 procent år 2008.
- Inom nationalräkenskaperna definieras dock landturismen som turisternas direkta konsumtion på Åland samt ålänningarnas egna köp av resetjänster från till exempel åländska resebyråer. Landturismens bidrag till näringslivets BNP stiger då till cirka 4,5 procent.
- Enligt den vidaste definitionen av turismen som förutom turisternas direkta landkonsumtion på Åland och ålänningarnas egen konsumtion av turisttjänster även inkluderar de åländska företagens turisminkomster utanför Åland samt de åländska passagerarrederiernas totala försäljning till turister, uppskattas turismens andel av näringslivets BNP till 30,4 procent år 2008.

Tabell 1. Turismens andel av det åländska näringslivets BNP till baspris 2002-2008 (i 2008 års

	2002	2003	2004	2005	2006	2007**	2008**
Grund	Turismundersökningen 2003					Turismundersökningen 2008	
Landturismen							
Förädlingsvärde, milj euro	22,6	22,2	22,3	23,3	25,6	36,4	36,0
Andel av näringslivets BNP, procent	3,2	3,0	3,0	2,9	3,2	4,5	4,5
Turismen totalt							
Förädlingsvärde, milj euro	298,8	280,4	270,6	287,5	292,2	246,1	243,5
Andel av näringslivets BNP, procent	42,3	38,0	36,2	35,8	36,5	30,4	30,4

**Prognos för BNP

Definitionen på vad som benämns landturism ändrades i turismundersökningen från år 2003 jämfört med undersökningen från år 1997, så att penningspel och åländska företags övriga turismverksamhet utanför Åland inte ingår i "landturismen" utan endast i "turismen totalt".

Detta gör att jämförelser med år före 2001 inte är möjlig.
(priser)

Poängteras bör att turismens BNP-andelar i tabellen utgör andelar av det åländska näringslivets BNP, medan turismens BNP-andelar i nationalräkenskaperna² utgör andelar av totala BNP till baspris (inklusive offentlig verksamhet och icke-vinstsyftande verksamhet).

Vi kan se att utvecklingen av landturismens förädlingsvärde har varit stabil på en låg nivå, medan utvecklingen av den totala turismen sjunkit från en andel av näringslivets BNP på 42,3 procent år 2002 till 36,5 procent år 2006. Huvudorsaken till denna minskning av den totala turismen hittar man inom den sjöfartsbaserade delen av näringslivet. Enligt denna undersöknings resultat uppgår den totala turismens andel av näringslivets BNP till 30,4 procent, medan landturismens andel har vuxit en aning, till

² Källa: ÅSUB Statistikmeddelande Nationalräkenskaper 2008:4

4,5 procent³.

Turismens sysselsättningseffekter på Åland

Totalt var 8.414 ålänningar sysselsatta inom den privata sektorn på Åland (den 31.12.2006), av vilka 465 var sysselsatta inom landturismen (5,5 procent) och 1.658 inom turismen totalt (19,7 procent). Största delen av de sysselsatta inom landturismen återfinns inom hotell- och restaurangverksamheten följt av detaljhandel, medan största delen av de sysselsatta inom turismen totalt återfinns inom sjötransport (1.132 ålänningar).

Jämförelser med resultaten från 2003 års undersökning

Jämfört med resultaten i 2003 års undersökning har de olika turistgruppernas (enligt deras inkvarteringsform) landkonsumtion per dygn och person ökat liksom deras landkonsumtion under hela deras ålandsbesök. Även då man delar in turisterna enligt syftet med deras resa till Åland, så har nästan samtliga turistgruppers landkonsumtion under ålandsvistelsen ökat. Däremot har de olika turistgruppernas konsumtion per person under resorna till och från Åland hållits konstant eller till och med minskat.

Enligt utgiftsmetodens sammanfattande resultat har turisternas landkonsumtion reellt ökat med nästan 10 procent år 2008 jämfört med år 2003 (75,0 miljoner euro år 2003 och 82,4 miljoner euro år 2008). Utgifterna för och under resorna till och från Åland har också ökat, med hela 17 procent, trots att turisternas ombordkonsumtion per turist har hållits konstant eller i vissa fall minskat. Detta kan förklaras med att antalet resenärer har ökat från år 2003 till år 2008 med nästan en fjärdedel. Intressant att notera är att ålänningarnas andel av det totala antalet inresande uppskattas till nästan 11 procent år 2008 (13,6 procent år 2003).

³ ÅSUB har fått tillgång till bättre underlag av de åländska företagen jämfört med 2003 års undersökning.

2. Inledning

2.1 Bakgrund och syfte

ÅSUB har för andra gången fått i uppdrag av Ålands landskapsregering och Ålands Turistförbund att kartlägga och fastställa turismens samhällsekonomiska effekter för Åland. Förutom Ålands landskapsregering och Ålands Turistförbund ingår även ÅSUB som en part i 2008 års undersökning och deltar sålunda i finansieringen av projektet. ÅSUB har nämligen för sin egen del ett behov av att uppdatera och utveckla informationen om turismposten inom nationalräkenskaperna för Åland.

År 2003 fick ÅSUB för första gången uppdraget att undersöka turismens samhällsekonomiska effekter av Ålands landskapsregering och Ålands Turistförbund. Då deltog även Mariehamns stad som uppdragsgivare i en del av huvudprojektet, "Evenemangsundersökningen 2003". Åren 1994-1995 och år 1998 undersökte Eva Holmberg-Anttila på uppdrag av Ålands Turistförbund turismens samhällsekonomiska effekter på Åland, då i samarbete med ÅSUB.

Syftet med den här undersökningen är att kartlägga olika besöksgruppers betydelse för åländsk ekonomi utifrån hur mycket de konsumerar på Åland samt på vägen till och från Åland. Besöksgrupperna analyseras dels enligt de inkvarteringsformer de valt, dels enligt resans huvudsakliga syfte. Slutligen är syftet med projektet att fylla ÅSUBS behov av aktuell information för beräkningen av turismposten i nationalräkenskaperna.

2.2 Metod

Undersökningen består av tre delundersökningar; utgifts-, inkomstmetoden samt en enkät till de åländska hushållen, som tillsammans ska ge svar på projektets huvudfrågeställningar. Angreppssättet bygger på den så kallade Nordiska modellen för uppskattning av turismens direkta och indirekta inkomst- och sysselsättningseffekter.

Eftersom turismen inte utgör någon egen bransch i den internationella näringsgrensindelningen, utan ingår i flera andra branscher, måste dess andel av de olika branscherna beräknas med särskilda metoder. Turismens förädlingsvärde beräknas på basen av summan av alla varor och tjänster som konsumeras av turister i ett land eller i en region.

Denna undersöknings resultat är sålunda i huvudsak framtaget med hjälp av två metoder; utgifts- och inkomstmetoden. Utgiftsmetoden är en metod där man uppskattar

turismens ekonomiska betydelse genom att fråga turisterna om deras penninganvändning inom olika utgiftsposter under den tid de vistats på sitt resmål. Utgiftsmetodens resultat i denna undersökning grundar sig på nästan 1.600 så kallade avreseintervjuer med turister, vilka ombads uppskatta hur mycket de spenderade på olika utgiftsposter under sin vistelse på Åland. Utifrån beräkningarna av turisternas genomsnittliga penninganvändning på Åland per person, dygn och per utgiftspost kan man med hjälp av statistik över antalet turister som besökt samt övernattat på Åland beräkna den totala direkta turisminkomsten. Resultatet visar turisternas direkta bidrag till de berörda branschernas omsättning.

Med inkomstmetoden uppskattas turismens ekonomiska betydelse genom att företagen ombeds uppge hur stor andel av deras försäljning som turisterna står för. I den här undersökningen grundar sig inkomstmetodens resultat i första hand på en enkät som hösten 2008 skickades till drygt 250 åländska företag, av vilka 57 procent svarade på enkäten. Svarefrekvensen blev närmare 97 procent då man ser på de svarande företagens omsättning i relation till hela det åländska näringslivets omsättning. Uppgifterna från företagsenkäten har dessutom kompletterats med information från ÅSUBs databas över inkvarteringsföretag. Inkvarteringsdatabasen innehåller nämligen uppgifter om anläggningar som är registrerade i andra branscher än hotell- och restaurangbranschen (inklusive övrig logiverksamhet). På så vis har den samlade turistrelaterade andelen av omsättningen per bransch inom den åländska ekonomin kunnat beräknas.

Resultatet av uppskattningen av turismens ekonomiska betydelse via turisternas penninganvändning (utgiftsmetoden) och beräkningarna på basen av företagets försäljning och omsättning (inkostmetoden) borde komma så nära varandra att turismens samhällsekonomiska betydelse kan fastställas med relativt stor noggrannhet.

Dessutom skickades inom ramen för denna undersökning en enkät till drygt 600 ålänningar, för att uppskatta hur många turister som bott hos släkt och vänner eller privat hyrt ett fritidshus under sin ålandsvistelse. Därtill ställdes frågor om ålänningarnas resor utanför Åland, för att grovt försöka uppskatta ålänningarnas andel av det totala antalet inresande till Åland. Svaresprocent blev drygt 62 och svarmaterialet viktades så att de svarandes sammansättning för bakgrundsvariablerna kön, ålder och region sammanfaller med rampopulationen, den åländska befolkningen.

Förutom de direkta effekterna av turismen, vilka framkom med hjälp av utgifts- och inkomstmetoden, har en så kallad input-output analys av turismens indirekta effekter gjorts. Analysen baseras på data om de ekonomiska relationerna mellan de olika sektorerna inom den åländska ekonomin. Genom att kombinera data om de direkta turisminkomsterna och input-outputtabellerna, vilka beskriver beroendeförhållandena,

klargörs hur turisminkomsterna inom olika branscher indirekt höjer inkomsterna i andra branscher liksom inom den åländska ekonomin som helhet.

I vissa fall har signifikanta skillnader mellan olika bakgrundsvariabler redovisats. Med signifikanta skillnader avses nivå 0,05 eller lägre, det vill säga att sannolikheten är minst 95 procent att en skillnad faktiskt beror på just den variabeln (t.ex turisternas hemland). *Tabell 3* visar svaren enligt bakgrundsvariablerna kön, ålder och övernattningsregion (se även *Tabell 26* i bilagan).

Då jämförelser gjorts med tidigare års uppgifter, har priserna räknats upp till 2008 års priser.

Intervju- och enkätfrågescheman

Avreseintervjuerna med turisterna har skett på basen av ett frågeschema som i stort liknar det som använts i de tidigare undersökningarna (se bilagan). Frågeschemat fanns liksom tidigare på svenska, finska, engelska och tyska och bestod av två sidor med 16 frågor. Först ställdes ett par frågor gällande den svarande såsom hemland, hemort och fördelseår samt huvudsyfte med resan till Åland. Sedan följde frågor om ålandsvistelsens längd och vilken inkvarteringsform som hade använts.

Den tredje gruppen av frågor skulle besvaras om den svarandes resa till Åland var en paketresa, för att på basen av dess uppgifter fördela paketets pris på olika utgiftsposter. Därefter ställdes frågor om antalet personer på resan, för vilkas utgifter den svarande står samt den svarandes utgifter under ålandsvistelsen på olika utgiftsposter såsom inkvartering, restauranger, nöjen samt shopping. Turisterna ombads också uppskatta utgifterna för resebiljetter (inklusive eventuella hytter) samt eventuell ombordkonsumtion. Förutom avreseintervjuformuläret finns även hushålls- och företagsenkäten i bilagan.

2.3 Definitioner

Enligt FN innefattar *turism* aktiviteter då människor reser till platser utanför sin vanliga omgivning och vistas där oavbrutet i högst ett år på grund av fritid, affärer eller andra syften.

Med *turist*⁴ avses en övernattande turist, som tillbringar minst en natt på resmålet, antingen i avgiftsbelagd eller i avgiftsfri inkvartering. En internationell turist är en turist som tillbringar minst en natt i det land som är målet för resan. Med inhemsk turist avses en turist som tillbringar minst en natt på den plats (inom personens bosättningsland,

⁴ Statistikcentralens begrepp och definitioner, Turismräkenskaper

men utanför sin vanliga omgivning) som är målet för resan. En turist som inte övernattar en enda gång under sin resa är en dagsturist (dagsbesökare).

Med *turistkonsumtion*¹ avses de totala kostnaderna för resan, som turisten själv betalar eller någon annan betalar för honom/henne. Turistkonsumtion omfattar utgifter för varor och tjänster både under resan och på resmålet. Betalningar som erlagts före eller efter resan ingår i turistkonsumtionen. Också persontrafiktjänster (inhemska eller internationella) ingår.

Den *åländska turismen* har i denna undersökning definierats på tre olika sätt. Definitionerna är olika i sin omfattning och knyter an till utgifts- respektive inkomstmetoden på olika sätt. Definitionerna tydliggör skillnaderna i den samhällsekonomiska betydelsen av turismen beroende på hur man definierar och avgränsar den.

Den definition som till sitt innehåll är mest snäv knyter direkt an till utgiftsmetoden - de turister som är bosatta utanför Åland men som reser till och konsumerar turisttjänster och varor på Åland. Enligt den här definitionen beräknar man sålunda betydelsen av den *landbaserade delen av den åländska besöksnäringen* exklusive ålänningarnas egna inköp av turisttjänster från t.ex åländska resebyråer. Definitionen kan även tillämpas på inkomstmetoden, vilket möjliggör en jämförelse av resultatet mellan de två metoderna.

Den andra definitionen knyter även den an till utgiftsmetoden och de utgifter som turister som är bosatta utanför Åland har för sin konsumtion av varor och tjänster under ålandsbesöket. Enligt denna definition inkluderas även den sjöbaserade turismen, det vill säga hela ombordförsäljningen och försäljningen av själva transporttjänsten (resebiljetter och hytter), gällande färjor och kryssningsfartyg ägda av åländska rederier. Den här definitionen anger sålunda den *totala turisminkomsten för den åländska ekonomin från de turister som besöker Åland*.

Den tredje och vidaste definitionen av turism hör mer samman med inkomstmetoden - de intäkter som företagen redovisar genom försäljning direkt till de turister som reser till Åland samt ålänningarnas egna inköp av resetjänster på Åland liksom de rese- och turistserVICETjänster som åländska företag tillhandahåller utanför Åland. Den här definitionen inbegriper sålunda även de åländsägda passagerarfartygens försäljning till turister som inte kommer till Åland. Här ingår såsom i den andra definitionen ombordförsäljningen och försäljningen av själva resetjänsten. På basen av inkomstmetoden kan man inte särskilja de turister som kommer till Åland. Den här definitionen ger alltså *hela den direkta inkomsten till åländska företag som resenäringen genererar - turismen totalt*.

Vi skiljer även på direkt och indirekt turisminkomst. De *direkta turisminkomsterna* är det tillägg i omsättningen som företagen får från sin försäljning direkt till turisterna, medan den *indirekta turisminkomsten* är den omsättningsökning som uppkommer i företag som fungerar som underleverantörer till företag som har en direktförsäljning till turisterna. Med motsvarande metoder som används i beräkningen av turisminkomsten kan även turismens *direkta och indirekta effekter för sysselsättningen* inom den åländska ekonomin uppskattas.

I denna rapport har *högsäsongen* definierats som månaderna juni, juli och augusti, medan övriga månader utgör *lågsäsong*.

2.4 Rapportens upplägg

I kapitel 3 redogörs kort för utvecklingen av den åländska turismen på basen av ÅSUBs inresande- och inkvarteringsstatistik. Därefter redovisas i kapitel 4 den åländska turismens inkomster enligt utgiftsmetoden med fokus på den renodlade landturismens direkta inkomsteffekter. Redovisningen gäller olika turistgruppers genomsnittliga utgifter per dygn och utgiftspost på Åland samt den genomsnittliga ombordspenderingen (inklusive transporttjänster). Turistgrupperna indelas enligt inkvarteringsform, övernattningsregion (Mariehamn och landskommunerna), turisternas hemland (Finland, Sverige och övriga) samt enligt det huvudsakliga syftet med resan till Åland. Dessutom görs jämförelser med tidigare undersökningars resultat.

I kapitel 5 redovisas resultaten av inkomstmetoden, som grundar sig på företagets uppskattning av hur stor andel av omsättningen som härrör från försäljning direkt till turister. I följande kapitel sammanfattas utgifts- och inkomstmetodens resultat och de två metodernas resultat jämförs.

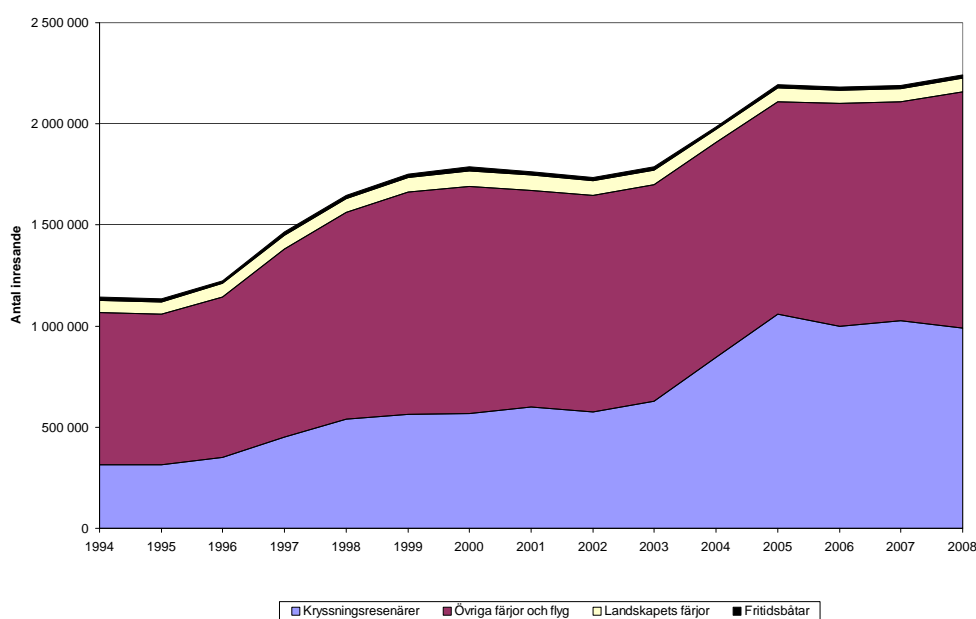
Turismens samlade direkta och indirekta effekter på den åländska ekonomin redovisas i kapitel 7. Här presenteras såväl BNP- som sysselsättningseffekterna, direkt samt med de indirekta kringeffekterna. Med hjälp av ÅSUBs CGE-modell⁵ studeras även turismens effekter på längre sikt. Slutligen görs i kapitel 8 några jämförelser med resultat från andra relevanta undersökningar.

⁵ CGE är en förkortning av Computable General Equilibrium eller på svenska numerisk allmän jämviktsmodell.

3. Utvecklingen av den åländska turismen

Den åländska besöksnäringen präglas starkt av passagerarsjöfarten. Den privata färjetrafiken är nämligen basen för den absolut övervägande delen av transportinfrastrukturen till och från Åland, och utgör sålunda grundförutsättningen för turismnäringen på Åland. Utvecklingen av det totala antalet inresande till Åland de senaste femton åren framgår av diagrammet nedan.

Figur 4. Utvecklingen av antalet inresande 1994-2008

Under åren 2005-2007 uppgick antalet inresande till Åland enligt den officiella statistiken till nästan 2,2 miljoner personer för att år 2008 uppgå till nästan 2.225.000 personer, en ökning om 2,3 procent från år 2007.⁶ Uppskattningsvis 11 procent av det totala antalet inresande år 2008 var ålänningar.⁷

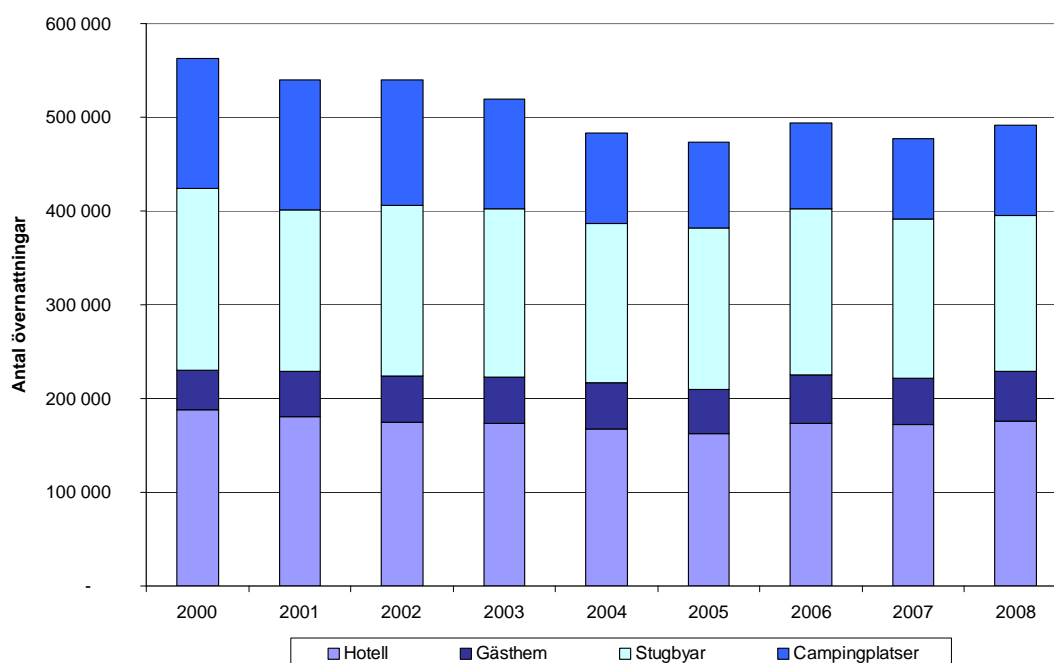
Andelen inresande från Sverige uppgick år 2008 till 84 procent, medan 16 procent kom från Finland. Kryssningsresenärerna från Sverige stod för cirka 45 procent av alla inresande år 2008 och övriga inresande från Sverige för nästan 40 procent. Tre procent av de inresande kom till Åland med landskapets färjor och 13 procent utgjorde övriga inresande från Finland.

⁶ Uppgifterna är hämtade från ÅSUBs Statistikmeddelande Turism 2008:24. Antalet inresande med egna fritidsbåtar ingår inte i dessa siffror, men de kan uppskattas till drygt 17.000 personer år 2008 (Turism 2008:21).

⁷ Se kapitel 4.5 Hushållsundersökningens resultat

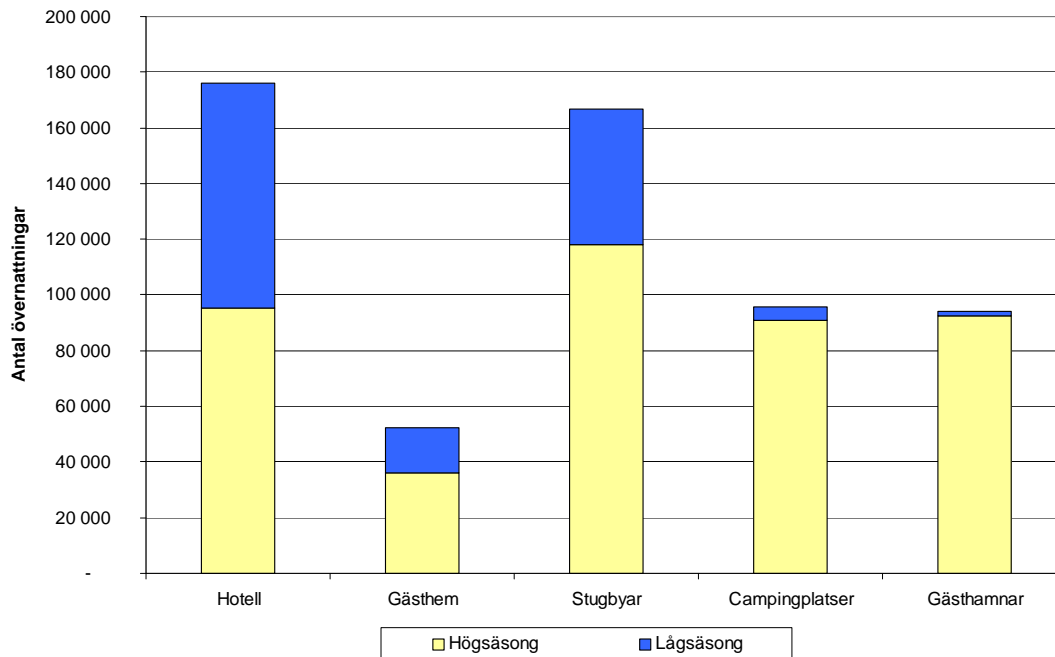
År 2003, då den förra turismundersökningen gjordes, uppgick antalet inresande till cirka 1.770.000 personer. Antalet inresande har sålunda ökat med cirka en fjärdedel från år 2003 till år 2008. Den inresandegrupp som ökat mest är kryssningsresenärerna, från 629.300 till 989.605 eller med 57 procent, medan övriga inresande med färjor och flyg ökade med nio procent. De inresande från det finländska fastlandet med skärgårdsfärjor minskade med sex procent. De som kom till Åland med egen fritidsbåt ökade med sex procent.

Figur 5. Utvecklingen av antalet övernattningar på Åland 2000-2008 enligt inkvarteringsform

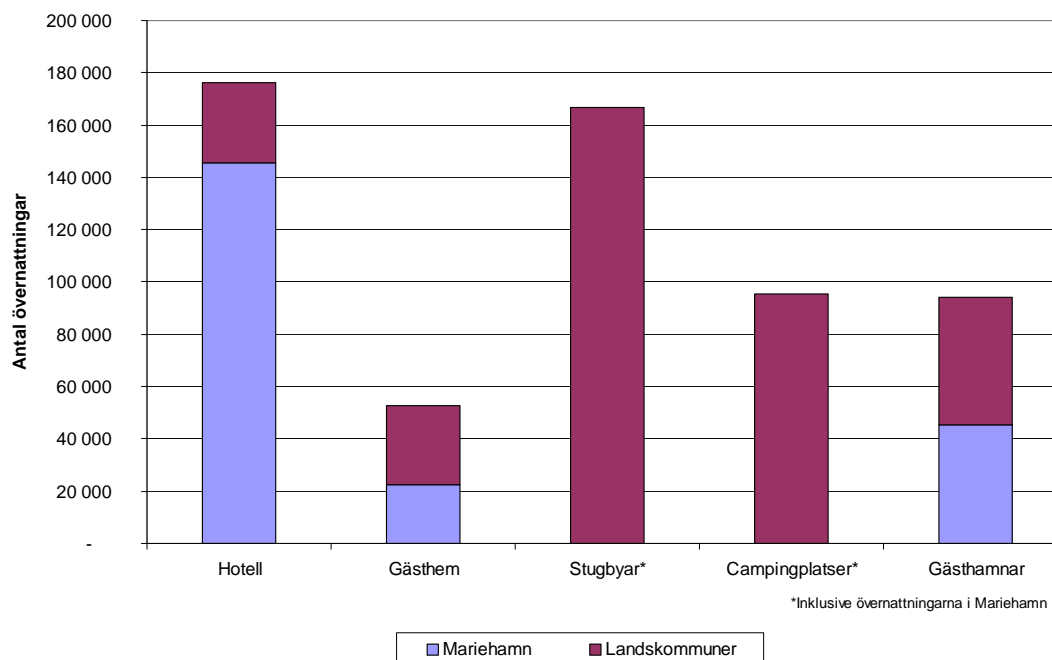

I figuren ovan kan vi se att antalet övernattningar på hotellen, gästhemmen, stugbyarna och campingplatserna enligt den officiella statistiken⁸ minskade från år 2000 till och med år 2005 för att år 2006 öka något. År 2008 uppgick dessa övernattningar till drygt 490.000.

⁸ ÅSUB begär in statistik från alla hotell och campingplatser samt från gästhem och stugbyar med minst fem rum eller stugor.

Figur 6. Antal övernattningar på Åland 2008 fördelade på inkvarteringsform och säsong

En fördelning av övernattningarna enligt inkvarteringsform och säsong, visar att tre fjärdedelar av övernattningarna skedde under juni-augusti 2008. Runt 30 procent av övernattningarna på pensionaten och i stugbyarna skedde under lågsäsong och 46 procent av hotellövernattningarna.

Figur 7. Antal övernattnings på Åland 2008 fördelade på inkvarteringsform och region

Om vi i stället tittar på en fördelning av besökarnas övernattnings enligt i vilken region de övernattat, så kan vi se att runt 60 procent av övernattningsarna ägde rum på landet.⁹ Nästan samtliga övernattningsarna i stugbyarna och på campingplatserna har skett på landet, eftersom det bara finns en camping- respektive stugbyanläggning i staden. Däremot kan vi se att 83 procent av hotellövernattningsarna har ägt rum i staden, 43 procent av gästhem- och nästan hälften av gästhamnsövernattningsarna.

I *Tabell 2* finns uppgifter om antalet övernattningsarna, antalet anlända turister och medelvistelsetiden på de kommersiella anläggningarna enligt ÅSUBs officiella inkvarteringsstatistik. I inkvarteringsstatistiken ingår uppgifter från anläggningar med minst fem rum eller stugor.

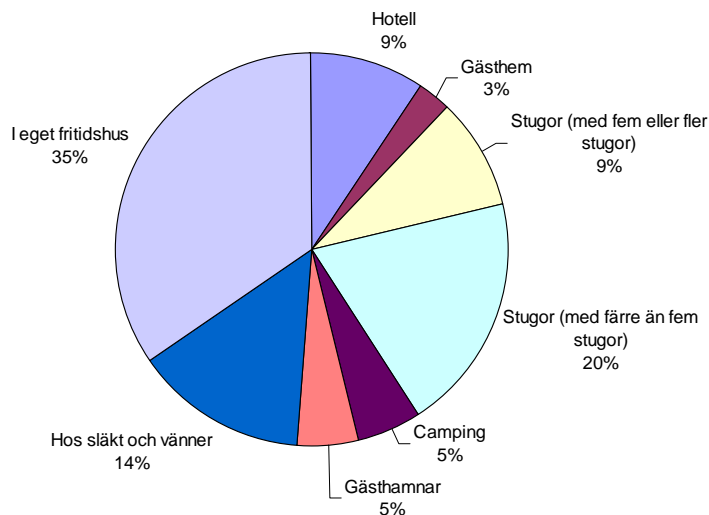
⁹ Vi visar inte antalet camping- och stugövernattningsarna i staden, eftersom det bara finns en camping- respektive stuganläggning i staden.

Tabell 2. Kommersiella övernattningar enligt inkvarteringsstatistiken 2008

	Hotell	Gästhem	Stugor	Camping	Totalt
Finland					
Personer	57 719	11 744	14 918	14 282	98 663
Övernattningar	92 340	22 615	55 374	26 436	196 765
Medelvistelse, dygn	1,6	1,9	3,7	1,9	2,0
Sverige					
Personer	45 862	14 014	20 710	16 586	97 172
Övernattningar	70 774	24 716	74 455	54 768	224 713
Medelvistelse, dygn	1,5	1,8	3,6	3,3	2,3
Övriga länder					
Personer	6 559	3 263	8 739	7 073	25 634
Övernattningar	13 062	5 193	36 977	14 441	69 673
Medelvistelse, dygn	2,0	1,6	4,2	2,0	2,7
Totalt					
Personer	110 140	29 021	44 367	37 941	221 469
Övernattningar	176 176	52 524	166 806	95 645	491 151
Medelvistelse, dygn	1,6	1,8	3,8	2,5	2,2

Vi kan bland annat se att hotellgästerna i snitt övernattade 1,6 dygn, medan stugturisterna i snitt övernattade 3,8 nätter enligt den officiella statistiken. Svenska hotellgäster stannade i snitt bara 1,5 nätter, medan stugturister från övriga länder stannade 4,2 nätter.

Figur 8. Fördelningen av det totala antalet turistövernattningar på Åland år 2008 (cirka 1.850.000 övernattningar)

Förutom de kommersiella övernattningarna enligt den officiella inkvarteringsstatistiken finns även övernattningar i anläggningar med färre än fem rum eller stugor (t.ex runt 360.000 "extra" stugövernattningar), cirka 94.000 övernattningar i småbåtshamnar med betalning samt icke-kommersiella övernattningar till exempel hos släkt och vänner (runt 263.000 övernattningar) samt i eget fritidshus (runt 646.000 övernattningar). Totalt alltså runt 1.850.000 övernattningar, av vilka nästan hälften var icke-kommersiella.

4. Ålands turisminkomster enligt turisternas uppgifter

Utgiftsmetodens resultat grundar sig på turisternas uppskattning av deras utgifter på Åland samt under resorna till och från Åland. Totalt intervjuades nästan 1.600 turister¹⁰ under perioden april-oktober 2008, av vilka 530 intervjuer gjordes under vår- och höstperioden och 1.060 under högsäsongen (juni-augusti).

Över hälften av intervjuerna gjordes i Västra hamnen

En indelning av intervjusvaren enligt var de utfördes visar att ca 55 procent av intervjuerna gjordes i Västra hamnen, ca 15 procent i Berghamn, ca 10 procent i skärgården och ca 5 procent vardera på flygplatsen respektive i gästhamnar. Förutom dessa avreseintervjuer gjordes även intervjuer med golfare, evenemangsbesökare och kryssningsresenärer ”på plats”, för att få tillräckligt många intervjusvar i dessa kategorier.

Tabell 3. Antal intervjuade enligt bakgrundsvariabel

Bakgrundsvariabler Kön, åldersgrupp, region	Antal svar
Totalt	1591
Kvinna	591
Man	997
-24 år	67
25-44 år	518
45-64 år	697
65+	306
Mariehamn	466
Landskommuner	851
-därav skärgården	221
Ospecificerad region*	274

Den intervjuades kön/ålder saknades i tre svar.

*I vissa fall kan inte övernattningsregionen specificeras pga att den intervjuade övernattat i flera regioner.

Största delen av de svarande var 45-64 år

Drygt 60 procent av de intervjuade var män och ser man på de intervjuades ålder var: 44 procent i åldern 45-64-år, 33 procent 25-44 år, nästan en femtedel 65 år och äldre och

¹⁰ Nio intervjusvar användes inte i beräkningarna, eftersom det var bristfälliga.

fyra procent 24 år och yngre (se *Tabell 3*). Över hälften av de intervjuade hade övernattat i landskommunerna och nästan 30 procent i staden, medan 17 procent av de intervjuade hade övernattat i flera regioner.

Över hälften av de intervjuade kom från Sverige

En indelning av intervjusvaren enligt turistens hemland, visar att över hälften av de intervjuade kom från Sverige, 40 procent kom från övriga Finland (inhemska turister), två procent från Tyskland, en procent från Norge och 6 procent från övriga länder. En närmare titt på finländarnas och svenskarnas hemort visar att största delen av finländarna kom från Nyland (38 procent) och Egentliga Finland (26 procent), medan största delen av svenskarna kom från Stockholms län (60 procent).¹¹

Nästan en fjärdedel av intervjuerna gjordes med hotellgäster

Största delen av de intervjuade hade övernattat på hotell (24 procent), följt av hos släkt och vänner (19 procent), i uthyrningsstuga (15 procent) och eget fritidshus (11 procent). Det vanligaste syftet med resan till Åland var familjesemester, vilket 23 procent av de svarande hade uppgett, därefter följde nöje/avkoppling och besöka släkt och vänner (16 procent vardera) och tjänsteresa (14 procent). (Se *Tabell 26*.)

Den genomsnittliga storleken på resesällskapet var 2,4 personer

Femton procent av de intervjuade uppgav att de reste med barn. Den genomsnittliga storleken på resesällskapet var 2,4 personer, av vilka 0,3 personer var barn. Det största resesällskapet hade campingturisterna (3,5 personer) följt av besökare av gästhamnar, gästhem och stugturister (2,8 personer vardera). Campingturisterna, gästhemsbesökarna och stugturisterna hade också det största antalet barn med sig (0,4 stycken). Dagsbesökarnas och kryssningsresenärernas sällskap var minst 1,8 respektive 1,9 personer och de hade ofta inte barn med sig.

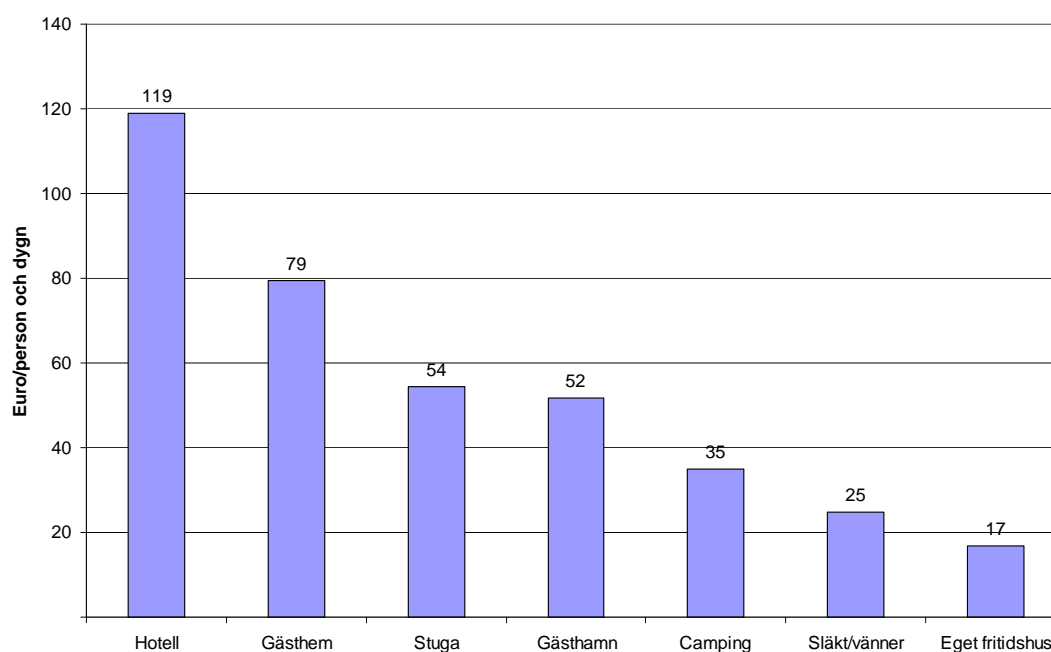
På motsvarande sätt kan man se att de turister som uppgett "familjesemester" som huvudsyfte bestod av det största resesällskapet (3,1 personer av vilka 0,6 var barn), medan de som uppgett tjänsteresa endast bestod av 1,4 personer.

¹¹ Dessutom kom cirka 10 procent av finländarna från Birkaland respektive Österbotten samt åtta procent av svenskarna från Uppsala län och fem procent från Södermanlands län.

4.1 Turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt inkvarteringsform

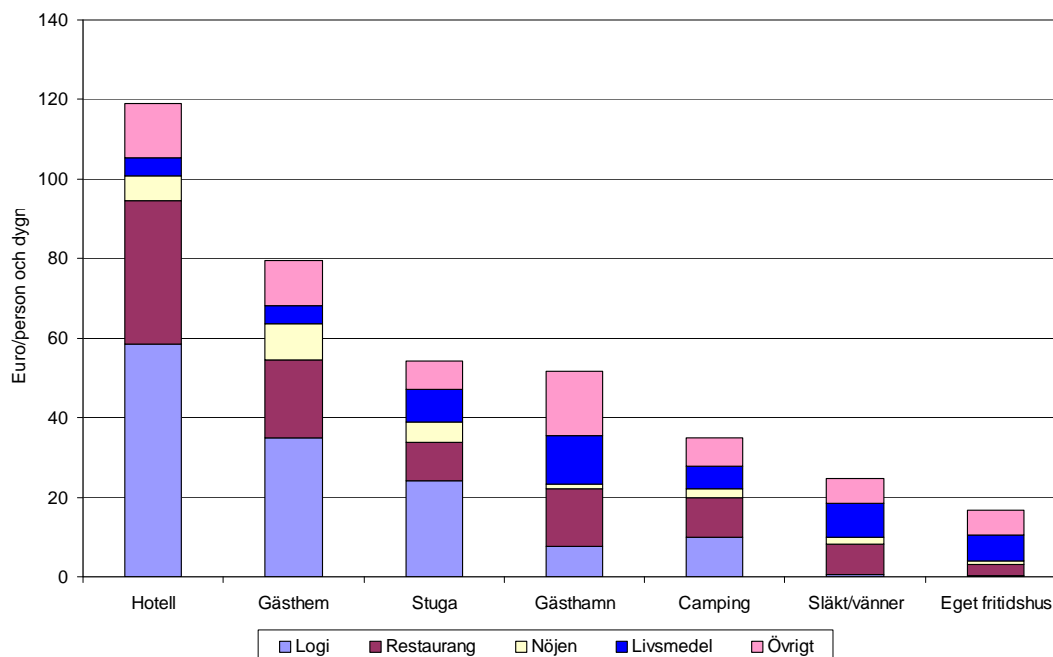
De olika turistgruppernas genomsnittliga dygnskonsumtion på Åland skiljer sig signifikant från varandra. Hotellgästerna är den turistgrupp som spenderar mest per person och dygn, följt av gästhemsbesökarna, stugturisterna och gästhamnsbesökarna.

Figur 9. Turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt deras inkvarteringsform 2008

Jämförelser med resultaten från 2003 års undersökning

En jämförelse med resultatet från 2003 års undersökning (justerat till 2008 års priser) visar att dygnskonsumtionen bland hotellgästerna, besökarna av släkt och vänner samt eget fritidshus ungefär har hållits på samma nivå, medan turisterna som bott i gästhem, stuga, gästhamn och på campingplats spenderade mer per person och dygn år 2008 (se *Figur 43*).

Figur 10. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag

Som vi ser i figuren ovan spenderar hotellgästerna mer än de övriga turistgrupperna på logi och restaurangbesök. Gästhemsbesökarna är den turistgrupp som spenderar mest på nöjen och avkoppling, medan gästhamnsbesökarna är den grupp som gör de största inköpen av livsmedel och "övrigt" per person och dygn.

Hotellgästernas utgifter

Totalt intervjuades 381 hotellgäster, 176 stycken under lågsäsongen och 205 under högsäsongen. Det genomsnittliga antalet personer som ingick i den intervjuades resesällskap var 2,0 personer, av vilka 0,1 var barn. Hotellgästerna uppgav att de i snitt stannade 1,9 dygn på Åland under deras besök och att de i snitt gjorde av med 119 euro per person och dygn (se *Tabell 17*).

Tabell 4. Hotellgästernas utgifter per person och dygn säsongvis 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser (euro)¹²

Utgiftspost	1995	1998	1998	2003	2003	2003	2008	2008	2008
	Hög- säsong	Låg- säsong	Hög- säsong	Låg- säsong	Hög- säsong	Totalt	Låg- säsong	Hög- säsong	Totalt
Logi	37	39	40	65	53	58	64	54	59
Restaurang, kafé	25	29	32	40	35	37	33	39	36
Avkoppling, nöjen, kultur	4	11	6	7	8	7	4	8	6
Livsmedel	2	4	3	4	4	4	5	5	5
Övriga utgifter	8	4	13	10	11	11	13	14	13
Total landkonsumtion	76	87	93	126	111	117	119	119	119
Antal intervjuer				141	216	357	176	205	381

I tabellen ovan kan vi alltså se att hotellgästerna år 2008, oberoende av säsong, i snitt spenderade 119 euro per person. Nästan hälften av dygnskonsumtionen går till logi, följt av restaurangbesök (30 procent) och övriga utgifter (11 procent). Runt fem procent av hotellgästerna konsumtion går till avkoppling och livsmedelsinköp.

År 2003 låg hotellgästernas dygnskonsumtion på 117 euro (i 2008 års priser), men då var dygnskonsumtionen högre under lågsäsongen jämfört med under högsäsongen, speciellt utgifterna för logi och restaurangbesök.

När vi jämför hotellgästernas konsumtion per utgiftsslag år 2008 (högsäsongen) med situationen för 10 år sedan, kan vi konstatera att dygnskonsumtionen ökat med nästan 30 procent och att utgifterna för livsmedel, avkoppling och logi procentuellt sett ökat mest.

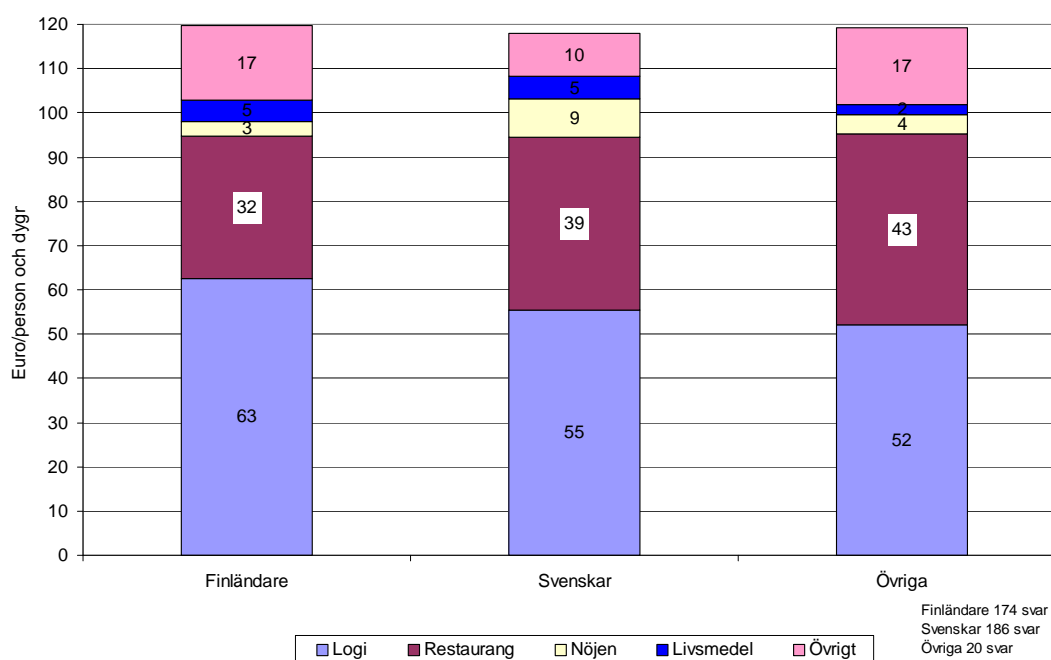
Tabell 5. Hotellgästernas utgifter per person och dygn regionvis 2008 (euro)

Utgiftspost	Mariehamn	Landskommuner	Åland
Logi	61	49	59
Restaurang, kafé	35	42	36
Avkoppling, nöjen, kultur	6	8	6
Livsmedel	5	3	5
Övriga utgifter	14	11	13
Total landkonsumtion	121	113	119
Antal intervjuer	310	58	381
13 ospecificerade intervjuer			

¹² Uppgifterna om hotellgästernas utgifter år 1995 och 1998 kommer från undersökningarna *Turismens inkomst- och sysselsättningseffekter på Åland 1994-1995* samt *Turismens samhällsekonomiska effekter på*

Ser vi på hotellgästernas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt i vilken region de övernattat, så kan vi konstatera att hotellgästerna i staden gör av med 121 euro per person och dygn jämfört med 113 euro i landskommunerna. Gästerna i staden gör av med mer pengar på logi, livsmedel och övriga utgifter, medan hotellgästerna på landet gör av med mer pengar på avkoppling och restaurangbesök.

Figur 11. Hotellgästernas utgifter per person och dygn 2008 enligt deras hemland (euro)

När vi ser på hotellgästernas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt deras hemland förekommer inte några signifikanta skillnader. Vi kan dock se att finländarna spenderar mer på logi, medan de svenskarna och de "övriga" turisterna gör av med mer pengar på restaurangbesök. Svenskarna spenderar också mer på nöjen än de övriga turisterna, medan de är mer sparsamma då det gäller övriga inköp.

Gästemsbesökarnas utgifter

Totalt intervjuades nästan 100 gästemsbesökare, vars resesällskap i snitt bestod av 2,8 personer, av vilka 0,4 var barn. Gästemsbesökarna stannade i medeltal 2,9 dygn på Åland och deras dygnskonsumtion var 79 euro per person, 89 euro under högsäsongen och 56 euro under lågsäsongen.

Tabell 6. Gästhemsbesökarnas utgifter per person och dygn säsongvis 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser (euro)

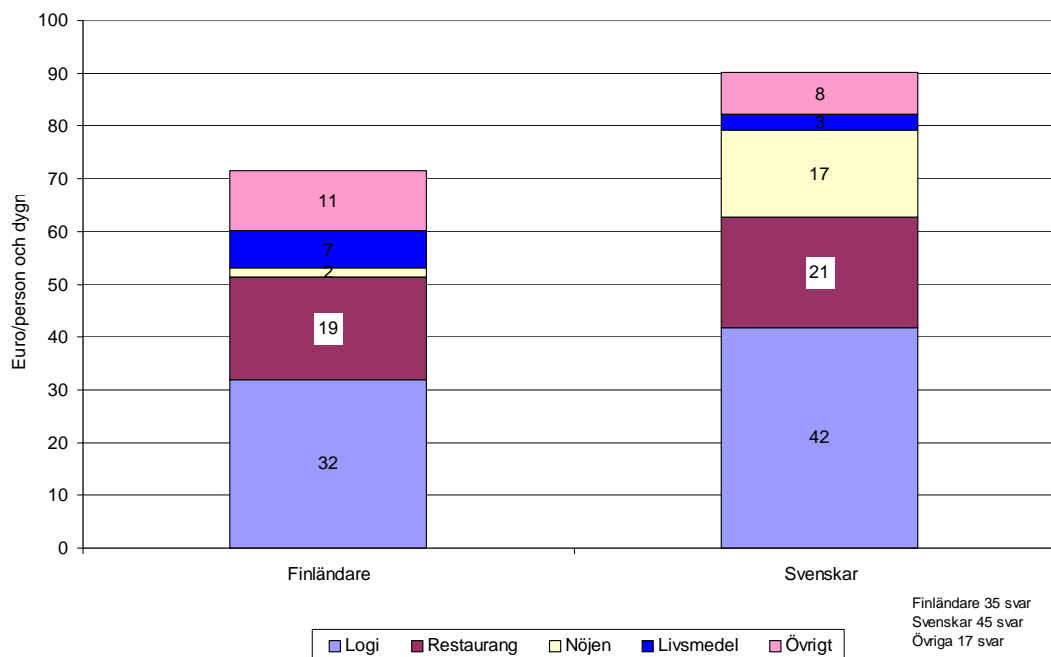
Utgiftspost	1995	1998	2003	2003	2003	2008	2008	2008
	Juni-juli	Mars-aug.	Låg-säsong	Hög-säsong	Totalt	Låg-säsong	Hög-säsong	Totalt
Logi	19	27	33	30	31	26	39	35
Restaurang, kafé	13	20	14	20	18	10	24	19
Avkoppling, nöjen, kultur	1	6	14	9	10	2	12	9
Livsmedel	4	6	5	5	5	5	4	5
Övriga utgifter	6	8	6	6	6	14	10	11
Total landkonsumtion	45	68	71	69	69	56	89	79
Antal intervjuer			29	72	101	29	69	98

Den genomsnittliga dygnskonsumtionen har ökat från 45 euro per person år 1995 (högsäsongen) till knappt 70 euro åren 1998 och 2003 för att ytterligare öka till 89 euro år 2008. Jämfört med situationen för fem år sedan har landkonsumtionen totalt ökat med 14 procent: de "övriga" utgifterna har procentuellt sett ökat mest, följt av kostnaderna för logi och restaurangbesök, medan gästhemsbesökarna spenderar något mindre på avkoppling och nöjen.

Tabell 7. Gästhemsbesökarnas utgifter per person och dygn 2008 regionvis (euro)

Utgiftspost	Mariehamn	Landskommuner	Åland
Logi	32	37	35
Restaurang, kafé	22	17	19
Avkoppling, nöjen, kultur	7	11	9
Livsmedel	5	4	5
Övriga utgifter	12	11	11
Total landkonsumtion	78	80	79
Antal intervjuer	34	57	98
7 ospecificerade intervjusvar			

Gästhemsbesökarna spenderar i snitt ungefär lika mycket oberoende av i vilken region de övernattat. Gästhemsbesökarna på landet betalar dock aningen mer för login, medan de som övernattar i staden spenderar något mer på restaurangbesök.

Figur 12. Gästhemsbesökarnas utgifter per person och dygn 2008 enligt deras hemland (euro)

De svenska gästhemsbesökarna spenderar i snitt 90 euro per person och dygn jämfört med de finländska som spenderar drygt 70 euro. Svenskarna spenderar 10 euro mer per person och dygn på logi och 15 euro mer på avkoppling och nöjen än finländarna. En förklaring till att de svenska gästhemsbesökarna spenderar relativt mycket på nöjen och avkoppling är att en stor del av dessa turister utgör golfturister, som är den turistgrupp som spenderar mest på just denna utgift.

Stugturisternas utgifter

Totalt intervjuades 245 stugturister, vars resesällskap i snitt bestod av 2,8 personer av vilka 0,4 var barn. Stugturisterna är en av de turistgrupper som stannar längst på Åland, i snitt 5,4 dygn. Det är bara fritidshusägarna, besökarna av släkt och vänner samt gästhemsbesökarna som stannar längre (se *Tabell 17*).

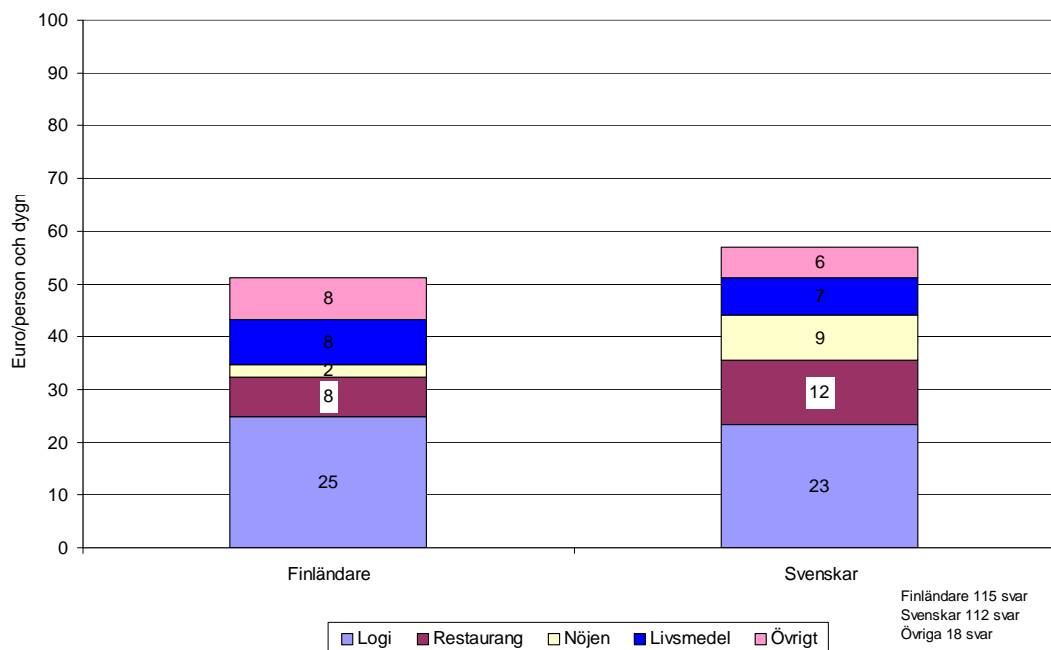
Tabell 8. Stugturisternas utgifter per person och dygn 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser säsongvis (euro)

Utgiftspost	1995	1998		2003		2008		2008	
	Hög-säsong	Låg-säsong	Hög-säsong	Låg-säsong	Hög-säsong	Totalt	Låg-säsong	Hög-säsong	Totalt
Logi	16	24	18	22	23	23	27	23	24
Restaurang, kafé	4	9	7	10	7	8	7	11	10
Avkoppling, nöjen, kultur	1	8	2	6	3	4	2	6	5
Livsmedel	6	7	7	5	7	6	9	8	8
Övriga utgifter	4	3	4	5	5	5	8	7	7
Total landkonsumtion	31	51	38	48	45	46	53	55	54
Antal intervjuer				81	178	259	74	171	245

Ser man på utvecklingen av stugturisternas dygnskonsumtion så har den stigit sakta men säkert, från 31 euro per person och dygn år 1995 till 55 euro högsäsongen 2008. Jämfört med situationen för fem år sedan har den totala landkonsumtionen stigit med 8 euro (18 procent).

Någon fördelning på regionerna Mariehamn respektive landskommunerna låter sig inte göras för stugturisterna, eftersom det finns så få intervjuer med stugturister som övernattnat i staden.

Figur 13. Stugturisternas utgifter per person och dygn 2008 enligt deras hemland (euro)

Som vi ser i figuren ovan så spenderar de svenska stugturisterna aningen mer per person och dygn än de finländska, främst på nöjen och restaurangbesök. Skillnaderna i den totala dygnskonsumtionen är dock inte signifikanta.

Campingturisternas utgifter

Totalt intervjuades 154 campingturister (141 under högsäsongen). I snitt bestod varje resesällskap av 3,5 personer, av vilka 0,4 var barn. Campingturisterna uppgav att de stannade 4,9 dygn på Åland och att de spenderade 35 euro per person och dygn under deras vistelse. År 2003 var motsvarande dygnskonsumtion 30 euro och för tio år sedan 23 euro (i 2008 års priser).

Tabell 9. Campingturisternas utgifter per person och dygn 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser (euro)

Utgiftspost	1995	1998	2003	2008
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt
Logi	5	7	9	10
Restaurang, kafé	6	5	7	10
Avkoppling, nöjen, kultur	1	2	2	2
Livsmedel	5	6	7	6
Övriga utgifter	3	4	5	7
Total landkonsumtion	21	23	30	35
Antal intervjuer			238	154

Tabell 10. Campingturisternas utgifter per person och dygn 2008 regionvis (euro)

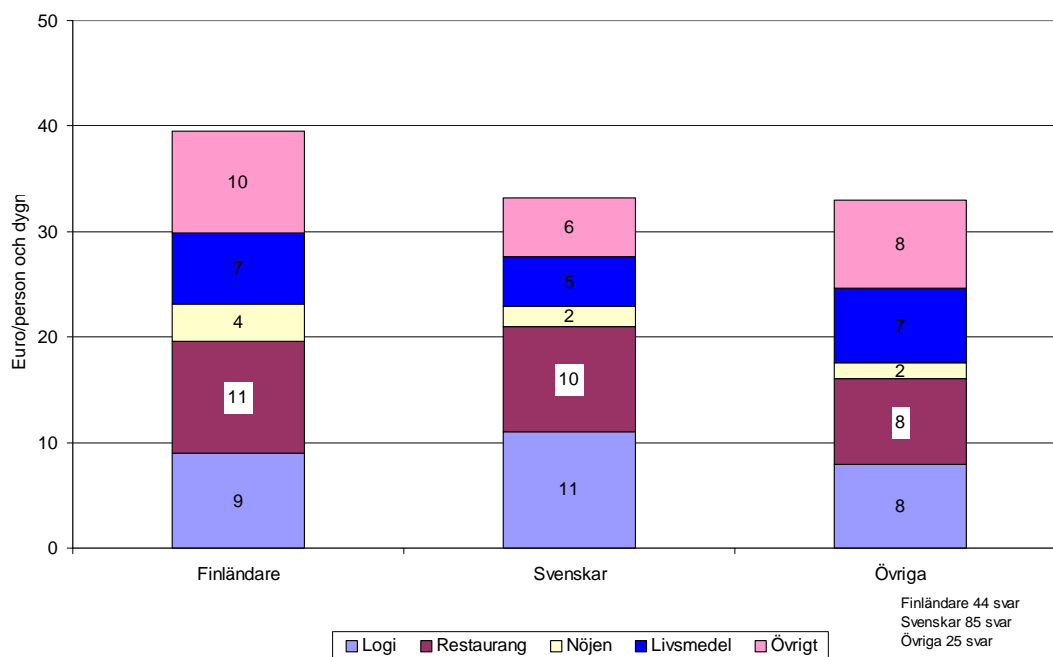
Utgiftspost	därav	
	Åland	landskommuner
Logi	10	10
Restaurang, kafé	10	7
Avkoppling, nöjen, kultur	2	2
Livsmedel	6	6
Övriga utgifter	7	7
Total landkonsumtion	35	32
Antal intervjuer	154	108

19 intervjusvar från Mariehamn och 27 ospecificerade.

Orsaken till att ett så stort antal intervjuer är ospecificerade är att en relativt stor andel av campingturisterna övernattar i flera regioner under sin vistelse på Åland.

Den genomsnittliga dygnskonsumtionen för camparna på landet är mindre än genomsnittet för hela Åland, vilket beror på att campingturister som endast övernattat i landskommuner gjort av med tre euro mindre på restaurang- och kafébesök.

Figur 14. Campingturisternas utgifter per person och dygn 2008 enligt deras hemland (euro)

Det framkommer inte några signifikanta skillnader mellan de finländska, svenska och övriga campingturisternas dygnskonsumtion, men de finländska verkar göra av med något mer pengar per person och dygn, främst på nöjen och restaurangbesök samt övriga inköp.

Fritidsbåtturisternas utgifter

Intervjuarna lyckades fånga 71 båtturister, vilka svarade för i snitt 2,8 personer (inklusive 0,3 barn). Båtturisterna uppgav att de i snitt stannade 5,4 dygn på Åland och att de spenderade för 52 euro per person och dygn.

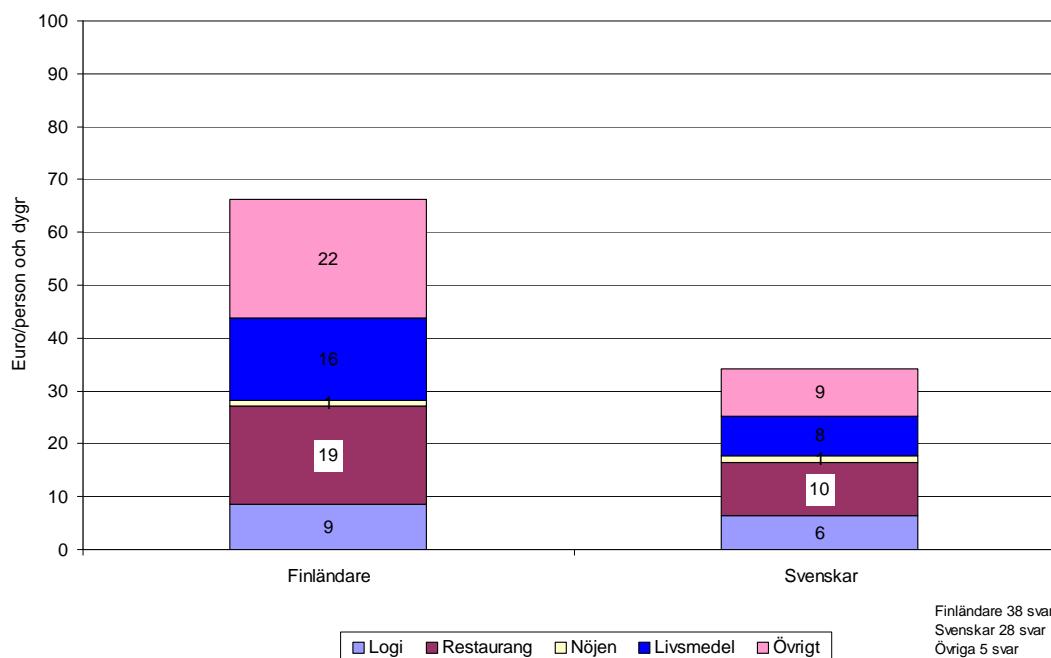
Tabell 11. Båtturisternas utgifter per person och dygn säsongvis 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2003 års priser (euro)

Utgiftspost	1995	1998	2003	2008
	Hög-säsong	Hög-säsong	Hög-säsong	Hög-säsong
Logi	5	12	5	8
Restaurang, kafé	13	7	12	15
Avkoppling, nöjen, kultur	2	1	1	1
Livsmedel	9	1	11	13
Övriga utgifter	10	10	11	17
Total landkonsumtion	38	31	40	53
Antal intervjuer			124	68

Tre intervjuer gjordes under lågsäsongen 2008

Jämfört med högsäsongen år 2003 har båtturisternas dygnskonsumtion ökat med en tredjedel och det är främst utgifterna för de övriga utgifterna som ökat mest (med över 50 procent). En närmare titt på de övriga utgifterna visar att det främst är utgifterna för bränsle som ökat.

Figur 15. Båtturisternas utgifter per person och dygn 2008 enligt deras hemland (euro)

De finländska gästhamnsbesökarnas konsumtion på Åland är betydligt större än svenskarnas och detta gäller speciellt utgifterna för restaurangbesök, matinköp och övriga inköp (och då speciellt bränsleinköp och shopping).

Utgifterna hos besökare av släkt och vänner

Totalt intervjuades nästan 300 besökare av släkt och vänner, vars genomsnittliga resesällskap var två personer (inklusive 0,3 barn). Denna turistgrupp stannade i snitt hela 5,7 dygn på Åland.

Tabell 12. Utgifter per besökare hos släkt och vänner och dygn säsongvis 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser (euro)

Utgiftspost	1995	1998	1998	2003	2003	2003	2008	2008	2008
	Hög- säsong	Låg- säsong	Hög- säsong	Låg- säsong	Hög- säsong	Totalt	Låg- säsong	Hög- säsong	Totalt
Logi	0	0	0	1	0	1	1	0	0
Restaurang, kafé	4	11	4	7	7	7	8	8	8
Avkoppling, nöjen, kultur	1	0	1	1	2	2	1	2	2
Livsmedel	4	8	7	5	6	5	12	7	9
Övriga utgifter	3	2	3	5	0	6	9	5	6
Total landkonsumtion	11	20	15	20	15	21	29	22	25
Antal intervjuer				129	177	306	116	180	296

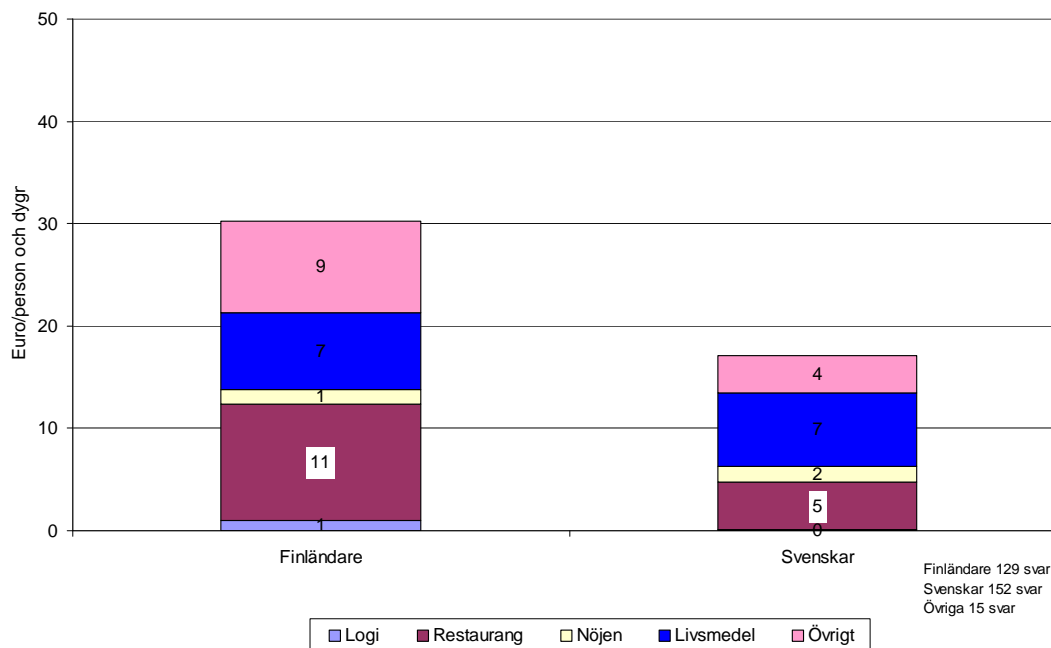
Intressant att notera är att besökarna av släkt och vänner spenderar mer under lågsäsongen jämfört med under högsäsongen och så har det varit ända sedan 1998. Den genomsnittliga dygnskonsumtionen var åren 1998 och 2003 under lågsäsongen 20 euro och under högsäsongen 15 euro, för att år 2008 stiga till 29 respektive 22 euro. De största utgiftsposterna för denna grupp av turister är livsmedelsinköp och restaurangbesök.

Tabell 13. Utgifter per besökare hos släkt och vänner och dygn 2008 regionvis (euro)

Utgiftspost	Mariehamn	Landskommuner	Åland
Logi	2	0	0
Restaurang, kafé	17	5	8
Avkoppling, nöjen, kultur	1	1	2
Livsmedel	9	6	9
Övriga utgifter	8	5	6
Total landkonsumtion	37	18	25
Antal intervjuer	71	212	296
13 ospecificerade intervjuer			

Vi kan också se att besökarna av släkt och vänner i staden spenderar mer (37 euro/person och dygn) jämfört med besökarna i landskommunerna (18 euro/person och dygn), främst på restaurangbesök.

Figur 16. Utgifter per person och dygn hos besökare av släkt och vänner 2008 enligt deras hemland (euro)

De finländska besökarna av släkt och vänner på Åland spenderar signifikant mer per person och dygn jämfört med de svenska besökarna. I *Figur 16* kan vi se att finländarnas utgifter för restaurangbesök och övriga utgifter är betydligt högre än svenskarnas utgifter.

Utgifterna hos besökare av eget fritidshus

År 2008 intervjuades totalt 179 stycken besökare av eget fritidshus, vilka spenderade i snitt 17 euro per person och dygn, en liten ökning jämfört med år 2003. Den genomsnittliga storleken på resesällskapet var två vuxna och 0,3 barn. Besökarna av eget fritidshus är den turistgrupp som av naturliga orsaker stannar längst under varje ålandsbesök, 10,6 dygn per gång.

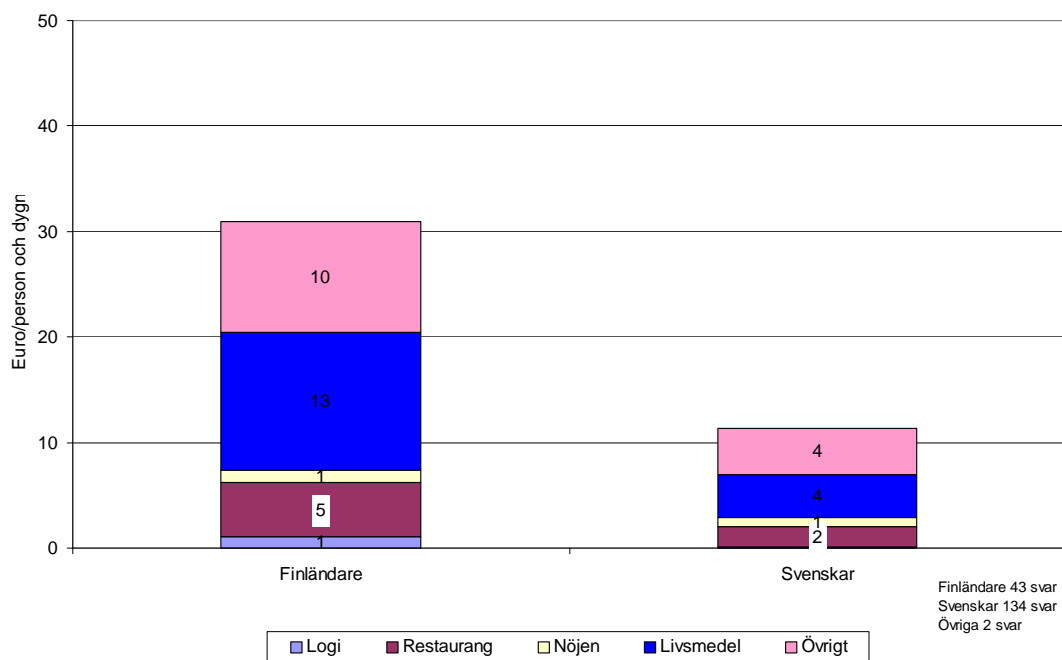
Tabell 14. Fritidshusägarnas utgifter per person och dygn säsongvis 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser (euro)

Utgiftspost	1995	1998	1998	2003	2003	2003	2008	2008	2008
	Hög- säsong	Låg- säsong	Hög- säsong	Låg- säsong	Hög- säsong	Totalt	Låg- säsong	Hög- säsong	Totalt
Logi	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Restaurang, kafé	1	2	2	1	2	2	2	3	3
Avkoppling, nöjen, kultur	0	1	0	0	0	0	1	1	1
Livsmedel	6	6	7	5	7	6	9	5	7
Övriga utgifter	4	14	8	4	9	7	7	6	6
Total landkonsumtion	11	22	16	11	18	15	20	15	17
Antal intervjuer				85	101	186	62	117	179
Mariehamn 6 intervjuer									

Intressant att notera är att dygnskonsumtionen år 2008 var ungefär lika låg som den var under respektive säsong tio år tidigare (inflationsjusterad). Denna turistgrupp spenderar mest på livsmedelsinköp och övriga utgifter. Eftersom största delen av alla intervjuer gjorts med ägare av fritidshus på landet, redovisas de genomsnittliga utgifterna för fritidshusägare i skärgården och på landsbygden.

Tabell 15. Fritidshusägarnas utgifter per person och dygn 2008 regionvis (euro)

Utgiftspost	Skärgården	Landsbygden	Åland
Logi	1	0	0
Restaurang, kafé	2	2	3
Avkoppling, nöjen, kultur	1	1	1
Livsmedel	6	7	7
Övriga utgifter	7	5	6
Total landkonsumtion	17	16	17
Antal intervjuer	67	105	179
Mariehamn 6 intervjuer			

Figur 17. Fritidshusägarnas utgifter per person och dygn 2008 enligt deras hemland (euro)

Även de finländska fritidshusägarna spenderar signifikant mera per person och dygn jämfört med de svenska fritidshusägarna. Detta gäller speciellt matinköp och övriga inköp.

Kryssningsresenärernas och dagsbesökarnas utgifter

Kryssningsresenärerna och dagsbesökarna är de två turistgrupper som spenderar minst per person och dygn på Åland. Största delen av kryssningsresenärerna har inte ens möjlighet att spendera på Åland, eftersom kryssningsfartygens turlistor inte medger detta. Vi har sålunda valt att inte redovisa kryssningsresenärernas dygnskonsumtion per utgiftspost.

Eftersom det är svårt att fånga kryssningsresenärer iland, intervjuades även turister ombord på kryssningsfartyg samt kryssningsresenärer som kommit till Åland med ett utländskt kryssningsfartyg som inte regelbundet trafikerar på Åland.¹³ Detta för att kunna beräkna de vidare begreppen för turisminkomsten, det vill säga de som inkluderar konsumtion ombord.

Det är alltså främst rederierna som erhåller inkomster från det stora antalet

¹³ Andelen kryssningsresenärer som kommit med fartyg som inte regelbundet trafikerar Åland är endast 0,3 procent av alla kryssningsresenärer.

kryssningsresenärer som reser till Åland (989.605 stycken år 2008). Intressant att notera är att det är just denna grupp av inresande som ökat mest från år 2003 till år 2008 (+57 procent).

Dagsbesökarna är en väldigt heterogen grupp av turister allt ifrån affärsmän som kommer till Åland över dagen med flyg till personer vars huvudsakliga syfte med ålandsbesöket endast är genomresa t.ex genom skärgården samt resenärer som endast byter båt i Västra hamnen¹⁴.

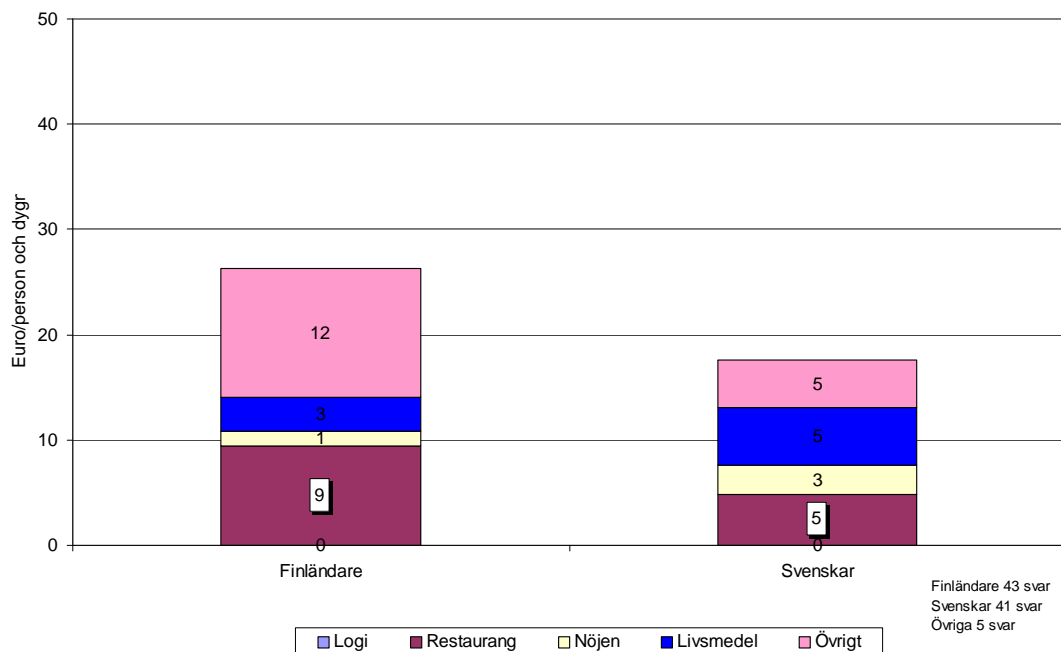
Tabell 16. Dagsbesökarnas utgifter per person 1995, 1998, 2003 och 2008 i 2008 års priser

Utgiftspost	1995	1998	1998	2003	2003	2003	2008	2008	2008
	Hög- säsong	Låg- säsong	Hög- säsong	Låg- säsong	Hög- säsong	Totalt	Låg- säsong	Hög- säsong	Totalt
Logi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Restaurang, kafé	2	2	4	5	13	8	7	6	7
Avkoppling, nöjen, kultur	0	0	1	0	0	0	0	4	2
Livsmedel	2	4	2	3	2	2	6	3	5
Övriga utgifter	2	3	4	9	10	9	7	11	9
Total landkonsumtion	7	10	11	18	25	20	21	23	22
Antal intervjuer				73	41	114	47	42	89

I *Tabell 16* kan vi se att en dagsbesökare som verkligen stiger iland på Åland i snitt spenderar 22 euro per person, ungefär lika mycket under hög- som lågsäsongen. De spenderar mest på övriga utgifter (t.ex trafikförbindelser, bensin) men också på restaurangbesök och livsmedel.

En fördelning av dagsbesökarna enligt deras hemland visar att finländarna i snitt konsumerade för 26 euro, medan svenskarna spenderade 18 euro per person. Finländarna spenderade mer på restaurangbesök och "övrigt" jämfört med svenskarna (se *Figur 18*).

¹⁴ Det har inte gjorts några avreseintervjuer med så kallade "picknickresenärer", utan utgifterna per person grundar sig på uppgifter av personer som gått iland.

Figur 18. Dagsbesökarnas utgifter per person 2008 enligt deras hemland (euro)

Turisternas utgifter per person under ålandsbesöket

Genom att se hur många dygn turisterna i genomsnitt stannar på Åland under sitt besök och ta det gånger de genomsnittliga utgifterna per person och dygn, kan vi uppskatta turisternas utgifter per person under hela ålandsvistelsen (se *Tabell 17*). Stugturisterna spenderar mest pengar per person och ålandsbesök, följt av gästhamnsbesökarna, gästhemsbesökarna och hotellgästerna.

Tabell 17. Turistgruppernas utgifter per person under ålandsvistelsen enligt deras inkvarteringsform 2008 (euro)

Turistgrupp enligt inkvarteringsform	Genomsnittliga utgifter per person och dygn	Genomsnittlig vistelsetid	Utgifter per person under Ålandsvistelsen
Hotellgäster	119	1,9	232
Gästhemsbesökare	79	2,9	232
Stugturister	54	5,4	291
Campingturister	35	4,9	173
Gästhamnsbesökare	52	5,4	278
Besökare av släkt/vänner	25	5,7	141
Fritidshusägare	17	10,6	176

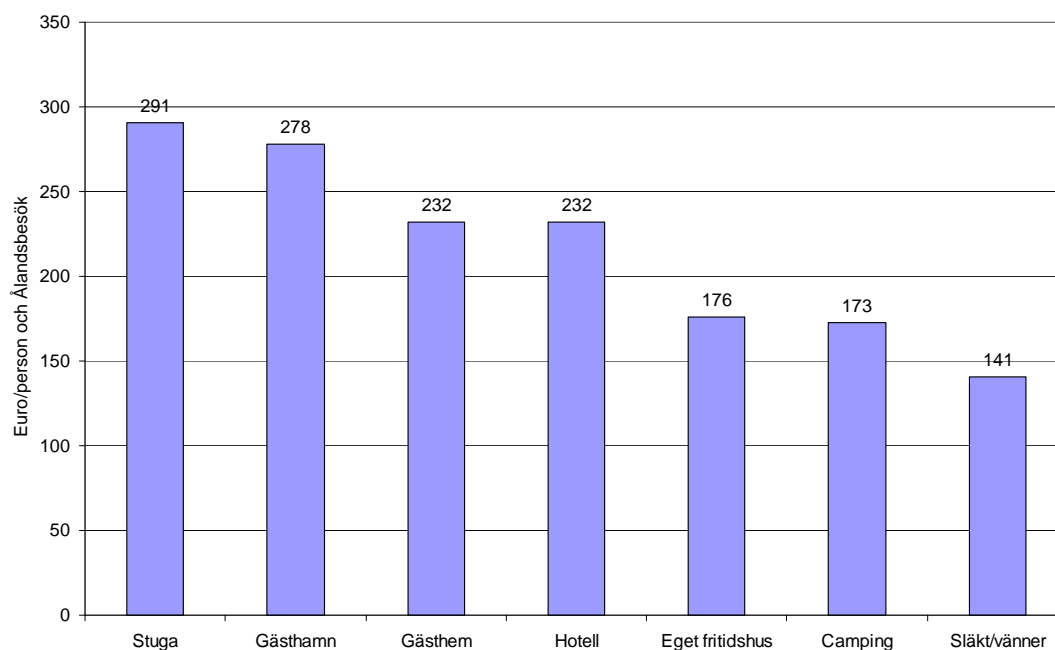
Uppgifterna i *Tabell 17* kan jämföras med det genomsnittliga antalet övernattningar per turistgrupp enligt den officiella statistiken i *Tabell 2*. Vi kan se att turisterna uppgett att

de stannar fler dygn på Åland enligt avreseintervjuerna, vilket kan bero på att här ingår också övernattningar som inte ingår i inkvarteringsstatistiken t.ex många campingturister övernattar inte bara på campingplatser. Dessutom visar inkvarteringsstatistiken endast antal *övernattningar*, medan turisterna skulle uppge antal *dygn* de stannat på Åland. Man kan också anta att den genomsnittliga vistelsetiden varierar t.ex från sommar till sommar beroende på vädret speciellt för campingturister och gästhamnsbesökare.

Jämförelser med resultaten i 2003 års undersökning

Intressant att notera är att gästhamnsbesökarnas utgifter under ålandsvistelsen har ökat från 157 (2008-års priser) till 232 euro, vilket beror på att deras genomsnittliga dygnskonsumtion har ökat liksom deras genomsnittliga vistelsetid på Åland (se *Figur 44*). Även campingturisternas genomsnittliga vistelsetid har ökat liksom vistelsetiden för besökarna av släkt och vänner, medan gästhamnsbesökarnas vistelsetid i snitt har sjunkit.

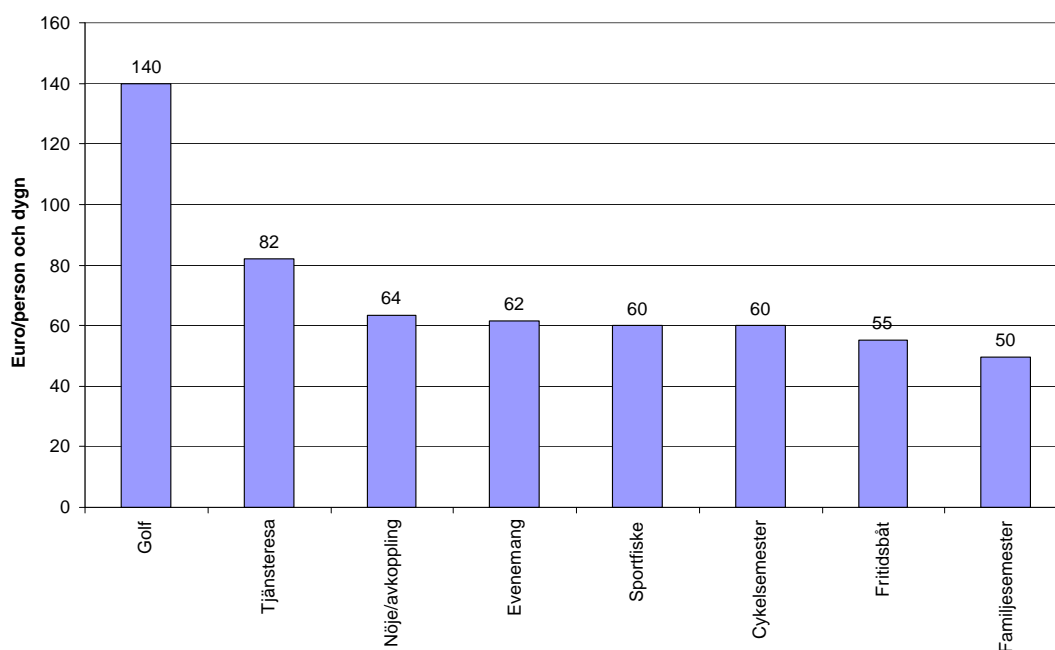
Figur 19. Turisternas landkonsumtion per person under ålandsvistelsen enligt deras inkvarteringsform 2008 (euro)

4.2 Turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt syftet med resan

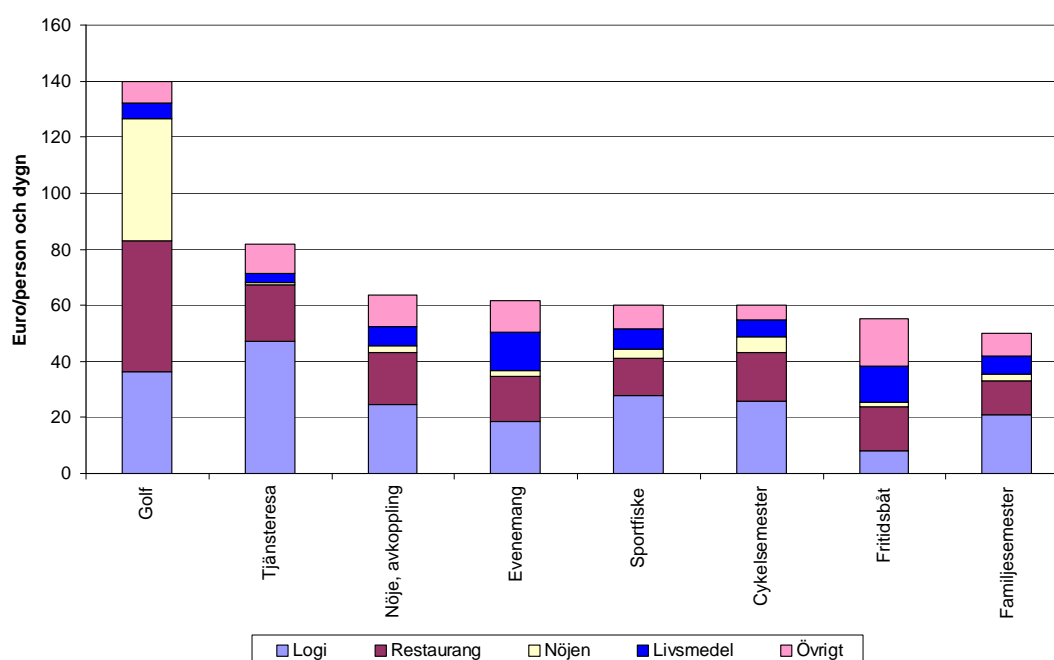
Intervjuarna frågade turisterna även om deras huvudsyfte med resan till Åland (se frågeformuläret i bilagan!). De flesta turisterna uppgav svarsalternativen: "Familjesemester", "Nöje", "Besöka släkt/vänner" och "Tjänsteresa" (se *Tabell 26*). Resultatet för vissa svarsalternativ såsom "Båtresa", "Handla tax-free", "Lägerskola/klassresa", "Pensionärsresa" redovisas dock inte eftersom för få turister uppgett dessa svarsalternativ.

Figur 20. Turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt syftet med resan 2008

Som vi ser i *Figur 20* spenderar en golfturist i snitt mest per person och dygn, följt av en besökare som uppgett tjänsteresa som resans huvudsakliga syfte. Vi kan även se att turister som uppgett nöje/avkoppling, evenemang, sportfiske och cykelsemester i snitt spenderar runt 60 euro per person och dygn.

Figur 21. Turisternas utgifter per utgiftslag per person och dygn enligt syftet med resan till Åland 2008

En golfturist spenderar klart mer pengar på posten nöjen/avkoppling (43 euro/person och dygn) jämfört med övriga turistgrupper, där ingår nämligen greenfee-avgifterna. Vi kan också se att golfturisterna spenderar relativt mycket på restaurangbesök (47 euro/person och dygn), medan besökare som uppgett tjänsteresa som resans huvudsyfte spenderar jämförelsevis mycket på logi.

Jämförelser med resultaten från 2003 års undersökning

En jämförelse med resultatet från 2003 års undersökning (se *Figur 45* i bilagan) visar att golfarnas och affärsmännens dygnskonsumtion har hållits relativt stabil och att övriga turistgruppers dygnskonsumtion ökat år 2008. Ett undantag är dock evenemangsbesökarnas dygnskonsumtion, som år 2008 var märkbart lägre jämfört med år 2003. Vi bör dock komma ihåg att evenemangsbesökarna är en relativt heterogen turistgrupp¹⁵, och att deras dygnskonsumtion skiljer sig från varandra. I 2003 års undersökning lyckades vi fånga bara 30 stycken turister som uppgett "Evenemang" som resans huvudsyfte, medan vi i denna undersökning fångade 55 stycken. Vi kan sålunda anta att den stora skillnaden mellan åren mest beror på vilken typ av evenemangsbesökare man intervjuat.

¹⁵ Enligt Evenemangsundersökningen från år 2003 spenderade en Alandia Cup besökare i snitt 41 euro per person och dygn jämfört med en besökare av Alandia Jazz som spenderade 74 euro.

Turisternas utgifter per person och ålandsbesöket

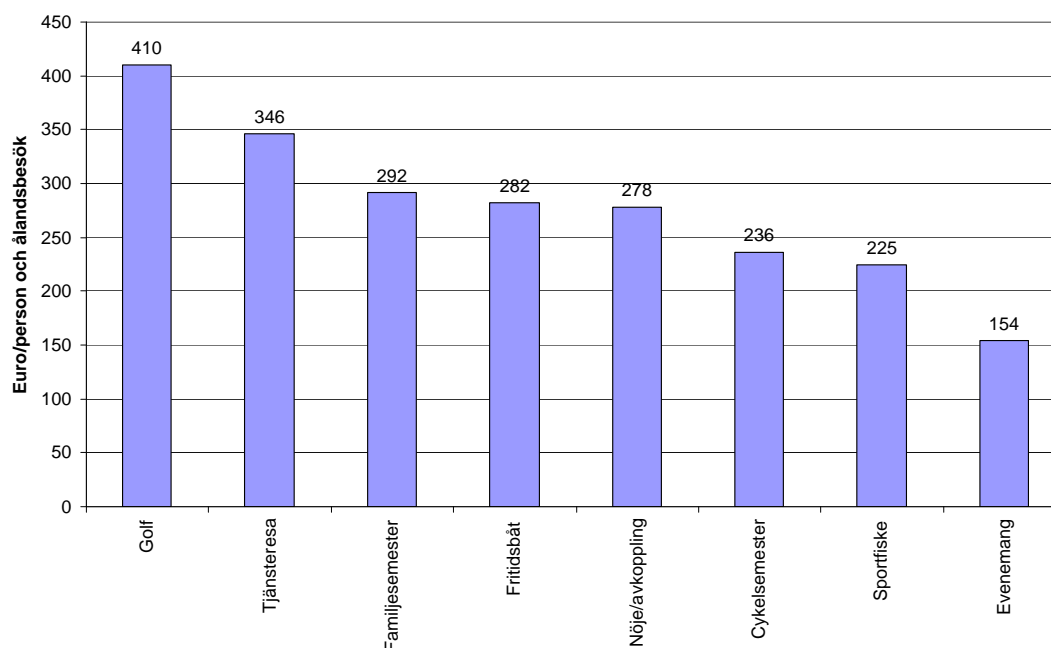
Genom att se hur länge de olika turistgrupperna i snitt stannar på Åland och ta vistelsetiden gånger de genomsnittliga utgifterna per person och dygn, kan vi se hur mycket turistgrupperna spenderar under sin ålandsvistelse.

Tabell 18. Turistgruppernas genomsnittliga utgifter per person under ålandsvistelsen enligt resans syfte 2008 (euro)

Turistgrupp enligt resans syfte	Genomsnittliga utgifter per person och dygn	Genomsnittlig vistelsetid	Utgifter per person under Ålandsvistelsen
Golf	140	2,9	410
Tjänsteresa	82	4,2	346
Nöje/avkoppling	64	4,4	278
Evenemang	62	2,5	154
Sportfiske	60	3,7	225
Cykelsemester	60	3,9	236
Fritidsbåt	55	5,1	282
Familjesemester	50	5,9	292

Även då kan vi se att golfturisterna spenderar mest per person och ålandsbesök (drygt 400 euro/person) följt av dem som kommit hit i arbetets tecken (nästan 350 euro/person). Vi kan se att de som uppgett familjesemester spenderar nästan 300 euro per person, trots att deras genomsnittliga dygnskonsumtion uppgick till bara 50 euro. Detta beror på att de i snitt stannar nästan hela sex dygn på Åland. De turister som uppgett "familjesemester" som resans huvudsyfte, stannar alltså längst på Åland, följt av dem som uppgett "fritidsbåt".

Figur 22. Turisternas landkonsumtion per person under ålandsbesöket enligt syftet med resan 2008

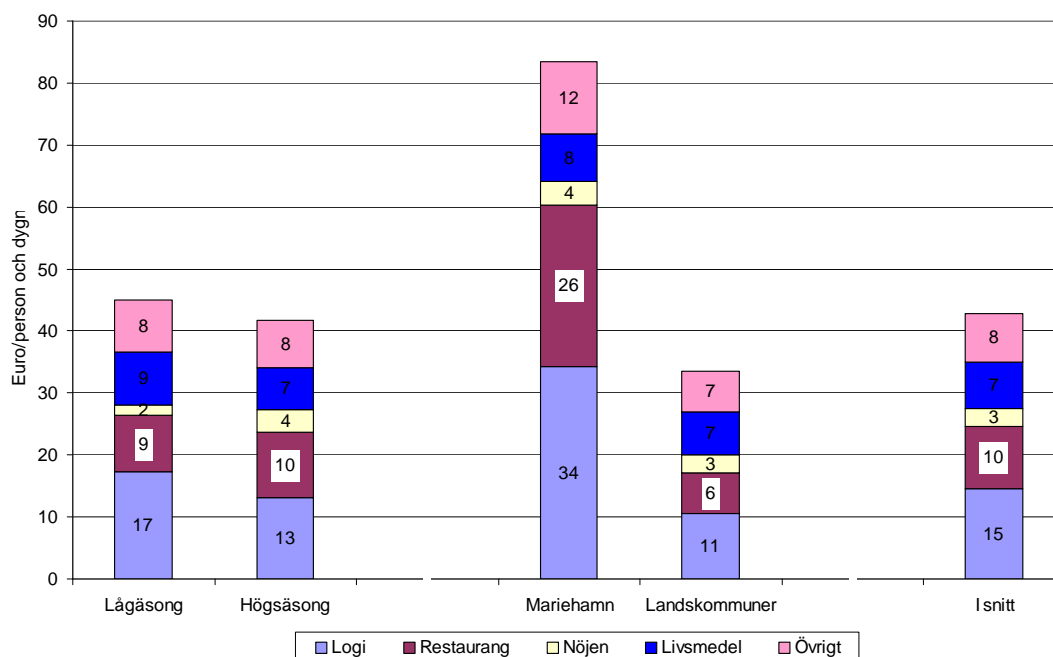
Jämförelser med resultaten från 2003 års undersökning

Samtliga turistgruppers landkonsumtion under ålandsbesöket har ökat, med undantag av evenemangsbesökarnas (se *Figur 46* i bilagan). Orsaken till att golfturisternas konsumtion under ålandsvistelsen har ökat, trots att deras dygnskonsumtion inte gjort det, är att de i snitt stannar något längre på Åland, från 2,3 till 2,9 dygn. Detsamma gäller de som är här på tjänsteresa, vars genomsnittliga vistelsetid har ökat från 3,2 till 4,2 dygn. Däremot stannar inte sportfiskarna och de med egen fritidsbåt lika länge på Åland som de gjorde år 2003.

4.3 Den genomsnittliga övernattande turistens utgifter per person och dygn

Det är intressant att se vad en genomsnittlig turist som övernattar på Åland gör av med per person och dygn. Materialet har sålunda viktats med hjälp av uppgifter om antalet övernattningar från 2008 års inkvarteringsstatistik samt våra uppskattningar av antalet övernattningar hos besökare av släkt och vänner samt i eget fritidshus. Kryssningsresenärernas och dagsbesökarnas svar ingår inte i dessa beräkningar.

Figur 23. Övernattande turisters genomsnittliga utgifter per person och dygn enligt säsong och region 2008 (euro)

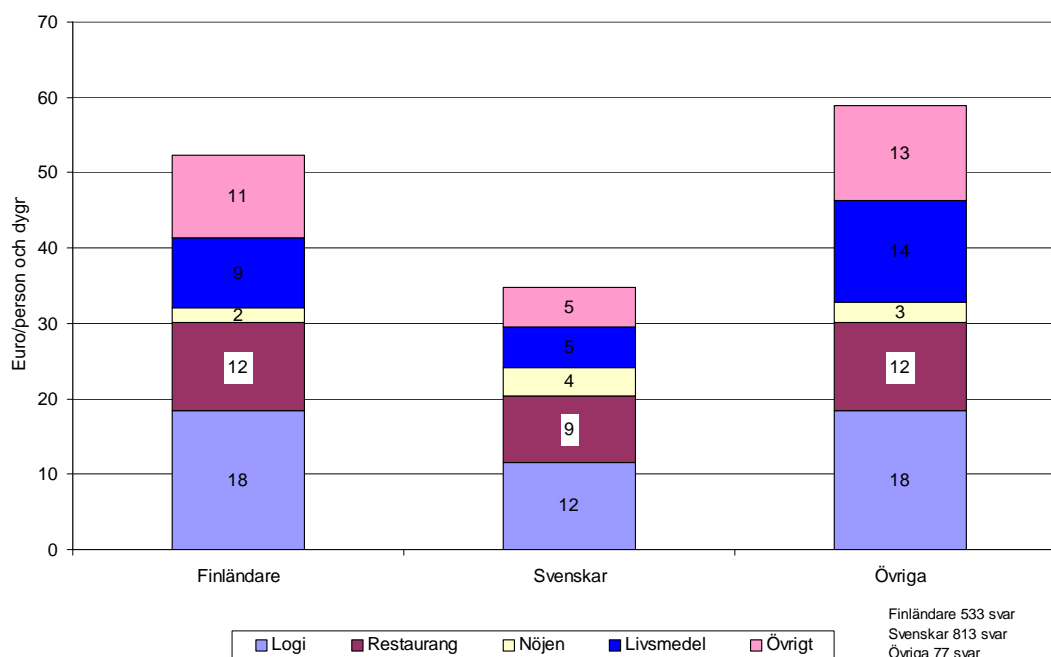

Den genomsnittliga turisten som övernattar på Åland konsumerar för uppskattningsvis 43 euro per person och dygn. Turister som varit här under lågsäsongen gör i snitt av med 45 euro jämfört med 42 euro under högsäsongen. Genomsnittsturisten spenderar mer pengar på logi och livsmedel under lågsäsongen, medan hon/han spenderar mer på nöjen under högsäsongen.

Turister som övernattar i staden spenderar i snitt hela 83 euro per person och dygn, medan turister som övernattar i landskommuner spenderar 34 euro. Turister som övernattar i staden spenderar nämligen betydligt mer på logi och restaurangbesök.

Turisten i snitt spenderar alltså 43 euro fördelat på följande utgiftslag: 15 euro på logi, 10 euro på restaurangbesök, sju euro på livsmedelsinköp, tre euro på nöjen och åtta euro på övrigt.

Figur 24. Övernattande turisternas genomsnittliga utgifter per person och dygn enligt deras hemland 2008 (euro)

Då vi jämför de olika turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt deras hemland framkommer signifikanta skillnader. Mest spenderar övriga turister, 59 euro per person och dygn, följt av finländarna som i snitt spenderar 52 euro. Den genomsnittliga svenska turisten spenderar minst, 35 euro per person och dygn, detta gäller alla utgiftsslag förutom nöjen.

Jämförelser med resultaten från 2003 års undersökning

Den genomsnittliga turisten spenderade något mer per person och dygn år 2008 jämfört med 2003, 43 euro jämfört med 38 euro. Finländarna spenderade 52 euro år 2008 jämfört med 46 euro fem år tidigare, svenskarna 35 euro jämfört med 32 euro år 2003 samt de övriga 59 euro jämfört med 50 euro år 2003.

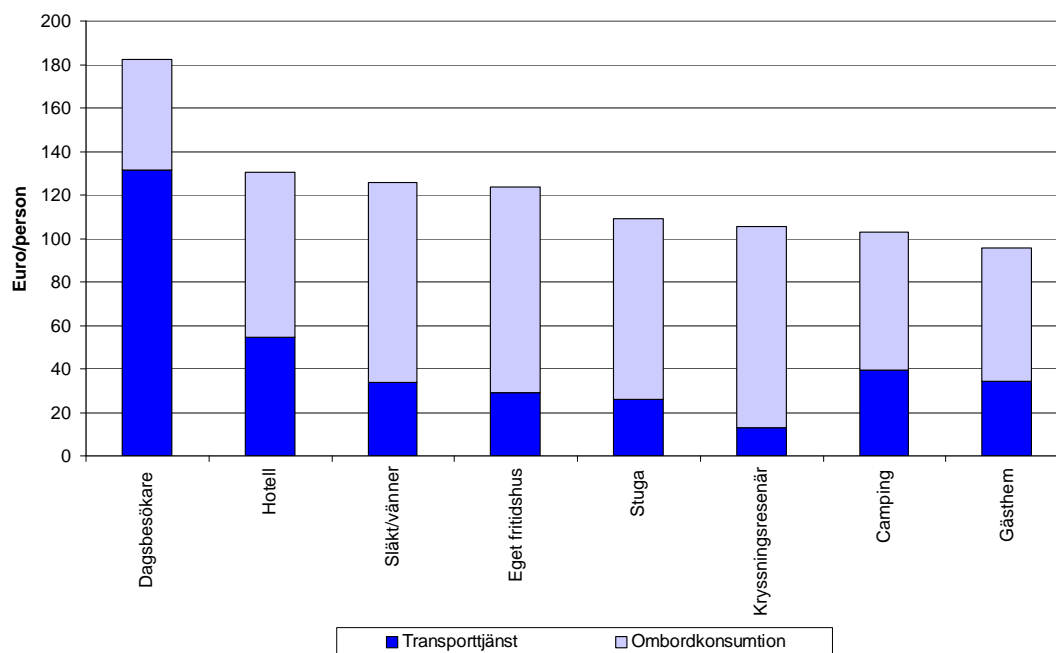
4.4 Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland

Under avreseintervjuerna uppskattade turisterna även utgifterna för själva transporttjänsten (resebiljetter och eventuella hytter) samt konsumtionen under resan till och från Åland¹⁶. Eftersom turisterna intervjuades på Åland, så var de tvungna att

¹⁶ Flygresenärernas biljetter samt eventuella inköp på flygplatsen i Mariehamn ingår i siffrorna. Resor med skärgårdsfärjorna till och från Åland ingår däremot i utgiftsposten "Trafikförbindelser inom Åland" och faller sålunda bort i redovisningen av konsumtionen under resorna till och från Åland. Konsumtionen ombord på skärgårdsfärjorna redovisas under posten "Restauranger, kaféer".

uppskatta ombordkonsumtionen under hemresan. Uppgifterna om ombordspendingen bygger sålunda på grova uppskattningar.

Figur 25. Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland 2008 enligt turisternas inkvarteringsform (euro)

Ombordspending enligt inkvarteringsform

I *Figur 25* jämförs olika turistgruppers genomsnittliga resekostnader, indelat i transporttjänst och ombordkonsumtion, enligt deras inkvarteringsform. Som vi ser har dagsbesökarna de klart högsta resekostnaderna per person (totalt 183 euro/person). Det ingår nämligen relativt många flygresenärer i denna grupp. Besökarna av eget fritidshus, besökare av släkt och vänner samt kryssningsresenärerna är de turistgrupper som spenderar mest ombord (drygt 90 euro per person), medan deras utgifter för själva transporttjänsten är jämförelsevis låga. Gästhemsbesökarna har de lägsta resekostnaderna per person (totalt 95 euro).

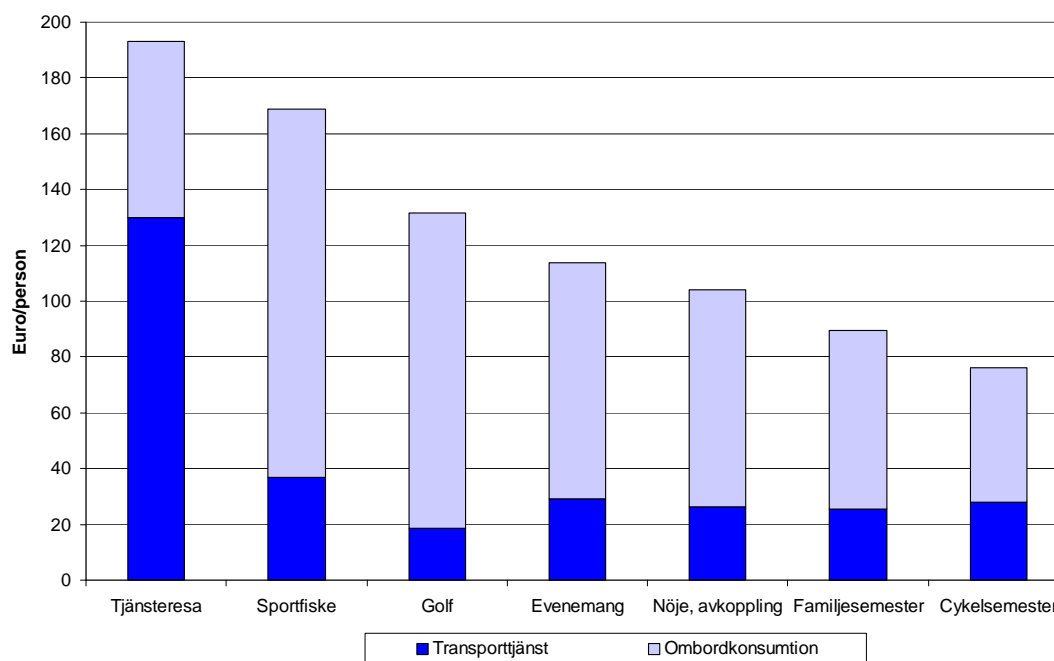
Intressant att notera är att ombordspendingen har hållits på ungefär samma nivå som år 2003 eller till och med minskat, vilket gäller för kryssningsresenärerna¹⁷, hotellgästerna, gästhemsbesökarna och stugturisterna (se *Figur 47*). En orsak till att

¹⁷ Den främsta orsaken till kryssningsresenärernas minskade ombordkonsumtion, är att det år 2008 även ingår intervjuer med så kallade "dagskryssare", förutom intervjuer med kryssningsresenärer på renodlade kryssningsfartyg. Den passagerarrelaterade omsättningen per passagerare varierar enligt de olika rederiernas bokslut mellan drygt 60 och drygt 90 euro.

konsumtionen ombord har minskat från år 2003 till 2008 kan vara lägre alkoholskatter iland och lägre priser ombord. Enligt det åländska konsumentprisindexet har nämligen priserna för varugruppen "alkoholhaltiga drycker och tobak" minskat med fyra procent från år 2003 till 2008, medan priserna totalt har ökat med nio procent.

Vi kan se att det fortsättningsvis är dagsbesökarna som spenderar mest på sina resor till och från Åland, följt av hotellgästerna, besökarna av släkt/vänner och eget fritidshus. Dagsbesökarna, fritidshusägarna och gästhemsbesökarna spenderar mer pengar på själva resan och mindre på inköpen jämfört med situationen år 2003, medan det motsatta gäller för de turister som övernattat hos släkt och vänner.

Figur 26. Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland 2008 enligt syftet med resan till Åland (euro)

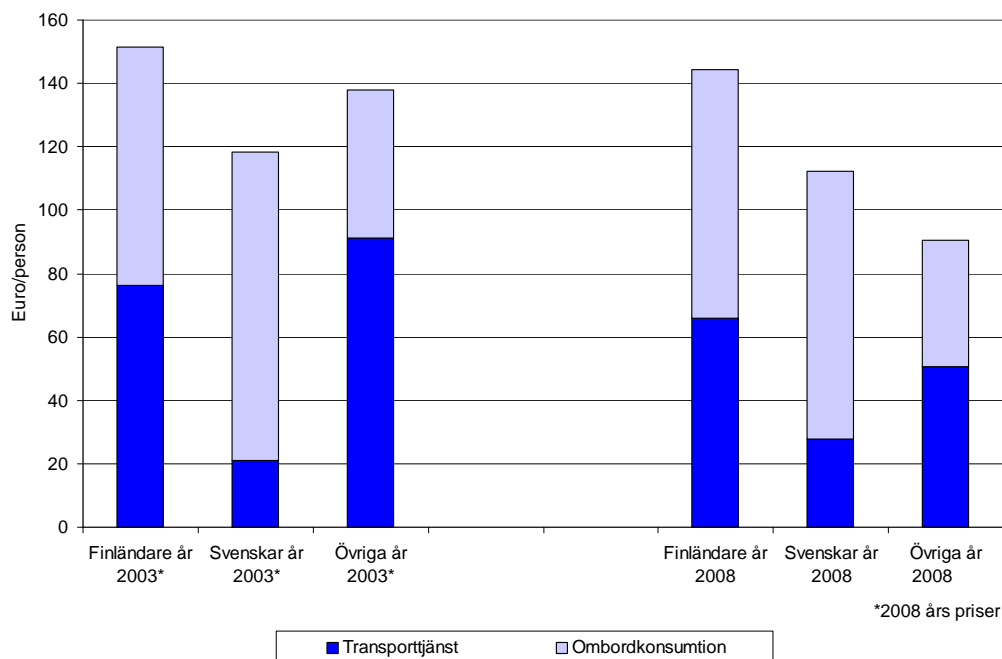
Ombordspending enligt syftet med resan

Då det gäller ombordspendingen enligt syftet med ålandsresan kan vi se att det fortsättningsvis är personer på tjänsteresa som spenderar mest på och under resorna följt av sportfiskare och golfare. Så som fallet var med ombordspendingen enligt inkvarteringsform har även ombordspendingen enligt syftet med resan minskat eller hållits på samma nivå som år 2003.

De som varit på Åland på tjänstens vägnar spenderar märkbart mindre på själva transporttjänsten jämfört med 2003 års undersökning. Detta kan eventuellt förklaras med att fler affärsmän/yrkesmän åker färja till/från Åland på grund av försämrade

flygförbindelser mellan Åland och Åbo. Sportfiskarna, golfarna, evenemangsbesökarna och de som uppgett nöje som huvudsyfte spenderar mindre ombord på färjorna jämfört med situationen för fem år sedan.

Figur 27. Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland 2008 enligt deras hemland (euro)

Ombordspending enligt turisternas hemland

Då vi jämför de olika turistgruppernas resekostnader enligt deras hemland framkommer signifikanta skillnader. Finländarna är den turistgrupp som spenderar mest totalt sett (144 euro/person) jämfört med svenskarna och övriga turister, som spenderar 112 respektive 91 euro per person. Finländarna betalar mest för själva transporttjänsten, medan svenskarna konsumerar mest ombord.

Alternativa resmål till Åland

Under avreseintervjuerna frågade intervjuerna även turisterna om alternativa resmål till Åland (se fråga 16 i intervjuschemat i bilagan). Av de totalt nästan 1.600 tillfrågade turisterna uppgav 13 procent Sverige som alternativt resmål. Av de som uppgav att de skulle rest till Sverige istället svarade 4 procent att de skulle ha rest till Stockholms skärgård (inklusive Gotland och Öland).

Nio procent av de intervjuade turisterna uppgav Finland som alternativ. Andra alternativa resmål som de svarande uppgav var: Baltikum (1,5 procent), övriga Europa och Norden (3 procent vardera). Jämfört med resultatet från 2003 års undersökning har

andelen som svarat ett resmål i Finland minskat från 12 till 9 procent, medan andelen svarande som uppgett ett resmål i Sverige ökat från sju till 13 procent. Detta kan eventuellt bero på att en större andel svenskar intervjuades denna gång jämfört med år 2003.

4.5 Hushållsundersökningens resultat

I detta kapitel redogör vi kortfattat för den så kallade hushållsundersökningens resultat, som bland annat används för att uppskatta antalet "gratisövernattningar" hos släkt och vänner på Åland samt ålänningarnas andel av det totala inresandet till Åland.

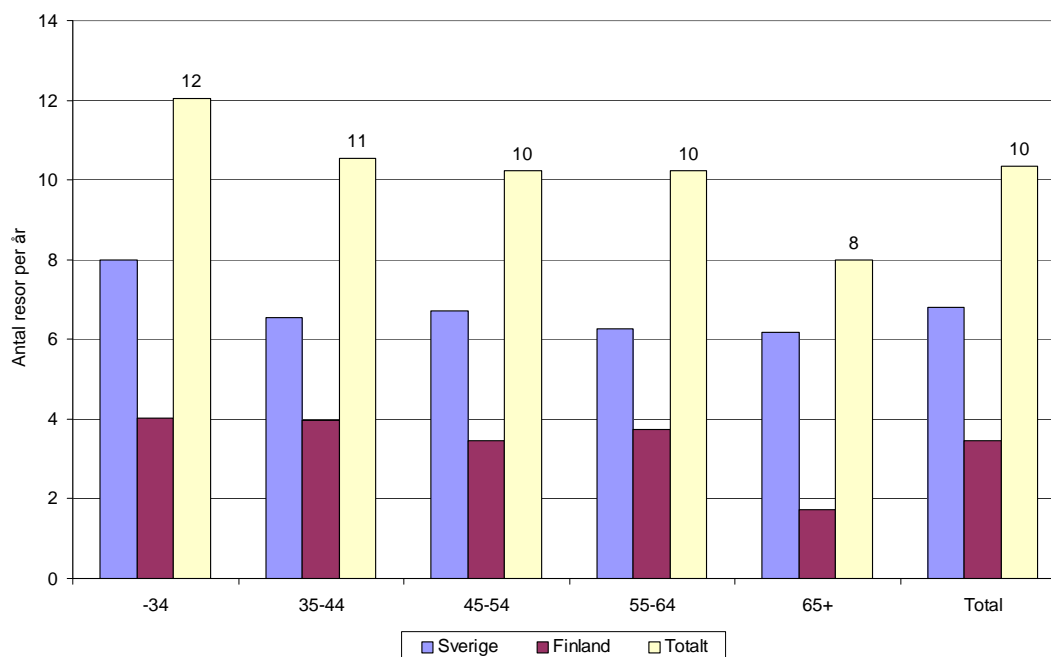
Under hösten 2008 skickade ÅSUB en enkät till 604 ålänningar i åldern 18-80 år. Totalt svarade 376 personer på enkäten, vilket gav en svarsprocent på drygt 62.¹⁸ Enkätsvaren viktades för att bättre motsvara rampopulationens sammansättning.

Ålänningarnas resor

Av de svarande hade 96 procent uppgett att de rest utanför Åland det senaste året (perioden 1.11.2007-31.10.2008). Andelen var lika stor för kvinnorna som för männen. Vi kan se att samtliga svarande i den yngsta åldersgruppen har uppgett att de rest utanför Åland, medan andelen sjunker med stigande ålder. Sålunda uppgav 85 procent av de 65 år och äldre att de åtminstone en gång under året rest utanför Åland. Någon skillnad beroende på bosättningsregion framkommer inte.

I snitt hade de svarande rest 10 gånger utanför Åland under perioden. Några signifikanta skillnader mellan könen och mellan de olika åldersgrupperna förekommer inte, däremot reser mariehamnarna signifikant oftare än de övriga ålänningarna (12,5 gånger jämfört med 8,8 gånger). Även om skillnaderna inte är signifikanta när man jämför de olika åldersgrupperna, så minskar antalet resor ju högre upp i åldrarna de svarande kommer (se *Figur 28*).

¹⁸ Fyra personer togs bort från urvalet, eftersom deras enkätformulär returnerats oöppnade. Ett enkät svar så bristfälligt ifyllt att det inte gick att använda. Dessutom har vissa svar lämnats obeaktade, då de var felaktigt ifyllda. Flera svarande hade nämligen svårt att uppskatta besökarnas övernattningar i det egna hushållet.

Figur 28. Ålänningarnas resor utanför Åland enligt ålder (hushållsundersökningen)

Om vi tar det genomsnittliga antalet resor per åldersgrupp gånger antalet ålänningar i respektive åldersgrupp, så kommer vi upp till cirka 206.000 resor bland 19-80-åringarna. Till detta kommer 0-18-åringarnas och de 81 år fyllda och äldres resor, vilka grovt har skattats till mellan 35.000 och 40.000. Ålänningarnas resor under perioden kan sålunda grovt uppskattas till 243.000 eller 11 procent av det totala antalet inresande år 2008.

Övernattningar i de åländska hushållen

Då det gäller frågan om någon person bosatt utanför Åland har övernattat i bostaden eller fritidshuset under året, uppgav 61 procent (66 procent år 2003) att så var fallet¹⁹. På denna fråga uppgav 66 procent av kvinnorna jämfört med 55 procent av männen att de haft övernattande icke åländska besökare. Ser man på de svarandes ålder så har 67 procent av 55-64-åringarna uppgett att de haft övernattande besökare jämfört med 56 procent av 35-44-åringarna. En större andel av Mariehamnarna jämfört med de bosatta i de övriga åländska kommunerna har uppgett att de haft övernattande "turister" (71 procent jämfört med 53 procent).

De svarande har i snitt uppgett att de haft 6,5 övernattande icke åländsk besökare under perioden november 2007 till och med oktober 2008, vilka i snitt övernattat knappt 21 nätter. De övernattande besökarna av släkt och vänner stannade i snitt 3,2 dygn på

¹⁹ I denna undersökning definierades även barn, barnbarn och andra släktingar och vänner bosatta utanför Åland som besökare.

Åland, de utländska besökarna något längre än de inhemska (4,1 nätter jämfört med 2,1 nätter).

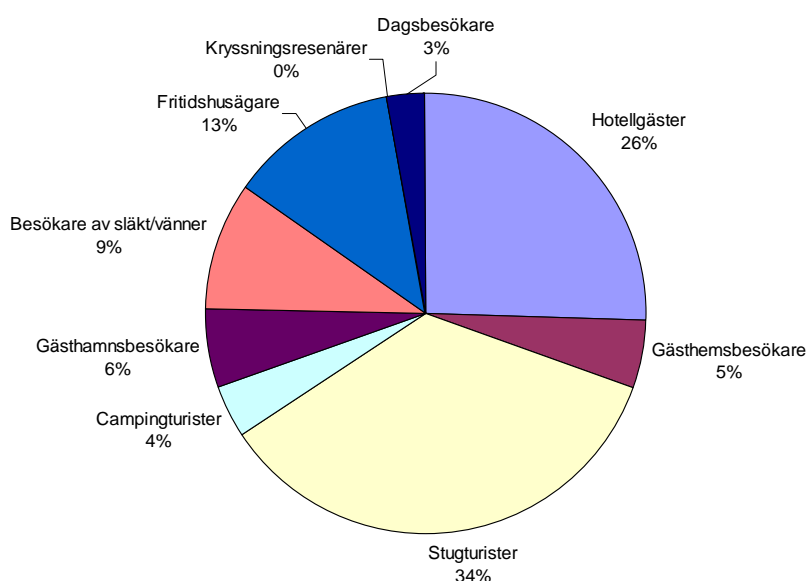
Genom att ta antalet hushåll i Mariehamn respektive antalet hushåll i landskommunerna gånger det genomsnittliga antalet besökare i staden respektive landskommunerna, kan vi uppskatta antalet besökare av släkt och vänner till cirka 81.000. Nytt för denna undersökning är att vi dessutom bad de svarande att uppskatta antalet besökare bosatta utanför Finland och deras övernattningar. Sålunda kan vi grovt uppskatta antalet utländska besökare i de åländska hushållen till cirka 46.000 och de finländska besökarna 35.000. På motsvarande sätt kan vi grovt uppskatta antalet "gratisövernattningar" till drygt 263.000, av vilka 190.000 var utländska och 73.000 finländska. År 2003 uppskattades övernattningar hos släkt och vänner till cirka 240.000.

Endast 10 stycken svarande (knappt 3 procent) har uppgett att de hyrt ut sin bostad/sitt fritidshus under året, vilket är alldeles för få svarande för att vidareutveckla analysen.

4.6 Sammanfattning av utgiftsmetodens resultat

I detta kapitel sammanfattar vi utgiftsmetodens resultat - turisternas landkonsumtion på Åland - genom att vi tar den genomsnittliga dygnskonsumtionen per turistgrupp gånger antalet övernattningar respektive antalet anlända turister enligt turiststatistiken och ÅSUBs uppskattningar. (Se *Tabell 28* för en beräkning av turistgruppernas landkonsumtion på Åland.)

Figur 29. Turistgruppernas landkonsumtion på Åland under deras ålandsvistelse 2008 (82,4 miljoner euro inklusive moms) enligt deras inkvarteringsform

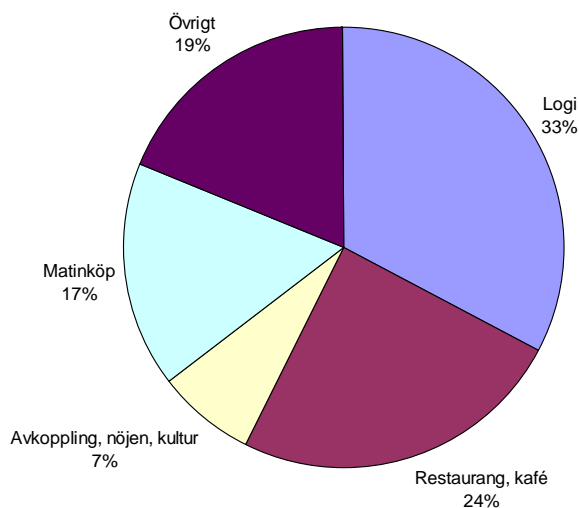

Totalt beräknas turisternas landkonsumtion på Åland år 2008 uppgå till 82,4 miljoner euro. De två viktigaste turistgrupperna i detta avseende är stugturisterna, som stod för drygt en tredjedel av konsumtionen följt av hotellgästerna som stod för en fjärdedel. Fritidshusägarna och besökarna av släkt och vänner, vilkas övernattningar inte ingår i den officiella inkvarteringsstatistiken, stod för 13 respektive nio procent av landkonsumtionen. Gästhamns-, gästhemsbesökarna och campingturisterna stod för ca fem procent vardera, medan de inte övernattande dagsbesökarnas landkonsumtion utgjorde tre procent, kryssningsresenärernas landkonsumtion var marginell.

Tabell 19. Turistgruppernas landkonsumtion på Åland under deras ålandsvistelse enligt deras inkvarteringsform 1995, 1997, 2003 och 2008 i 2008 års priser (1.000 euro)

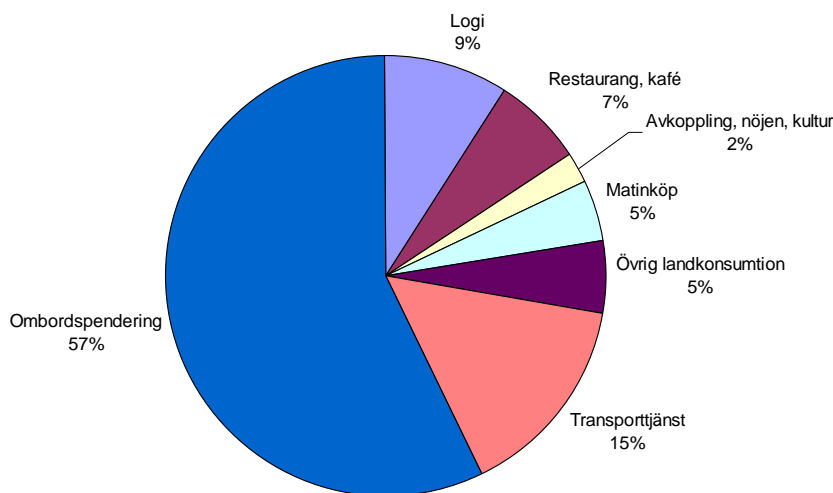
Turistgrupp	Turisternas konsumtion per turistgrupp			
	1995	1997	2003	2008
Hotellgäster	10 892	17 034	20 328	21 012
Gästhemsbesökare	1 594	3 362	3 430	4 149
Stugturister	15 406	22 555	25 329	28 753
Campingturister	2 402	3 566	3 544	3 345
Gästhamnsbesökare	2 920	3 525	4 428	4 853
Besökare av släkt/vänner	2 154	3 627	5 322	7 562
Fritidshusägare	3 934	10 819	8 648	10 321
Kryssningsresenärer	1 822	978	2 073	98
Dagsbesökare	1 802	3 831	1 853	2 272
Totalt	42 926	69 295	74 955	82 363

Figur 30. Turisternas landkonsumtion på Åland 2008 (82,4 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost

Som vi ser i cirkeldiagrammet ovan gick en tredjedel av turisternas landkonsumtion till logi, en fjärdedel till restaurang- och kafébesök, 17 procent till matinköp och sju procent till avkoppling och nöjen. Nästan en femtedel av turisternas konsumtion gick till "övrigt", som till största delen bestod av shopping (se även tabellen i bilagan).

Figur 31. Turisternas totala konsumtion på Åland och ombord på åländsägda färjor och fartyg 2008 (295,3 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost

Om man till turisternas landkonsumtion adderar turisternas utgifter för transporttjänsten och ombordkonsumtionen på ålandsägda färjor och fartyg, så uppgår den totala turisminkomsten till 295,3 miljoner euro. De totala utgifterna för och under resorna till och från Åland uppgår till cirka 213 miljoner euro eller 72 procent av den totala konsumtionen.

Jämförelser med resultaten från 2003 års undersökning

En jämförelse med resultatet från 2003 undersökning visar att turistgruppernas andelar av landkonsumtionen har hållits relativt konstant, varierat med endast 1-2 procentenheter. Stugturisternas andel av konsumtionen var år 2003 33 procent, hotellgästernas 27 procent, fritidshusägarnas 12 procent, besökarnas av släkt och vänner sju procent och campingturisternas fem procent. Gästhamns- och gästhembesökarnas andel är desamma båda åren, medan kryssningsresenärernas andel på tre procent år 2003 krympt till nästan noll år 2008. Detta beror på att dagens reguljära kryssningsfartygs turlistor i praktiken inte möjliggör någon landkonsumtion på Åland.

Även fördelningen av turisternas landkonsumtion på de olika utgiftsposterna, överensstämmer mycket bra med resultaten från 2003 års undersökning. Då utgjorde 35 procent av landkonsumtionen kostnader för logi, 23 procent restaurangbesök, 16 procent matinköp, medan andelen av kostnaderna för avkoppling och övriga inköp var exakt lika stor då som nu.

Fördelningen av turisternas totala konsumtion (land- och ombordkonsumtion på ålandsägda fartyg) överensstämmer också med fördelning från 2003 års undersökning. Ombordspendingens andel har dock ökat med två procentenheter, medan andelarna för logi och övrig landkonsumtion minskat med en procentenhet vardera - allt annat lika.

Tabell 20. Turisternas konsumtion på Åland per utgiftspost 1995, 1997, 2003 och 2008 i 2008 års priser (1.000 euro)

Utgiftsposter i utgiftsmetoden	Turisternas konsumtion per utgiftspost			
	1995	1997	2003	2008
Logi	14 847	21 272	25 982	27 052
Restaurang, kafé	8 635	16 483	17 461	20 108
Avkoppling, nöjen, kultur	1 781	3 790	5 125	5 930
Livsmedel	9 919	13 957	11 823	13 693
Souvenirer	1 201	1 712	1 109	1 898
Shopping	3 665	7 192	6 749	4 628
Alko	373	143	598	664
Tjänster	*	1 447	934	1 135
Bensin	1 470	2 343	2 702	3 918
Trafikförbindelser på Åland	456	509	1 860	1 903
Övriga utgifter	580	448	613	1 434
Total landkonsumtion	42 926	69 295	74 955	82 363

*Tjänster ingår i posten Övriga utgifter år 1995

En jämförelse med resultaten från de tidigare turistundersökningarna visar att turisternas landkonsumtion ökat med 10 procent från år 2003, inflationen beaktad. I absoluta tal har konsumtionskostnaderna för restaurangbesök ökat mest följt av matinköp, bensininköp och logi, medan shoppingutgifterna har minskat. Detta kan bero på att just kostnaderna för restaurangbesök, livsmedel och bränsle har ökat mycket från år 2003 till 2008²⁰, vilket har lett till att turisterna dragit ned på de inte lika nödvändiga shoppingutgifterna.

Turisternas landkonsumtion uppskattas alltså reellt ha ökat med nästan 10 procent jämfört med år 2003 (75,0 miljoner euro år 2003 och 82,4 miljoner euro år 2008). Utgifterna för och under resorna till och från Åland har ökat med 17 procent. Ombordspendingen har ökat med 18 procent och utgifterna för själva transporttjänsten med nästan 12 procent, trots att turisternas ombordkonsumtion per turist inte har ökat (se *Figur 47*). Detta kan förklaras med att antalet resenärer har ökat från år 2003 till år 2008 med nästan en fjärdedel (se *Figur 4*).

²⁰ Enligt det åländska konsumentprisindexet steg priserna för varugrupperna "restaurang och hotell" med 15 procent och för "livsmedel och alkoholfria drycker" med 10 procent från år 2003 till 2008. Priserna på kläder och skor steg med två procent, medan det åländska konsumentprisindexet totalt ökade med nio procent.

5. Ålands turisminkomster enligt företagens uppgifter

Metoden i den här undersökningen bygger på att från två håll försöka uppskatta turisminkomsten inom åländsk samhällsekonomi, dels genom att fråga om turisternas utgifter för olika varugrupper och tjänster, dels genom att fråga företagen om deras försäljning till turister. I kapitel 4 redogjorde vi för utgiftsmetodens resultat och i detta kapitel redogör vi för inkomstmetodens resultat.

Uppskattningen av turistinkomsterna på basen av företagens inkomster baseras i första hand på en enkät till åländska företag. Under hösten 2008 skickades sålunda en enkät till drygt 250 åländska företag, näringsidkare och lantbrukare. Urvalet stratifierades på basen av företagsstorlek och bransch, så att tyngdpunkten låg på de större företagen och så att alla branscher finns representerade i tillräcklig utsträckning. Av urvalsföretagen besvarade 57 procent enkäten och de företag som ingår i underlaget för undersökningen står sammantaget för 97 procent av det privata näringslivets samlade omsättning på Åland.

Därtill har information från ÅSUBs inkvarteringsdatabas använts, i vilken ingår uppgifter om antalet övernattningar per inkvarteringsanläggning och inom vilken bransch företaget som bedriver anläggningen är registrerad. Många företag inom näringen är nämligen också verksamma inom andra branscher än ”hotell- och restaurangbranschen”, då turismverksamheten ofta är säsongbetonad bisyssla. Turismen utgör nämligen en naturlig del i det mångsyssleri som är av stor betydelse för den åländska glesbygden och skärgården. Exempel på branscher där inkvarteringsverksamhet finns registrerad är jordbruk och byggverksamhet.

Uppgifterna i företagsenkäten gällde företagets omsättning, löneutbetalning och antal anställda år 2007. Företagen ombads uppskatta hur stor andel av deras totala omsättning år 2007 som gick till turister.²¹ Dessa andelar har sedan tillämpats på 2008 års preliminära uppgifter²² om företagets omsättning per bransch, som ÅSUB har tillgång till i mervärdesskatteregistret. Vissa företag såsom banker har inte någon egentlig omsättning och då har uppgifter om deras produktionsvärde använts istället.

Tabellen nedan omfattar alla de branscher som enligt företagens uppgifter hade en

²¹ Med turister avses personer som inte bor eller studerar på Åland, även utflyttade ålänningar räknas som turister.

²² 2008 års omsättningsuppgifter är preliminära för perioden augusti-december 2008. I registret framgår bland annat företagets månatliga omsättning och löneutbetalningar.

turisminkomst över 15.000 euro. Turisminkomsten har beräknats på basen av två olika definitioner av turism:

- den snävaste enligt vilken turisminkomsten uppstår genom försäljning av varor och tjänster till utomländska turister i land på Åland samt
- den bredaste enligt vilken turisminkomsten består av all försäljning till turister som reser till Åland, rese- och turistprodukter som åländska företag tillhandahåller utanför Åland inklusive ålandsägda fartygs försäljning till turister som inte kommer till Åland samt ålänningars inköp av resetjänster av åländska företag.

Tabell 21. Den turistrelaterade omsättningen²³ per bransch 2008 enligt företagens uppgifter (1.000 euro)

Branschnr (tvåsiffrnivå) NI 2002	Bransch	Landturismens andel av omsättningen, %	Turisminkomst från landturismen, 1.000 €	Turismens andel av omsättningen, totalt, %	Total turisminkomst, 1.000 €
01, 02, 05	Jord- o skogsbruk, fiske	2,9	1 730	2,9	1 730
40, 41	Energi- o vattenförsörjning	1,2	685	1,2	685
45	Byggverksamhet	0,3	333	0,3	333
22, 50, 51	Parti - och agenturhandel, handel o rep. av motorfordon mm	0,5	1 663	0,5	1 663
52	Detaljhandel, rep. av hushållsartiklar	10,1	20 447	10,1	20 447
55	Hotell- o restaurangverksamhet (inkl övr logiverks)	58,9	23 212	58,9	23 212
60	Landtransport	1,9	732	1,9	732
61	Sjötransport ¹	2,0	12 521	87,8	550 463
62, 63	Stödtjänster till transport, resebyråverksamhet, lufttransport	9,7	2 210	62,9	14 330
64	Post- och telekommunikationer	2,5	1 755	2,5	1 755
65	Finansförmedling, bankverksamhet ²	1,6	1 593	1,6	1 593
92	Rekreations-, kultur- o sportverksamhet	6,1	5 868	24,2	23 441
74, 93	Andra företagstjänster o annan service	1,4	623	1,4	623
Summa		3,5	73 411	30,4	641 045
Reell tillväxt 2003-2008, %			13,3	-	11,5

Landturisminkomsten störst inom hotell- och restaurangbranschen

Som vi ser i *Tabell 21* var turisminkomsten från landturismen år 2008 uppskattningsvis cirka 73,4 miljoner euro enligt inkomstmetoden. Den landbaserade turisminkomsten är störst inom branschen hotell- och restaurangverksamhet, men även inom detaljhandeln och sjötransport är turisminkomsten betydande. Då man ser på de olika branschernas andel av den totala turisminkomsten är även branscherna rekreations-, kultur- och sportverksamhet samt stödtjänster till transport och resebyråverksamhet viktiga.

Den totala turisminkomsten uppgick till hela 641 miljoner euro

Enligt den bredaste definitionen på åländsk turism (inklusive verksamheten utanför Åland, den åländska färjenäringsen samt ålänningarnas egna köp av turismtjänster)

²³ Företagens inkomster motsvarar det mervärdesskattefria priset på varor och tjänster.

uppgick den totala turisminkomsten till uppskattningsvis 641,0 miljoner euro. Enligt denna definition uppkommer större delen av de totala turisminkomsterna inom sjötransportsektorn, men även inom rekreations-, kultur- och sportverksamhet, hotell- och restaurangverksamhet samt detaljhandel. Inom rekreations-, kultur- och sportverksamheten är det främst PAFs verksamhet ombord på fartygen som utgör skillnaden mellan den landbaserade och den totala turisminkomsten²⁴

Jämförelser med resultaten från 2003 års undersökning

Det bör poängteras att det inte är alldeles okomplicerat att jämföra resultaten i denna undersökning med dem i 2003 års undersökning. Jämförelserna bör sålunda tolkas med viss försiktighet. Nya företag har nämligen kommit till och gamla har lagts ned eller fusionerats med andra företag, fartyg har flaggats ut eller sålts och i vissa fall har vi fått tillgång till bättre underlag av företagen. Däremot har vi endast tillgång till preliminära omsättningssiffror för augusti-december år 2008.

Den landbaserade turismen har reellt vuxit med ca 13 procent jämfört med år 2003, då den förra turismundersökningen gjordes. Den totala turisminkomsten för de åländska företagen har däremot minskat med 11,5 procent enligt preliminära siffror för år 2008.

Då det gäller turisminkomsten från *landturismen* har den ökat jämfört med 2003 års undersökning för följande branscher: sjötransport, rekreations-, kultur- och sportverksamhet, primärnärings-, hotell- och restaurangverksamhet, stödtjänster till transport, resebyråverksamhet och lufttransport²⁵, bankverksamhet, landtransport samt andra företagstjänster och annan service. Däremot sjönk turisminkomsten i de övriga branscherna jämfört med 2003 års undersökning.

Då det gäller utvecklingen av *den totala turisminkomsten* ser situationen inte lika ljus ut på grund av lägre totala turisminkomster främst inom sjötransportsektorn samt branschen rekreations-, kultur- och sportverksamhet jämfört med den förra turismundersökningen. Vi bör dock komma ihåg att enskilda större företags agerande kan ge tydliga utslag i siffrorna och att man sålunda bör beakta det åländska näringslivets småskalighet när resultatet analyseras.

Om vi istället jämför "turismandelarna" av den totala omsättningen inom näringslivet kan vi se att landturismens andel av den totala omsättningen ligger på 3,5 procent (3,1 procent år 2003), medan turismens andel av omsättningen totalt sjunkit till 30,4 procent (34,8 procent år 2003).

²⁴ Källa Ålands Penningautomatförenings bokslut och verksamhetsberättelse år 2007.

²⁵ I branschen stödtjänster till transport och resebyråverksamhet ingår även lufttransport, vilket det inte gjorde i 2003 års undersökning.

Tittar vi lite närmare på de olika branschernas "turismandelar" kan vi konstatera att de i stort motsvarar de andelar som beräknades i 2003 års undersökning med några undantag. Landturismens andel av omsättningen har sjunkit något för hotell- och restaurangverksamheten (från 64,4 procent 2003 till 58,9 procent 2008). Ser man på turismens andel av omsättningen totalt har den sjunkit betydligt för branschen rekreations-, kultur- och sportverksamhet samt något för stödtjänster till transport. Trots detta har den totala turisminkomsten från stödtjänster till transport ökat, vilket delvis kan bero på att nya företag har uppkommit inom branschen.

Tillväxttakten inom landturismen på 13 procent kan jämföras med den allmänna omsättningsökningen inom den åländska ekonomin som reellt ökade med 8 procent från år 2003 till år 2008²⁶. Intressant att notera är att omsättningen inom sjötransportsektorn från år 2003 till 2008 minskade reellt med 11 procent, vilket huvudsakligen förklarar minskningen av de totala turisminkomsterna inom just denna sektor med 11 procent. Branscher vars omsättning har ökat mycket procentuellt från år 2003 till 2008 är rekreations-, kultur- och sportverksamhet, post- och telekommunikationer, stödtjänster till transport, resebyråverksamhet, lufttransport samt andra företagstjänster.

²⁶ Enligt omsättningsuppgifterna i ÅSUBs mervärdesskatteregister.

6. En jämförelse av utgifts- och inkomstmetodens resultat

Möjligheterna att direkt jämföra utgifts- respektive inkomstmetodens resultat är begränsade. För det första omfattar utgiftsmetodens resultat mervärdesskatt, vilket inte inkomstmetodens resultat gör. Turisterna betalar mervärdesskatt i samband med sina inköp, medan företagets totalomsättning inte omfattar mervärdesskatt.

För det andra är definitionen på den totala turisminkomsten (inklusive försäljning ombord på fartygen med mera) olika enligt de två metoderna. För den landbaserade turismen har definitionen förenhetligats för att möjliggöra jämförelser, men för den turisminkomst som inkluderar utgifter under resan skiljer sig definitionen till sin omfattning. Den totala turisminkomsten enligt *utgiftsmetoden* inbegriper utgifterna för resan till och från Åland samt spenderingen under resan på ålandsägda bolag för turister som reser till Åland.

Enligt *inkomstmetoden* ingår i den totala turisminkomsten, förutom de inkomster som fångas in genom utgiftsmetoden, tre andra slag av turisminkomster:

- ålänningarnas konsumtion av turismtjänster från åländska företag, bland annat resebyråverksamhet,
- åländska företags turistrelaterade inkomster från verksamhet utanför Åland samt
- åländska passagerarrederiers inkomster från turister som inte kommer till Åland.

Jämförelser mellan utgifts- och inkomstmetoden kan således endast göras när det gäller den landbaserade turismen.

För det tredje är möjligheterna att göra jämförelser per bransch begränsade. Utgiftsmetoden ger information om turisternas konsumtionsbeteende och hur mycket de spenderar på olika utgiftsposter, vilket betyder att resultatet räknas ut på basen av de utgiftsposter turisterna angett. Vid beräkning enligt inkomstmetoden noteras inkomsten i den bransch där företaget är registrerat. Eftersom mångsyssleriet är så vanligt inom företagsverksamheten på Åland och speciellt i samband med turismverksamhet, finns det därmed en hel del inkomster från inkvarteringsverksamhet som enligt inkomstmetoden registreras på andra branscher.

De båda metoderna som används i denna undersökning har olika fördelar. Inom utgiftsmetoden framgår det tydligare från vilka utgiftsposter turisminkomsten genereras, eftersom inkomstmetodens problem med företagets branschtillhörighet inte finns. Utgiftsmetoden möjliggör även jämförelser mellan olika turistgruppers penninganvändning, till exempel mellan de olika inkvarteringsformer som valts eller jämförelser i konsumtionsmönstret beroende på resans syfte. Fördelen med inkomstmetoden är att den knyter närmare an till beräkningen av nationalräkenskaperna och sålunda blir mer jämförbar med beräkningen av omfattningen på andra branscher

inom ekonomin. Branschindelningen kan inte av praktiska skäl vara exakt den samma i de två metoderna, men utgiftsposterna enligt utgiftsmetoden och branscherna enligt inkomstmetoden har så långt som möjligt anpassats så att de bättre ska motsvara varandra.

I *Tabell 22* nedan görs en sammanfattande jämförelse mellan resultaten för de två metoderna på branschnivå. Jämförelsen görs exklusive mervärdesskatt, vilket betyder att mervärdesskatten dragits bort från de olika utgiftsposterna enligt utgiftsmetoden, samt endast för den landbaserade turisminkomsten. Definitionen för den landbaserade turismen är gemensam för de båda metoderna.

Tabell 22. Landturismen - en jämförelse av inkomst- och utgiftsmetodens resultat för vissa branscher

Branschnr (tvåsiffrnivå) NI 2002	Branscher enligt inkomstmetoden	Utgiftsmetoden 1.000 euro (exkl. moms)	Inkomstmetoden 1.000 euro (exkl. moms)
01, 02, 05, 15, 40, 41, 55	Hotell- o restaurangverksamhet (inkl övr logiverks)	41 531	38 049
22, 50, 51, 52	Detaljhandel, rep. av hushållsartiklar, handel o rep av motorfordon mm	20 809	22 110
92	Rekreations-, kultur- o sportverksamhet	5 490	5 868
60, 61, 62, 63	Land-, sjö-, lufttransport, stödtjänster till transport, resebyråverksamhet	1 762	3 197
45, 74, 93	Andra företagstjänster o annan service	930	839
64, 65	Övrigt t.ex post- och telekommunikationer, bankverksamhet	1 176	3 348
	Totalt	71 697	73 411

Turisminkomsten enligt inkomstmetoden adderar trots anpassningen av utgiftsposterna och branscherna inte upp till utgiftsmetodens turisminkomst för hotell- och restaurangverksamheten, vilket visar på de beskrivna svårigheterna med att fördela inkomsten till rätt bransch med hjälp av inkomstmetoden. Då det gäller branschen "övrigt" så är turisminkomsterna istället större enligt inkomstmetoden, vilket kan bero på turisternas svårigheter att under intervjun komma ihåg de "övriga" utgifterna. Dessa problem fanns även i 2003 års undersökning.

Tabell 23. Turisternas konsumtion iland 1995, 1997, 2003 och 2008 i 2008 års priser (1.000 euro)

År	Utgiftsmetoden (exkl. moms)	Inkomstmetoden
1995	35 203	34 995
1997	57 356	58 374
2003	65 356	64 814
2008	71 697	73 411

De båda metodernas resultat överensstämmer i stort med varandra enligt denna och tidigare undersökningars resultat (se *Tabell 23*). Utgående från denna undersöknings resultat kan man anta att de turister som kom till Åland år 2008 spenderade runt 82 miljoner euro (ca 72 miljoner euro exklusive moms) iland på Åland.

7. Turismens roll i den åländska ekonomin

Såsom vi tidigare konstaterat varierar turismens ekonomiska betydelse beroende på hur man definierar turismen. Om man använder det samlade resultatet av denna turismundersökning och tillämpar det på nationalräkenskaperna för Åland erhålls följande resultat i termer av andel av bruttonationalprodukten, BNP²⁷.

- Om man använder den snävaste definitionen av turism och enbart räknar med turisternas direkta landkonsumtion på Åland, så uppskattas turismens andel av BNP till 3,5 procent av det åländska näringslivets BNP år 2008 (se *Tabell 21*). Om vi grovt uppskattar det åländska näringslivets BNP till baspris år 2008 till 800,9 miljoner euro, skulle landturismens bidrag uppskattas till 28,0 miljoner euro.
- Inom nationalräkenskaperna definieras dock landturismen som turisternas direkta konsumtion på Åland samt ålänningarnas egna köp av resetjänster från till exempel åländska resebyråer. Landturismens bidrag till näringslivets BNP stiger då till cirka 4,5 procent, vilket motsvarar ett värde om 36,0 miljoner euro (se *Tabell 24*).
- Om man däremot använder den vidaste definitionen av turismen och ser på resenäringen som helhet inklusive ålänningarnas egen konsumtion av turisttjänster, de åländska företagens turisminkomster utanför Åland samt de åländska passagerarrederiernas totala försäljning till turister, så uppskattas turismens andel av näringslivets BNP till 30,4 procent år 2008 (se *Tabell 21*). Värdet för turismens bidrag till näringslivets BNP kan sålunda grovt uppskattas till 243,5 miljoner euro år 2008.

BNP-uppgifterna i *Tabell 24* för åren 2002-2006 baseras på de turismandelar per bransch som är ett resultat av 2003 års turismundersökning, medan de nya turismandelarna, som är ett resultat av denna undersökning, börjar tillämpas i BNP-beräkningarna från år 2007. Poängteras bör att turismens BNP-andelar i tabellen utgör andelar av det åländska näringslivets BNP, medan turismens BNP-andelar i nationalräkenskaperna²⁸ utgör andelar av totala BNP till baspris (inklusive offentlig verksamhet och icke-vinstsyftande verksamhet).

²⁷ BNP beräknas på basen av förädlingsvärdet, som är lägre än den bruttoomsättning som turisminkomsten värderades till enligt utgifts- respektive inkomstmetoden i kapitel fyra och fem.

²⁸ Källa: ÅSUB Statistikmeddelande Nationalräkenskaper 2008:4

Tabell 24. Turismens andel av näringslivets BNP till baspris 2002-2008 (i 2008 års priser)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007**	2008**
Grund	Turismundersökningen 2003					Turismundersökningen 2008	
Landturismen							
Förädlingsvärde, milj euro	22,6	22,2	22,3	23,3	25,6	36,4	36,0
Andel av näringslivets BNP, procent	3,2	3,0	3,0	2,9	3,2	4,5	4,5
Turismen totalt							
Förädlingsvärde, milj euro	298,8	280,4	270,6	287,5	292,2	246,1	243,5
Andel av näringslivets BNP, procent	42,3	38,0	36,2	35,8	36,5	30,4	30,4

**Prognos för BNP

Definitionen på vad som benämns landturism ändrades i turismundersökningen från år 2003 jämfört med undersökningen från år 1997, så att penningspel och åländska företags övriga turismverksamhet utanför Åland inte ingår i "landturismen" utan endast i "turismen totalt". Detta gör att jämförelser med år före 2001 inte är möjlig.

Vi kan se att utvecklingen av landturismens förädlingsvärde har varit stabil på en låg nivå, medan utvecklingen av den totala turismen sjunkit från en andel av näringslivets BNP på 42,3 procent år 2002 till 36,5 procent år 2006. Enligt denna undersöknings resultat uppgår den totala turismens andel av näringslivets BNP till 30,4 procent, medan landturismens andel har vuxit en aning, till 4,5 procent.

7.1 Turismens direkta och indirekta effekter på Ålands ekonomi

Turismens andel av totalproduktionen varierar mycket mellan olika branscher, det vill säga olika branscher är olika mycket beroende av turismnäringen. Hotell- och restaurangbranschen får nästan 60 procent av sina inkomster genom försäljning direkt till turister och inom sjötransportsektorn står försäljningen till turister för cirka 88 procent av den totala försäljningen. Däremot har stora delar av tillverkningsindustrin inga direkta inkomster från turismen.

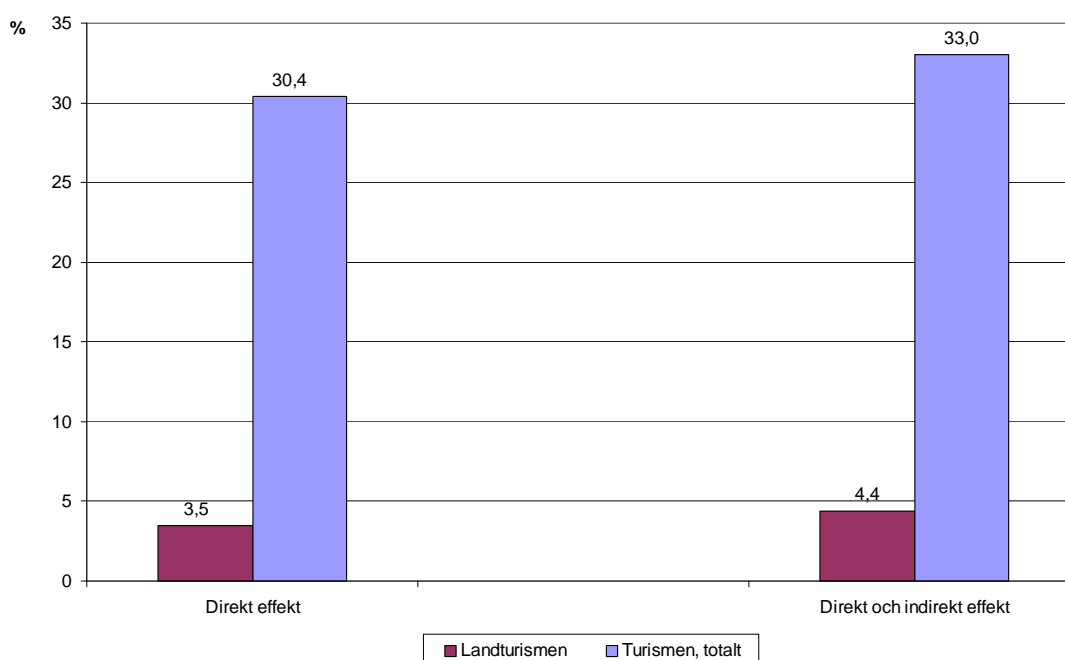
Turistnäringen har dock större betydelse för den åländska ekonomin än vad dessa direkta inkomsteffekter ger vid handen, näringen har nämligen även indirekta kringeffekter i ekonomin. Indirekta effekter uppkommer genom att företag och branscher, som inte har någon direktförsäljning till turister, fungerar som underleverantörer till de företag som har direkta turisminkomster.

Värdet av dessa indirekta effekter av turismen kan mätas med hjälp av en input-output analys, i vilken man använder så kallade input-output tabeller som beskriver de ekonomiska relationerna mellan olika branscher inom ekonomin, alltså hur stor andel av insatsvarorna och -tjänsterna i varje bransch som upphandlas från den egna branschen

respektive från andra branscher.²⁹ Genom handeln mellan branscherna har varje näringsgren spridningseffekter till övriga delar av ekonomin. I analysen tillämpas de direkta effekterna för varje bransch på input-output matrisen. Resultatet blir ett samlat värde per bransch för de direkta och indirekta effekterna sammantaget.

De direkta effekterna av landturismen respektive turismen totalt framgår av de två första staplarna i figuren nedan (samt i *Tabell 21*) och det samlade värdet av direkta och indirekta effekter av de två följande staplarna.

Figur 32. Turismens direkta och indirekta betydelse för det åländska näringslivets BNP i procent

Som vi ser i *Figur 32* skapar turisternas landkonsumtion (enligt den snävaste definitionen av turism) på Åland direkt en produktionsökning som motsvarar ungefär 3,5 procent av det åländska näringslivets BNP och sammantaget direkt och indirekt en produktionsökning motsvarande 4,4 procent. De samlade direkta effekterna för turismen som helhet motsvarar 30,4 procent och de direkta och indirekta effekterna för turismen som helhet motsvarande hela 33 procent av näringslivets BNP.

En analys av de indirekta effekterna per bransch visar att förutom de branscher som har stora direkta inkomster från turismen, såsom logi- och restaurangverksamhet, sjötransport samt stödtjänster till transport och resebyråverksamhet, så drar även

²⁹ I beräkningen används den så kallade inversmatrisen från input-output tabellerna för Åland (Statistikcentralens regionala input-output undersökning 2002).

branscherna livsmedelsframställning, företagstjänster, byggverksamhet samt energi- och vattenförsörjning betydande fördel av turismnäringen via dess kringeffekter.

Resultatet från input-output analysen bör dock tolkas med viss försiktighet. Input-output modellerna bygger nämligen på vissa begränsande icke-realistiska antaganden:

- de ekonomiska relationerna mellan branscherna antas vara fasta,
- priserna konstanta och
- alla produktionsfaktorer (arbete och kapital) antas vara oändligt tillgängliga.

Detta är inte fallet i det verkliga ekonomiska livet, eftersom det i ett verkligt scenario skulle ske gradvisa anpassningar vid en förändring av till exempel antalet turister. Relationerna mellan branscherna skulle förändras, arbetskraften är liksom kapitalet rörligt, och priserna skulle påverkas av utbud och efterfrågan. Input-output modellen tenderar sålunda överskatta effekterna inom ekonomin. Analysen visar dock att turismen har en stor betydelse för den åländska ekonomin, inte minst när man ser på turismen totalt.

7.2 Turismens sysselsättningseffekter

Turismnäringen har inte bara betydelse för företagets inkomster och för Ålands bruttonationalprodukt. Näringen skapar även betydande sysselsättningseffekter både på och utanför Åland. Vi avgränsar dock analysen av sysselsättningen till de åländska företagen, för att göra analysen samstämmig med den som gjorts av inkomsteffekterna. Detta betyder att vi inte beaktar de arbetsplatser som den åländska turismen skapar inom t.ex svenska rederier. Vi beaktar inte heller i första hand den sysselsättning åländska rederier skapar för sjömän bosatta utanför Åland. Vi har dock som ett tillägg beräknat även den effekten inom sjötransportsektorn. Analysen gäller också bara den privata sektorn, eftersom den i likhet med inkomstanalysen bygger på informationen om de åländska företagen.

Turismens direkta sysselsättande effekter antas här motsvara turismens andel av inkomsterna i varje bransch (jämför *Tabell 21*). Metoden är densamma som använts i de tidigare turismundersökningarna.

I *Tabell 25* presenteras först det totala antalet sysselsatta ålänningar inom den privata sektorn per bransch och därefter sysselsättningseffekterna för den snävaste definitionen av landturism och slutligen för den vidaste definitionen av turismen totalt.³⁰

³⁰ För sjötransportbranschen presenteras två uppgifter för totalturismens sysselsättningseffekter. En uppgift där endast ålänningar sysselsatta ombord på åländska fartyg ingår och en uppgift där ombordanställda icke-ålänningar på åländska fartyg har inkluderats. De senare ingår inte i totalsumman för turismens sysselsättande effekt, men har tagits med för att visa på volymen arbetstillfällen som skapas som ett resultat av

Tabell 25. Turismens direkta sysselsättningseffekter per bransch inom privata sektorn

Branschnr (tvåsiffrernivå) NI 2002	Bransch	Antal sysselsatta inom privata sektorn ¹	Antal sysselsatta, landturismen	Antal sysselsatta, turismen totalt
01, 02, 05	Jord- o skogsbruk, fiske	574	17	17
40, 41	Energi- o vattenförsörjning	69	1	1
45	Byggverksamhet	878	2	2
22, 50, 51	Parti - och agenturhandel, handel o rep. av motorfordon mm	688	4	4
52	Detaljhandel, rep. av hushållsartiklar	832	84	84
55	Hotell- o restaurangverksamhet (inkl övr logiverks)	491	289	289
60	Landtransport	339	6	6
61	Sjötransport ²	1 289	26	1 132
	<i>inkl. icke-åläningar ombord på åländska fartyg</i>	<i>3 284</i>		<i>2 883</i>
62, 63	Stödtjänster till transport, resebyråverksamhet, lufttransport	76	7	48
64	Post- och telekommunikationer	83	2	2
65	Finansförmedling, bankverksamhet	272	4	4
92	Rekreations-, kultur- o sportverksamhet	260	16	63
74, 93	Andra företagstjänster o annan service	490	7	7
Antal sysselsatta inom privata sektorn totalt		8 414	465	1 658
Andelen sysselsatta		100%	5,5%	19,7%

¹Antalet sysselsatta åläningar gäller situationen 31.12.2006, uppgifterna har inte skrivits upp till 2008 års nivå

² sjötransport ingår även rederiernas resebyråverksamhet

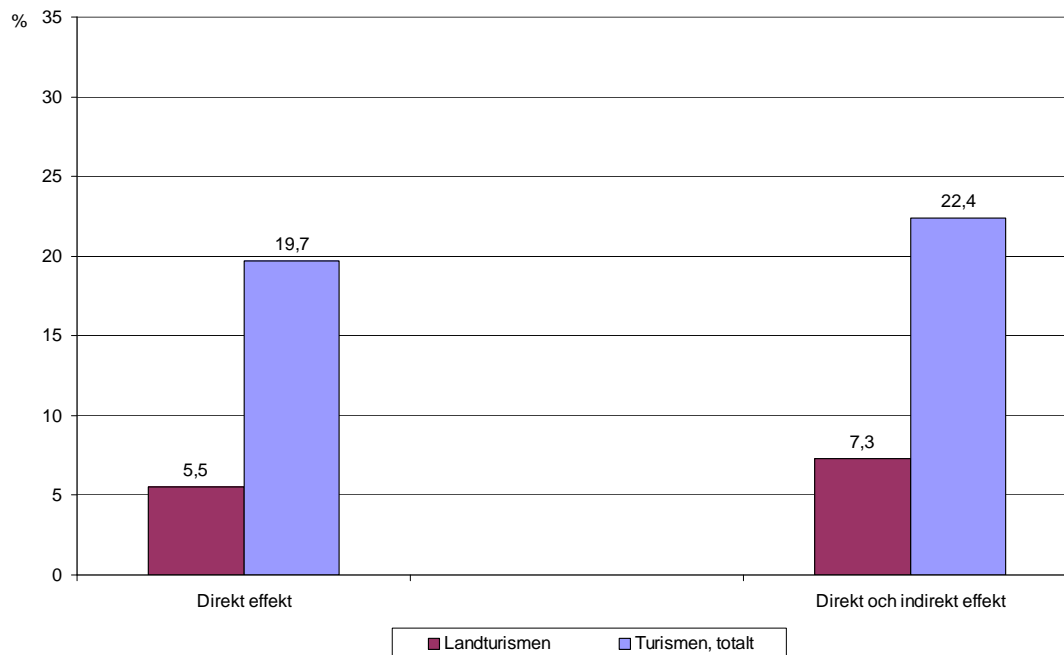
I tabellen ingår endast de branscher som enligt företagens egna uppgifter har turisminkomster

Totalt var 8.414 åläningar sysselsatta inom den privata sektorn på Åland (den 31.12.2006), av vilka 465 var sysselsatta inom landturismen och 1.658 inom turismen totalt. Största delen av de sysselsatta inom landturismen återfinns inom hotell- och restaurangverksamheten (289 stycken) följt av detaljhandel (84 stycken). Drygt 60 procent av de sysselsatta inom landturismen var sysselsatta inom hotell- och restaurangverksamheten, medan branschens andel av turisminkomsten från landturismen var endast drygt 30 procent.

Antalet sysselsatta inom sjötransport var totalt 1.289 åläningar (3.284 inklusive icke-åläningar på ålandsägda fartyg), av vilka 26 åläningar var sysselsatta inom landturismen och 1.132 inom turismen totalt. Sjötransportbranschen stod för 86 procent av de totala turisminkomsterna, medan branschens andel av de sysselsatta inom turismen totalt var cirka 68 procent.

Med hjälp av den regionala input-output modellen kan vi även titta på andelen direkt och indirekt sysselsatta inom landturismen och turismen totalt (se *Figur 33*).

Figur 33. Turismens direkta och indirekta sysselsättningseffekter i procent av de sysselsatta ålänningarna inom privata sektorn

Vi kan se att landturismen direkt sysselsätter 5,5 procent av de sysselsatta ålänningarna inom den privata sektorn. Turismen totalt sysselsätter 19,7 procent av de sysselsatta ålänningarna inom den privata sektorn (se *Tabell 25* och *Figur 33*). Om vi även inkluderar de indirekta sysselsättningseffekterna, så stiger andelarna till 7,3 procent respektive 22,4 procent.

7.3 Turismens effekter enligt ÅSUBs CGE-modell

En input-output-modell visar storleken på de indirekta kopplingarna mellan olika branscher, men som vi konstaterade tidigare så bygger en sådan modell på antaganden som gör dess resultat mer osäkra, ju större förändringar man introducerar i modellen.

En jämviktsmodell, såsom ÅSUBs CGE-modell³¹, tar dock hänsyn till olika resursbegränsningar i en ekonomi och hur dessa påverkar prissättningen i ekonomin. Förändringarna i relativa priser ger nämligen upphov till strukturella förändringar på längre sikt. ÅSUB har i samband med en omfattande utredning om Ålands beskattningsfrågor tagit fram en uppdatering av en dynamisk jämviktsmodell för Åland.³²

³¹ CGE är en förkortning av Computable General Equilibrium eller på svenska numerisk allmän jämviktsmodell.

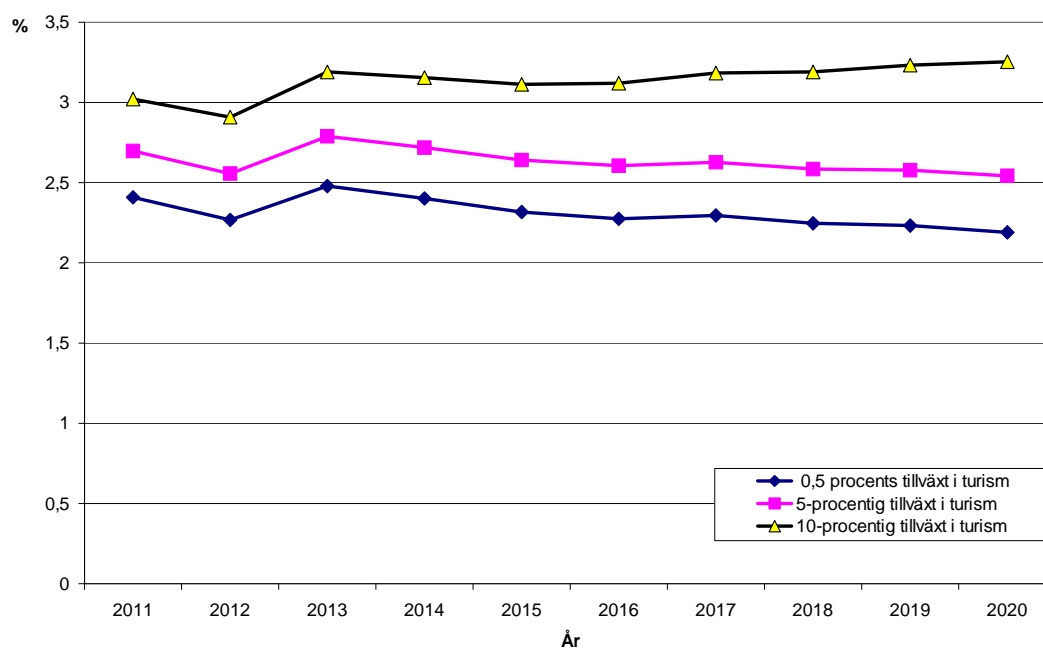
³² Läs mer om modellen i den kommande ÅSUB-rapporten *Den framtida beskattningen. Makroekonomiska effekter av alternativa scenarier*.

I modellens basscenario antas att turisternas utgifter ombord och i land växer med en halv procent årligen. Dessutom har vi med modellens hjälp sett på vilket sätt ekonomin skulle påverkas, om turisternas utgifter skulle växa med fem respektive 10 procent under perioden 2011-2020.

En höjning av turistkonsumtionen har även andra effekter, nämligen via priserna. De åländska produkternas prisnivå i förhållande till omvärldens stiger, vilket i sin tur minskar de åländska företagens export och ökar importen till landskapet. Denna negativa effekt är dock mindre än den tillväxtpuls som den större turistkonsumtionen medför.

Figur 34 visar att en 5 procents årlig reell tillväxt i turismen skulle ge en ca 0,3 procentenheter högre BNP-tillväxt 2011-2020, medan en 10-procentig tillväxt skulle ge en genomsnittlig tillväxt på dryga 0,8 procentenheter.

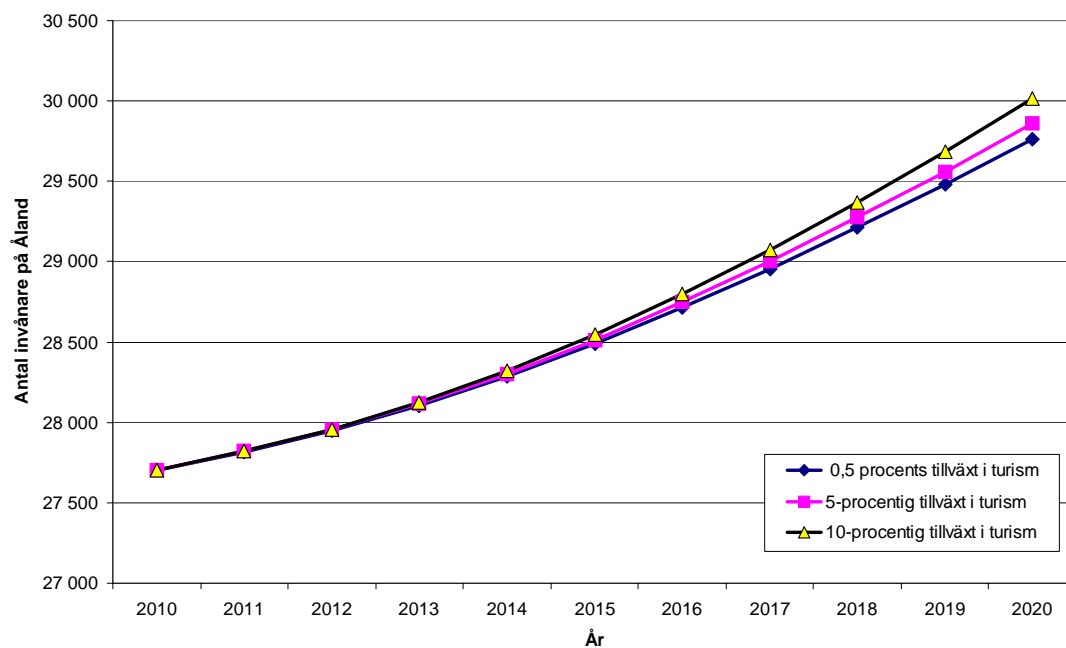
Figur 34. BNP-tillväxt under tre olika antaganden om turismens årliga tillväxttakt 2011-2020

Turismens effekt är även beroende av det allmänna ekonomiska läget. I en situation med lägre utnyttjandegrad av ekonomiska resurser beräknas tillväxteffekten av en 5-procentig och en 10-procentig tillväxt så gott som proportionella. När tillväxten har fortgått ett tag blir dock den 10-procentiga tillväxtens effekt större. Ekonomin strukturanpassas nämligen till en högre tillväxt via större inflyttning, investeringar osv. Eftersom turismen är arbetsintensivt, skulle en tillväxt i turismen leda till lägre arbetslöshet och högre inflyttningsnetto.

Figur 35 visar hur antalet invånare på Åland växer i våra tre scenarier. Enligt basscenarioet beräknas Ålands befolkning uppgå till nästan 29.800 personer år 2020. Enligt scenariot med 5 procentig tillväxt skulle befolkningen vara runt 29.900 personer och drygt 30.000 om den årliga tillväxten i turiskonsumtionen skulle uppgå till 10 procent.

Figur 35. Ålands befolkning under olika antaganden om turismens tillväxt 2011-2020

8. Andra undersökningars resultat

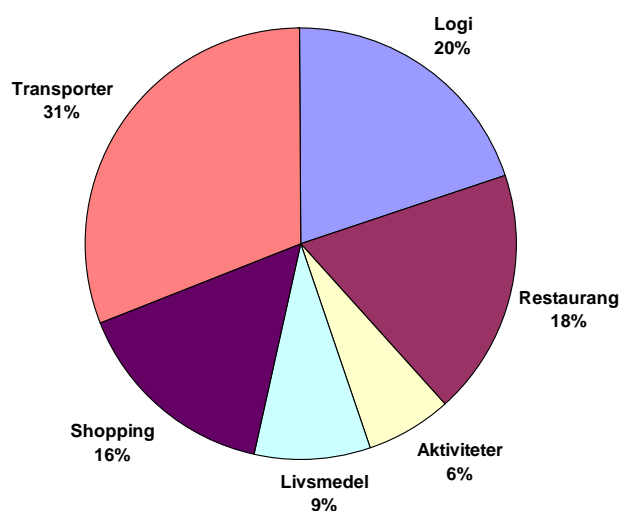
I detta kapitel presenteras kort uppgifter om besöksnäringen på Gotland och Öland år 2007 samt turisternas konsumtion och antalet sysselsatta inom näringen på dessa två öar. Dessutom har motsvarande uppgifter för hela den svenska turistnäringen år 2007 tagits med. Även vissa resultat från en finsk avreseintervjuundersökning från år 2006, som i stort motsvarar utgiftsmetoden i denna undersökning, har tagits med. Uppgifterna har jämförts med uppgifterna i denna undersökning där det varit möjligt.

Gotlands besöksnäring år 2007

Enligt uppgifter från Gotlands Turistförening hade Gotland år 2007 över 1,5 miljoner resenärer, av vilka största delen var inhemska turister från övriga Sverige. De kommersiella inkvarteringsanläggningarna inom hotell, stugbyar, vandrarhem och camping hade totalt 724.000 gästnätter. De utländska besökarna kom huvudsakligen från Tyskland, Norge och Danmark.

Totalt spenderade besökarna på Gotland år 2007 cirka 1.587 miljoner kronor (171 miljoner euro i 2008 års priser). Utgifterna för transport står för den största posten, 31 procent av den totala konsumtionen, följt av logi som står för en femtedel av den totala konsumtionen (se figuren nedan).

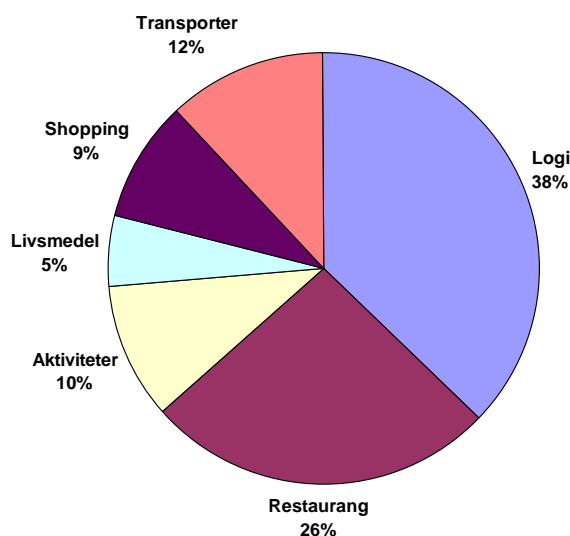
Figur 36. Turisternas konsumtion på Gotland 2007 per utgiftspost (1.587 miljoner SEK)

Jämfört med situationen för fem år sedan har fördelningen av turisternas utgifter för

transporter och matinköp minskat, medan en större del av den totala konsumtionen går till logi och restaurangbesök.

Figur 37. Antal helårsarbeten inom besöksnäringen på Gotland år 2007 (1.349 stycken)

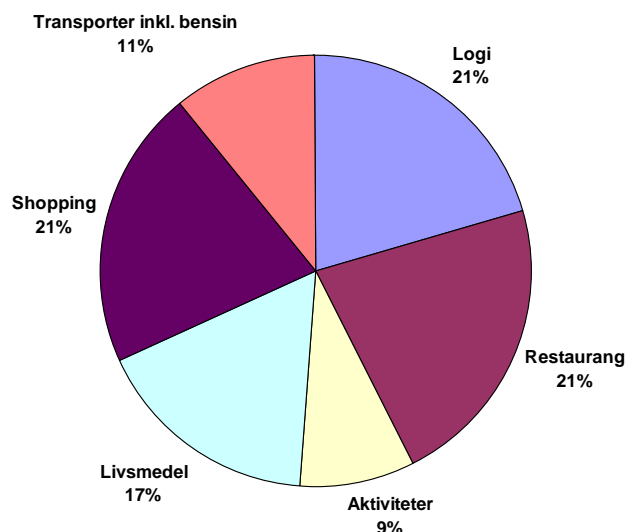

Besöksnäringen på Gotland bidrar till många arbetstillfällen. Totalt antal helårsarbeten beräknades år 2007 till 1.349, av vilka största delen (38 procent) återfanns inom logiverksamhet.

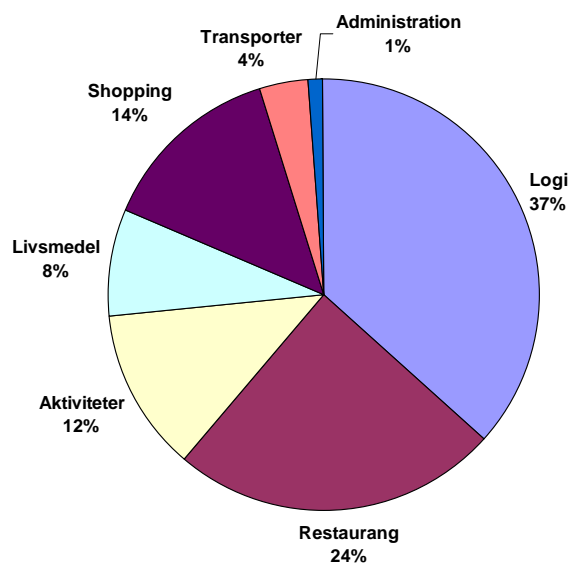
Ölands besöksnäring år 2007

Det totala antalet kommersiella övernattningar på Öland uppgick år 2007 till 1,36 miljoner, av vilka campingövernattningarna stod för tre fjärdedelar. De icke kommersiella övernattningarna (i eget fritidshus och hos släkt/vänner) uppgick till 1,87 miljoner och stod för 58 procent av samtliga övernattningar på Öland (totalt 3,23 miljoner). Boende i fritidshus är den vanligaste övernattningsformen med 41 procent av samtliga övernattningar år 2007. Dagsbesökarnas antal uppgick till cirka 213.000.

Turisternas konsumtion på Öland uppgick år 2007 till 1.126 miljoner kronor (121 miljoner euro i 2008 års priser) och sysselsatte ca 1.075 personer (årssysselsatta).

Figur 38. Turisternas konsumtion på Öland 2007 per utgiftspost (1.126 miljoner SEK)

Som vi ser i figuren ovan spenderar turisterna på Öland drygt en femtedel av sin konsumtion på logi, restaurangbesök och shopping vardera. Den relativt höga omsättningsandelen för livsmedel jämfört med på Gotland beror på den stora andelen av boende med självhushåll, det vill säga fritidshus, camping och boende hos släkt och vänner.

Figur 39. Antal anställda inom besöksnäringen på Öland år 2007 (1.077 stycken)

Vi kan se att fördelningen av antalet sysselsatta inom logi, restaurang och aktiviteter på Gotland och Öland i stort liknar varandra, medan andelen sysselsatta inom livsmedel och shopping är större på Öland samt andelen sysselsatta inom transport är större på Gotland.

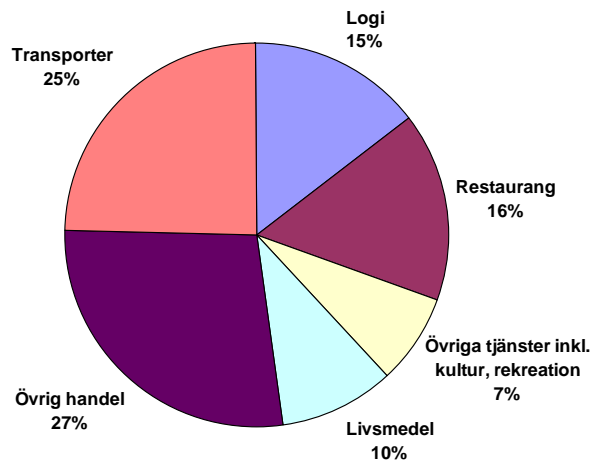
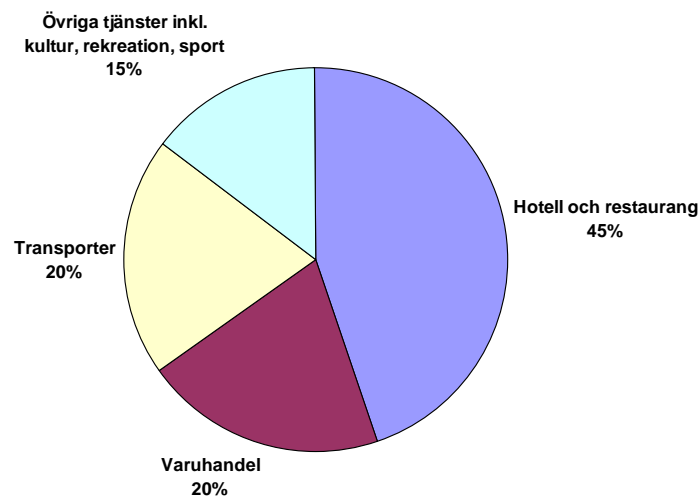
Svensk turistnäring år 2007

Enligt inkvarteringsstatistik för Sverige 2007 uppgick antalet övernattningar totalt till 48,7 miljoner, av vilka 52 procent var hotellövernattningar, sju procent stugövernattningar, sex procent övernattningar på vandrarhem och 35 procent övernattningar på campingplatser. De utländska övernattningarna uppgick till cirka 11,2 miljoner eller 23 procent av de totala gästnätterna. De största utländska marknaderna var Norden (38 procent) och Tyskland (19 procent).

Enligt verket för näringslivsutveckling (NUTEK)³³ var konsumtionen från turismen i Sverige år 2007 preliminärt totalt 236.570 miljoner kronor och antalet sysselsatta (årsverken) inom turistnäringen uppgick till 160.249. Turistnäringens förädlingsvärde var 86.366 miljoner kronor eller 2,8 procent av Sveriges totala BNP.

Av den totala turistkonsumtionen i Sverige var 63 procent svenskars turistkonsumtion i Sverige och 37 procent utländska besökares konsumtion i Sverige. En indelning av turistkonsumtionen per utgiftspost visar att 25 procent av konsumtionen gick till persontransporttjänster, cirka 15 procent vardera till logi och restaurangbesök, 10 procent till livsmedelsinköp, sju procent till köp av övriga tjänster och 27 procent till övrig handel (se *Figur 40*).

³³ Nutek är en nationell myndighet i Sverige som är ansvarig för näringslivsutveckling och statistik inom turismen.

Figur 40. Turisternas konsumtion i Sverige 2007 per utgiftspost (236.570 miljoner SEK)**Figur 41.** Antal sysselsatta (årsverken) inom svenska turistnäringen i olika branscher 2007 (160.249 stycken)

Av de totalt drygt 160.000 sysselsatta inom den svenska turistnäringen jobbade 45 procent inom branschen hotell och restaurang och en femtedel vardera inom

persontransporttjänster och varuhandel. Femton procent jobbade med övriga tjänster inklusive kultur, rekreation och sport.

Om vi jämför andelarna för turistkonsumtion med andelarna för antalet sysselsatt, kan vi se att hotell och restaurangbranschen sysselsätter hela 45 procent av de sysselsatta inom turismen, men att konsumtionen inom logi och restaurang endast uppgår till 31 procent. På motsvarande sätt är andelen sysselsatta inom varuhandel 20 procent, medan 37 procent av konsumtionen går till varuhandel (inkl. livsmedelsinköp).

Jämförelser med resultaten i denna undersökning

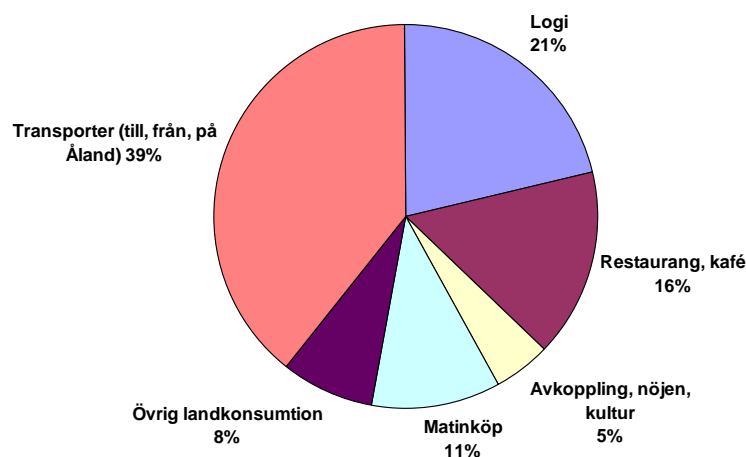
Ett försök till jämförelse av fördelningen av turistkonsumtionen i Sverige år 2007 per bransch med turisternas totala konsumtion på Åland (inkl. transporttjänsten) per bransch, visar att transporter står för en betydande del av den totala turistkonsumtionen, 39 procent på Åland jämfört med 25 procent i Sverige (se *Figur 40* och *Figur 42*). Logikonsumtionens andel var också större på Åland jämfört med Sverige, 21 procent jämfört med 15, medan utgifterna för övrig handel var hela 27 procent i Sverige jämfört med 8 på Åland. Däremot överensstämmer andelarna i stort för restaurang- och kafébesök, matinköp och avkoppling, nöjen och kultur.

Vi kan se att fördelningen av turistkonsumtionen på Gotland överensstämmer relativt bra med den på Åland speciellt vad gäller logi, men även restaurang, avkoppling, nöjen samt matinköp. Turisterna som besökt Åland har däremot spenderat en större andel på transporter (39 procent jämfört med 31 procent), men mindre på shopping (8 procent jämfört med 16).

Eftersom transportförutsättningarna till Öland är annorlunda än de till Gotland och Åland, har jämförelser gjorts med fördelningen av den åländska landkonsumtionen (se *Figur 30*). Fördelning av turistkonsumtionen på Öland överensstämmer i stort med den på Åland när det gäller restaurang, aktiviteter, matinköp, medan andelen av landkonsumtionen som gick till logi är högre på Åland (33 procent jämfört med 21 procent på Öland). Detta kan förklaras med den stora andelen campingövernattningar och icke kommersiella övernattningar på Öland. Däremot är utgifterna för övrig konsumtion högre på Öland än på Åland (32 procent jämfört med 19 procent på Åland).

De kommersiella gästnätterna per ålänning kan grovt uppskattas till cirka 35 stycken jämfört med nästan 13 stycken per invånare på Gotland och nästan 56 kommersiella övernattningar per invånare på Öland.

Figur 42. Turisternas totala konsumtion på Åland och för transporttjänsten till och från Åland 2008 (126,5 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost³⁴

Gränsintervjuundersökning i Finland 2006

Under året 2006 gjordes gränsintervjuer med utländska turister i Finland. Dessa intervjuer gjordes bara på finska fastlandet och resultaten inkluderar inte Åland. Där framgår att runt 5,3 miljoner utländska turister besökte Finland 2006. De flesta övernattningar stod svenska turister för, följt av ryska och tyska. De utländska besökarna stannade i snitt 4,3 nätter i Finland, en svensk turist övernattade 3,7 nätter.

De utländska turisterna spenderade i snitt 53 euro per dag.³⁵ Av de utländska turisternas konsumtion gick i snitt 20 euro per dag till shopping, 12 euro till inkvartering samt restaurang- och kafébesök vardera, 2,5 euro till taxi, 2 euro till bensin och 3,5 till annat.

En hotellgäst spenderade i snitt 105 euro per person och dygn, medan turister som bott på andra kommersiella anläggningar gjorde av med 42 euro. Turister som bott på "övriga" icke kommersiella anläggningar spenderade i snitt 28 euro per person och dygn. Dagsbesökarna gjorde av med hela 102 euro per person.

Då man istället för inkvarteringsform ser på syfte med besöket, visar det sig att affärsresenärer spenderar 71 euro i medeltal per dag, besökarna av släkt och vänner 28

³⁴ För att få resultaten mer jämförbara har ombordspenderingen, som utgör hela 57 procent av den totala turistkonsumtionen på Åland, tagits bort. Dessutom har till transporter adderats inköp av bensin samt användning av trafikförbindelser på Åland.

³⁵ Här ingår även dagsbesökarnas utgifter.

euro, fritidsresenärerna 60 euro per dag och övriga 36 euro per dag.

De svenska turisterna i Finland spenderar i medeltal 40 euro per dag. Svenska affärsresenärer spenderar i snitt 95 euro per dag, besökare av släkt och vänner 22 euro per dag, andra fritidsresenärer 32 euro och besökare i andra syften 33 euro per dag.

Tittar man närmare på de svenska turisternas dygnskonsumtion per utgiftspost kan man se att de i snitt per dag spenderar 7,9 euro för inkvartering (inklusive dagsbesökarna), 9,5 euro för restaurang- och kafébesök, 2,9 euro för bensin, 13,4 euro för shopping, 3,1 euro för taxi och 2 euro för annat.

Jämförelser med resultaten i denna undersökning

Då vi jämför resultaten från den finländska undersökningen från år 2006 med resultaten från denna undersökning, kan vi bland annat konstatera att en hotellgäst på Åland i snitt spenderade lite mer per dygn än en hotellgäst boende på fastlandet, 119 euro per person och dygn jämfört med 112 euro (2008 års priser)³⁶ på fastlandet.

Turister som bott i icke kommersiella anläggningar på fastlandet hade i snitt en dygnskonsumtion på 30 euro per person jämfört med besökare hos släkt och vänner samt fritidshusägare på Åland, vars dygnskonsumtion var 25 respektive 17 euro per person. Dagsbesökarna i Finland spenderade hela 109 euro per person och dag, medan dagsbesökarna på Åland endast konsumerade för 22 euro. De ryska dagsbesökarna i Finland spenderade i snitt hela 147 euro per person och dag.

Affärsresenärerna i Finland spenderade 76 euro per person och dygn jämfört med 82 euro på Åland. Besökarna av släkt och vänner i Finland och på Åland konsumerade för ungefär lika mycket per person och dygn, 23 euro jämfört med 25 euro på Åland.

De svenska turisternas dygnskonsumtion i Finland var 43 euro per person jämfört med 35 euro på Åland. En utländsk turist spenderade i snitt 57 euro per person och dygn på fastlandet jämfört med 43 euro på Åland. Genomsnittsturisten i Finland spenderade 13 euro på logi jämfört med 15 euro på Åland, 13 euro på restaurang- och kafébesök jämfört med 10 euro på Åland och 32 euro på övrigt jämfört med 18 euro på Åland. Turisterna på fastlandet spenderade nästan dubbelt så mycket på shopping jämfört med turisterna på Åland.

³⁶ Samtliga priser år 2006 har skrivits upp till 2008 års priser.

Referenser

Ekonomiska och sysselsättningsmässiga effekter av turismen på Öland

<http://www.olandsturist.se/download/18.4472642a11a8dd88fe2800021720/r%C3%96land07.pdf>

Fakta om svensk turism och turistnäring 2008 års upplaga

<http://nutek.manager.nu/ProductView.aspx?ID=1047&pageIndex=0>

Gotland i siffror 2008

<http://www.gotland.se/imcms/25330>

Gränsintervjuer i Finland

Rajahaastattelututkimus, MEK A:154 2007

Holmberg E. (1995): Turismens inkomst- och sysselsättningseffekter på Åland 1994-1995. ÅTF, Mariehamn.

Inkvarteringsstatistik för Sverige 2007

<http://www.nutek.se/content/1/c4/25/68/ArsSM2008.pdf>

Information om turistnäringens ekonomi.

<http://www.nutek.se/content/1/c4/25/77/Tabell%20A%20UNWTO4.xls>

Nuteks årsbok 2007

<http://www.nutek.se/sb/d/290>

Statistikcentralens Regionala input-output undersökning 2002

http://www.tilastokeskus.fi/til/apt/index_sv.html

Turiståret 2007

<http://www.nutek.se/content/1/c4/25/68/DiagramTuristaret2007.pdf>

Årsbokslut för svensk turism och turistnäring, 2007

<http://www.nutek.se/content/1/c4/25/77/TSARap2007.pdf>

ÅSUB Statistik 2009:2: Turiststatistik 2008. Mariehamn

ÅSUB Statistikmeddelande Nationalräkenskaper 2008:4 Nationalräkenskapsdata 1999-2006. Mariehamn

ÅSUB Rapport 1998:7: Turismens samhällsekonomiska effekter på Åland. Mariehamn

ÅSUB Rapport 2004:2: Turismens samhällsekonomiska betydelse för Åland 2003. Mariehamn

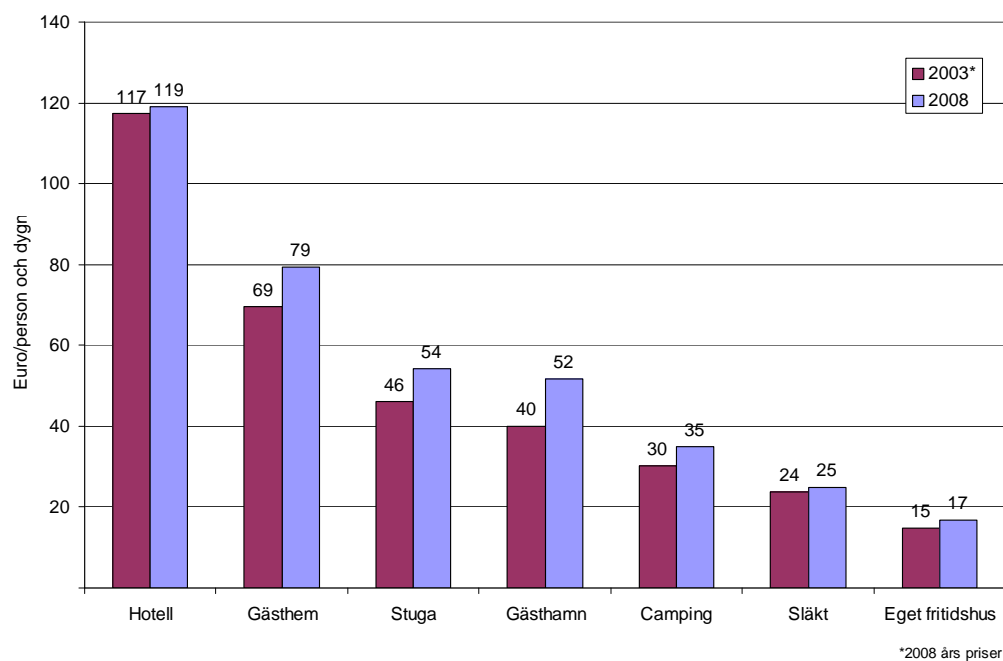
Bilaga

Tabell 26. Antal svarande enligt inkvarteringsform och resans huvudsyfte

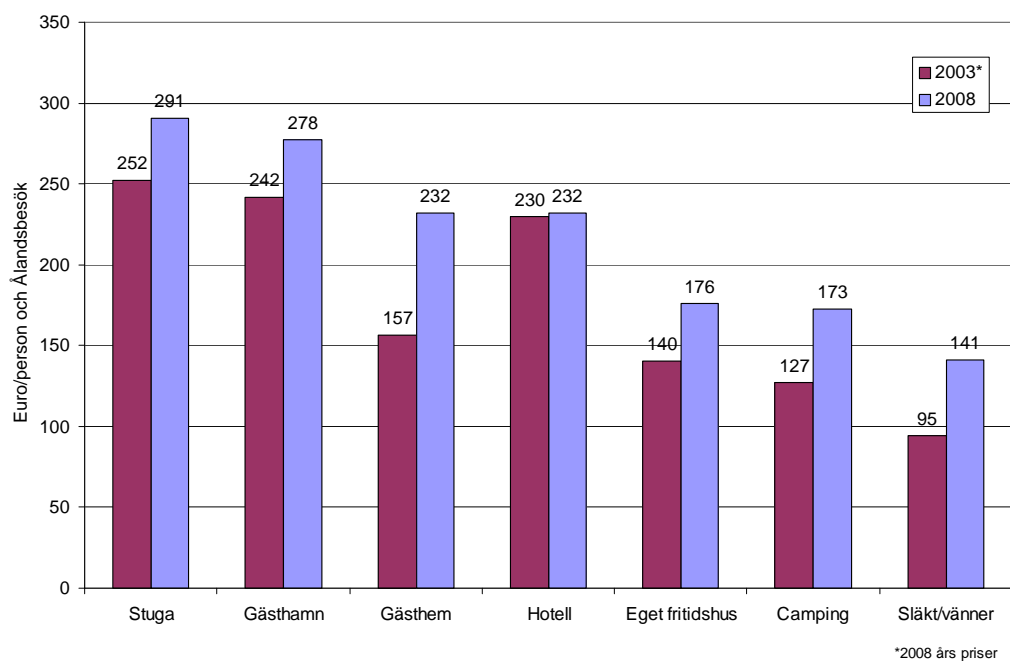
Bakgrundsvariabler	
Inkvarteringsform, huvudsakligt syfte	Antal svar
Hotell	381
Släkt/vänner	296
Stuga	245
Fritidshus	179
Camping	154
Gästhem	98
Dagsbesökare	89
Gästhamn	71
Kryssningsresenär	57
Familjesemester	358
Nöje, avkoppling	254
Besöka släkt/vänner	250
Tjänsteresa	225
Besöka fritidshus	104
Golf	71
Evenemang	55
Sportfiske	45
Fritidsbåt	37
Cykelsemester	19
Båtresa	5
Klassresa	5
Handka tax-free	4
Pensionärsresa	3
Annan idrottsresa	1
Annan orsak	149

I vissa fall har inte inkvarteringsformen specificeras t.ex p.g.a att den intervjuade övernattat i flera inkvarteringsformer.

Figur 43. Turisternas landkonsumtion 2003 och 2008 per person och dygn enligt deras inkvarteringsform

Figur 44. Turisternas landkonsumtion 2003 och 2008 per person under ålandsbesöket enligt inkvarteringsform

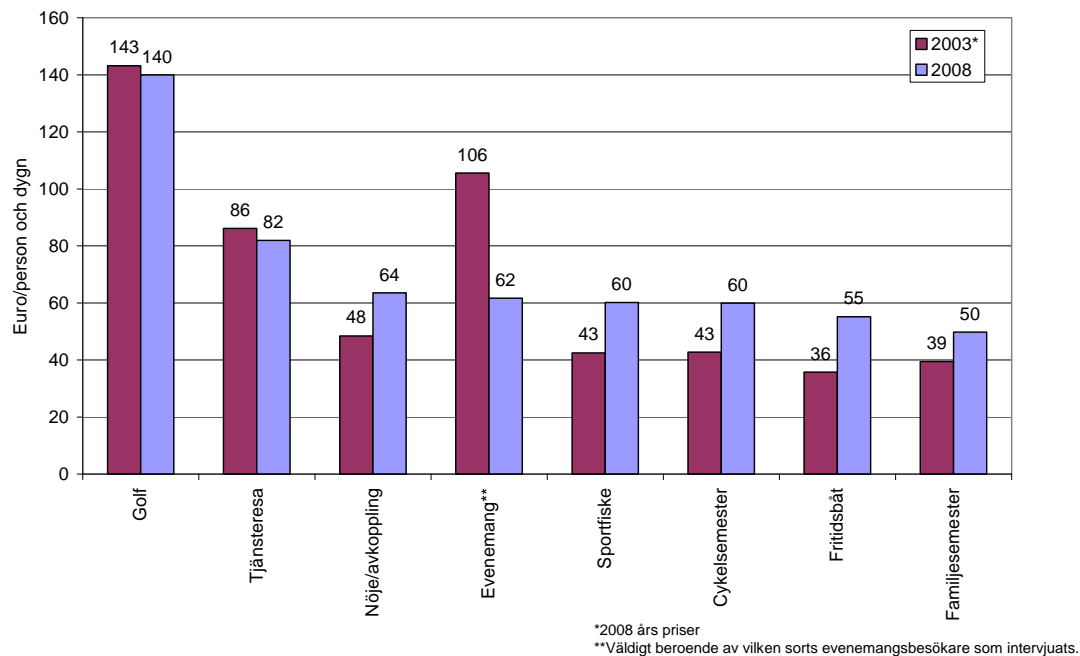
Tabell 27. Turisternas utgifter per utgiftsslag per person och dygn enligt syftet med resan till Åland 2008 (euro)

Utgiftspost	Golf	Tjänsteresa	Nöje avkoppling	Evenemang	Sportfiske	Cykelsemester	Fritidsbåt	Familjesemester
Inkvartering	36	47	25	18	28	26	8	21
Restaurang, cafeér	47	20	18	16	13	17	16	12
Avkoppling, nöjen, kultur	43	1	2	2	3	5	1	2
Livsmedel	6	3	7	14	7	6	13	6
Övriga utgifter	8	10	11	11	9	5	17	8
Total landkonsumtion	140	82	64	62	60	60	55	50
Antal intervjuer	71	225	254	55	45	19	37	358

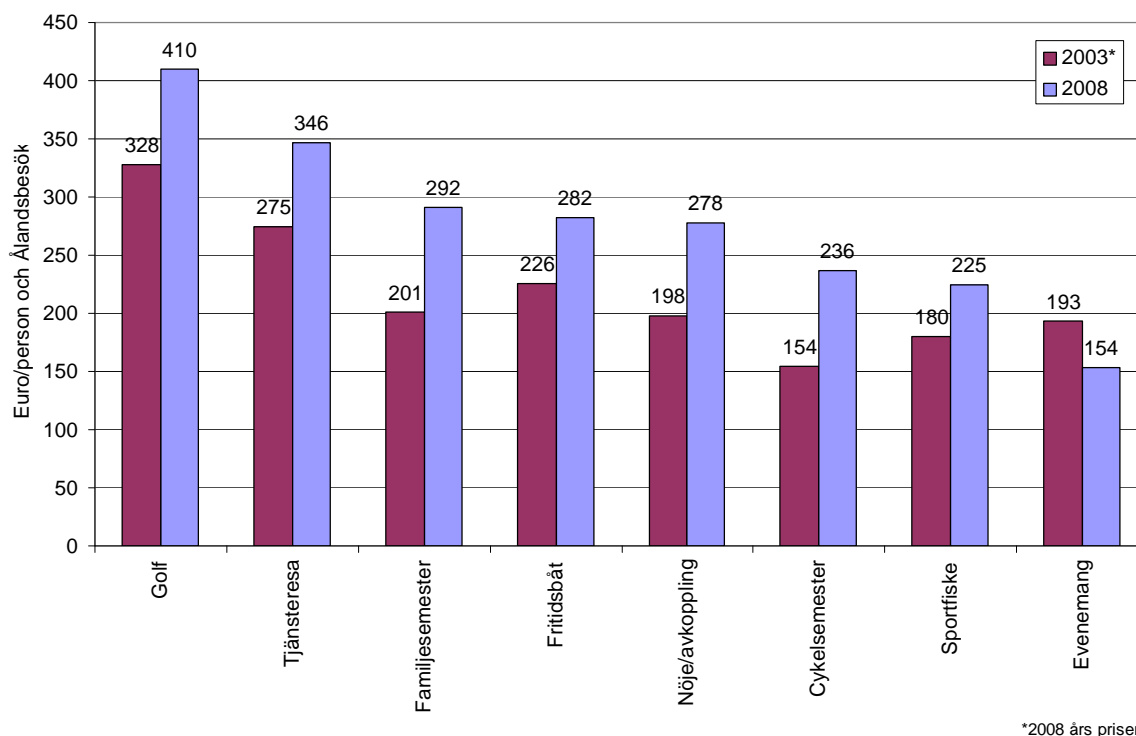
Antal intervjuade som uppgett "Annan idrottsresa" 1, "Båtresan" 5, "Klassresa" 5, "Handla tax-free" 4, "Pensionärsresa" 3, "Annan orsak" 253.

Utgifterna för de turister som besökt släkt/vänner (250 stycken), redovisas inte här utan i kapitlet 4.1 Turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt inkvarteringsform.

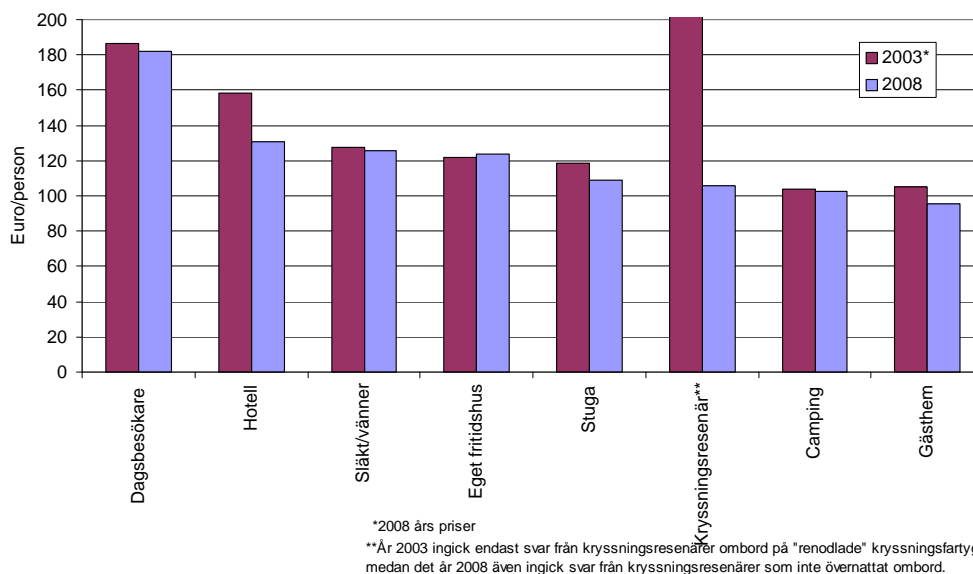
Figur 45. Turisternas landkonsumtion 2003 och 2008 per person och dygn enligt syftet med resan till Åland

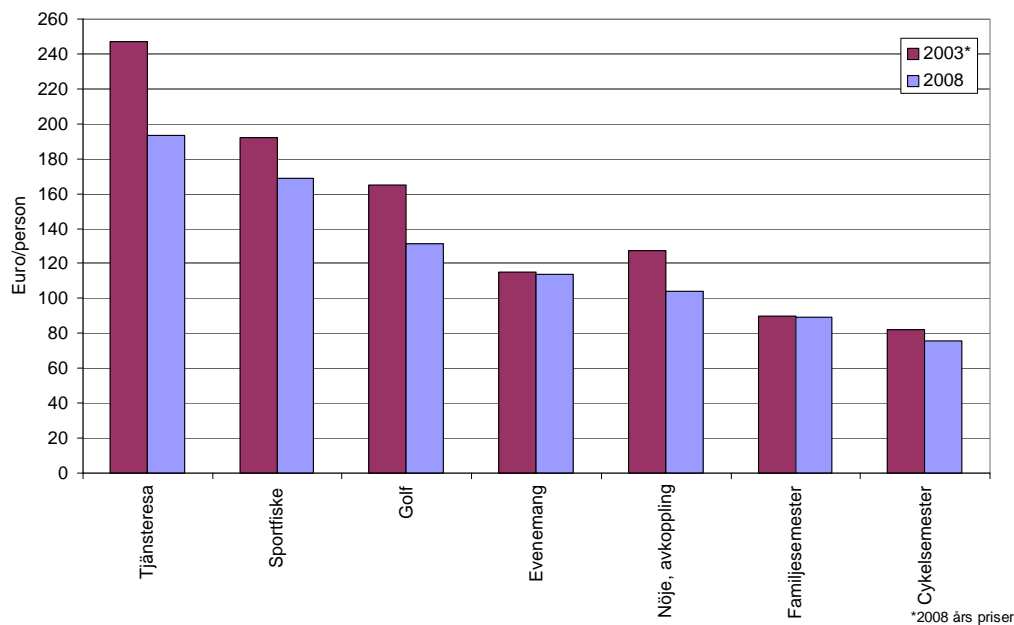
Figur 46. Turisternas landkonsumtion 2003 och 2008 per person under ålandsbesöket enligt syftet med resan till Åland

Figur 47. Konsumtion per person under resorna till och från Åland 2003 och 2008 enligt turisternas inkvartersform (2008 års priser, euro)

Figur 48. Konsumtion per person under resorna till och från Åland 2003 och 2008 enligt syftet med resan till Åland (2008 års priser, euro)

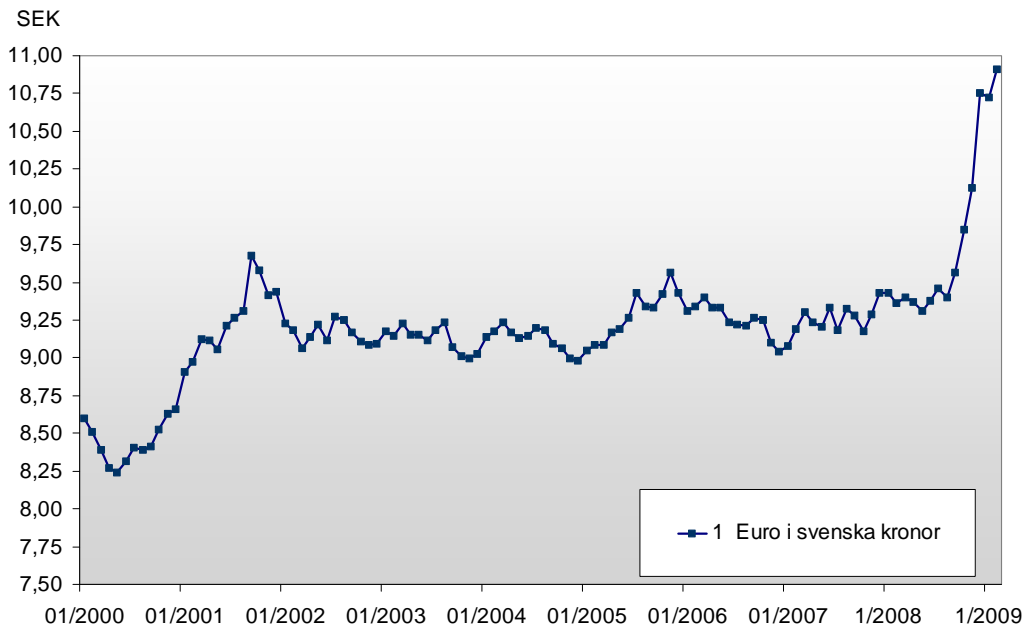

Tabell 28. Turistgruppernas landkonsumtion regionvis 2008 (1000 euro)

Turistgrupp	Antal övernattningar eller turister i Mariehamn	Antal övernattningar i landskommunerna	Utgifter per person/dygn i Mariehamn	Utgifter per person/dygn i landskommunerna	Total turistkonsumtion 1.000€ i Mariehamn	Total turistkonsumtion 1.000€ i landskommunerna	Total turistkonsumtion 1.000€ på Åland
Hotellgäster	145 637	30 539	121	113	17 556	3 455	21 012
Gästhemsvärdare	22 538	29 986	78	80	1 750	2 399	4 149
Stugturister	..	529 500	..	54	..	28 753	28 753
Campingturister	..	95 645	..	35	..	3 345	3 345
Gästhamnsbesökare	45 504	48 527	52	52	2 349	2 505	4 853
Besökare av släkt/vänner	145 481	117 663	37	18	5 435	2 127	7 562
Fritidshusägare	..	646 000	..	16	..	10 321	10 321
Kryssningsresenärer	989 605	-	0	..	98	..	98
Dagsbesökare	511 557	..	4	..	2 272	..	2 272
Totalt					29 460	52 903	82 363

..Uppgifter saknas, är för få till antalet eller alltför osäkra för att anges.

Figur 49. Eurokursen i förhållande till svenska kronor

Källa: Finlands bank

Undersökning om turismens ekonomiska betydelse för Åland

Intervjuare _____ Datum _____ Plats _____

GRUNDUPPGIFTER

1. Hemland FIN SVE TYSK NOR DAN Annat, vilket? _____

Hemort (FIN, SVE) _____

2. Kön Kvinna Man 3. Födelseår

4. Huvudsakligt syfte med resan till Åland? Endast ett kryss!

☐ Familjesemester ☐ Besöka släkt/vänner ☐ Tjänsteresa/konferens/studier ☐ Båtresor (dans, mat) ☐ Handla tax-free ☐ Nöje, avkoppling ☐ Fritidsbåt ☐ Evenemang, kultur ☐ Evenemang, sport	☐ Evenemang, övrigt ☐ Lägerskola/klassresa ☐ Pensionärsresa ☐ Golf ☐ Sportfiske ☐ Cykelsemester ☐ Annan idrottsresa ☐ Annan orsak, vilken? _____
--	--

ÅLANDSVISTELSENS LÄNGD

5. Hur många dygn har du varit på Åland?

Om du inte har övernattnat, är du:
 kryssningsresenär dagsbesökare

6. Hur många nätter har du övernattnat?

_____ på hotell _____ på gästhem/pensionat _____ på stuga _____ i gästhamn _____ i tält, husvagn, stuga på campingplats _____ hos släkt och vänner _____ i eget fritidshus (Gå till 7 och 8!)	Övernattningskommun (eller anläggning) _____ _____ _____ _____ _____ _____
---	--

7. Hur många dygn/år används din stuga totalt?

under högsäsongen (juni-augusti) _____

under lågsäsongen (övriga månader) _____

8. Hur många personer övernattnar i medeltal åt gången?

under högsäsongen _____

under lågsäsongen _____

2635591168

2094591167

PAKETRESA

9. Är din resa en paketresa Ja Nej

10. Vad ingick i paketet?

 Logi, var någonstans (anläggning) _____ Resan till Åland med färja Resan till Åland med flyg Bil på färjan Hytt på färjan Måltider under resan Rundtur med buss Greenfee, hur många dagar? _____ Fiskekort, hur många dagar? _____ Inträde till evenemang, hur många dagar/konserter? _____ Annat, vad? _____11. Paketets pris _____ 11. Ange valuta! Euro SEK

12. Inkluderar hur många personer _____

13. Paketets försäljare _____

UPPSKATTNING AV UTGIFTERNA

14. Antal personer på resan för vilkas utgifter du står för (inkl. svarande) _____ av vilka är under 12 år _____

15. Uppskatta Dina utgifter på följande utgiftsposter! Ange valuta! Euro SEK

_____ Inkvartering

_____ Restauranger, barer, cafeer

_____ Inträden, biljetter, aktiviteter

_____ Andra nöjen, annan avkoppling (tex golf, tennis, cykeluthyrn.)

_____ Livsmedelsbutiker, (livsmedels-)kiosker

_____ Souvenirer (hantverk, glas mm)

_____ Shopping (kläder, skor, fiskeredskap byggvaror mm)

_____ Alko (motsvarar Systembolaget i Sverige)

_____ Tjänster (hårfrisör, bygghantverkare mm)

_____ Bensin och övriga inköp i samband med bil och båt

_____ Användning av trafikförbindelser inom Åland (taxi, buss, skärgårdsfärja)

_____ Övriga utgifter

_____ Biljetten till Åland _____ Biljetten från Åland

_____ Spenderat på färjan till Åland _____ på färjan från Åland (Uppskatta!)

_____ Uppskatta inköpen på Mariehamns flygfält före avresan

16. Om du inte hade rest till Åland, vart hade du rest? _____

Tack så mycket för hjälpen!

Undersökning om turismens ekonomiska betydelse för Åland år 2008

Vänligen fyll i blanketten tydligt (svaren läses maskinellt)! Tack!

Grunduppgifter

1. Ditt födelseår? 2. Kön? Kvinna Man
3. Hur många personer ingår i ditt hushåll (inklusive dig själv)? av vilka är barn under 18 år

Älänningsars resor utanför Åland

4. Hur många gånger under perioden 1.11.2007-31.10.2008 har du rest utanför Åland (privat och i tjänsten)?
5. Hur många gånger under samma period uppskattar du att du på vägen hem till Åland använt:
passagerarfärja/kryssningsfartyg från Sverige	____ ____ ____	gånger
flyg från Sverige	____ ____ ____	gånger
passagerarfärja från Finland	____ ____ ____	gånger
flyg från Finland	____ ____ ____	gånger
skärgårdsfärja från Finland	____ ____ ____	gånger
egen fritidsbåt till Åland	____ ____ ____	gånger

Besökares övernattnings i de åländska hushållen (avgiftsfritt)

6. Uppskattningsvis hur många personer, som är bosatta/skrivna utanför Åland, har övernattnat i din bostad/i ditt fritidshus under perioden november 2007 till oktober 2008? Om en och samma person har besökt dig flera gånger under året, räkna då denna som en ny person varje gång (se exemplet på baksidan av blanketten!). besökare totalt
- av vilka är besökare bosatta utanför Finland:
7. Hur många övernattnings av personer bosatta/skrivna utanför Åland har du uppskattningsvis haft under perioden november 2007 till oktober 2008? nätter totalt (Se exemplet på baksidan av blanketten!)
- av vilka är övernattnings av besökare bosatta utanför Finland: nätter

Uthyrning av egen bostad/ eget fritidshus till besökare (avgiftsbelagt)

8. Har du hyrt ut din bostad/ditt fritidshus till personer bosatta utanför Åland 1.11.2007-31.10.2008?
 Ja Nej
9. Om 'ja', till hur många personer bosatta utanför Åland? (Se exemplet på baksidan) besökare
 av vilka är besökare bosatta utanför Finland:
10. Hur många nätter? nätter totalt under perioden
 av vilka är övernattnings av besökare bosatta utanför Finland: nätter

3169455430

Vänd!

Den externa handelns och turismens betydelse för den åländska ekonomin

Ni kan också svara via vår hemsida (se foljebrevet)!

Vänligen fyll i blanketten tydligt (svaren läses maskinellt)! Tack!

1. Företagets namn _____

2. Företagets FO-nummer _____

3. Kontaktperson: _____ 4. Telefonnr: _____

FÖRETAGETS OMSÄTTNING OCH FÖRSÄLJNING

5. Företagets totala omsättning enligt 2007-års bokslut euro exkl. moms

6. Uppskattning av företagets totala omsättning år 2008 euro exkl. moms

7. Hur fördelar sig företagets totala omsättning (exkl. moms) år 2007 på:

försäljning av varor och tjänster inom Åland:

7a till kunder fast bosatta på Åland/
företag på Åland euro

7b till turister* euro *Med turister avses personer som inte bor eller studerar på Åland, även utflyttade ålänningar räknas som turister.

övrig försäljning av varor och tjänster utanför Åland:

7c till Finland euro

7d till Sverige euro

7e till övriga EU euro det viktigaste landet _____

7f till övriga världen euro det viktigaste landet _____

Totala omsättningen euro
(Summan av 7a-7f) (Samma belopp som fråga 5)

8. Uppskatta hur stor andel av den totala försäljningen utanför Åland år 2007 (summan av 7c-7f) som är:

försäljning av varor % försäljning av tjänster %

FÖRETAGETS INKÖP

9. Ange det totala värdet av inköpta varor och tjänster som använts i produktionen/försäljningen år 2007:

köpta inom Åland:

9a euro

köpta utanför Åland:

9b från Finland euro

9c från Sverige euro

9d från övriga EU euro det viktigaste landet _____

9e från övriga världen euro det viktigaste landet _____

Totalt inköpta varor och tjänster euro
(Summan av 9a-9e)

2527649005

0066649001

 10. Uppskatta hur stor andel av de totala inköpen utanför Åland år 2007 (summan av 9b-9e) som är:

 köp av varor %

 köp av tjänster %

FÖRETAGETS ANSTÄLLDA

 11. Antal anställda (omräknat till helårstjänster) år 2007? stycken (inkl. företagaren, familjemedlemmar)

 12. Uppskatta antal anställda (omräknat till helårstjänster) år 2008? stycken (inkl. företagaren, familjemedlemmar)

13. Hur fördelar sig företagets anställda (omräknat till helårstjänster) år 2007 på:

 13a bosatta på Åland

 13b bosatta på finska fastlandet

 13c bosatta i Sverige

 13d bosatta i övriga EU

det viktigaste landet _____

 13e bosatta i övriga världen

det viktigaste landet _____

Totalt antal anställda (Summan av 13a-13e)

14. Företagets totala löneutbetalningar (exkl. bikostnader) år 2007 (inkl. löner åt företagaren, familjemedlemmar)?

 euro av vilket euro betalades till personer med hemort utanför Åland
FILIAL/DOTTERBOLAG/MODERBOLAG?

 15. Har ni någon filial/något dotterbolag utanför Åland? Ja. Gå vidare till fråga 16! Nej. Gå vidare till fråga 18!

 16. Ange filialernas/dotterbolagens hemland! Finland Sverige Övriga EU Övriga världen
Flera kryss möjliga!

 17. Hur fördelar sig filialernas/dotterbolagens anställda utanför Åland (omräknat till helårstjänster) sammantaget år 2007 på:

 17a bosatta i Finland

 17b bosatta i Sverige

 17c bosatta i övriga EU

det viktigaste landet _____

 17d bosatta i övriga världen

det viktigaste landet _____

Totalt antal anställda (Summan av 17a-17d)

 18. Är ert företag en filial/ett dotterbolag? Ja. Gå vidare till fråga 19! Nej. Tack så mycket för dina svar!

19. Ange moderbolagets namn och hemland!

Namn _____ Hemland _____

Tack så mycket för din hjälp!

ÅLANDS STATISTIK- OCH UTREDNINGSGS BYRÅ

Ålands statistik- och utredningsbyrå, ÅSUB, är en fristående enhet vars huvuduppgift är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva kvalificerad utrednings- och forskningsverksamhet.

ÅSUB producerar fortlöpande aktuell statistik inom en rad olika samhällsområden. Tyngdpunkten i analysverksamheten utgörs av utredningar inom det ekonomisk-politiska området. Statistiska sammanställningar publiceras regelbundet i serierna ÅSUB Statistik och ÅSUB Statistikmeddelande, medan serien ÅSUB Rapport innehåller utredningar, analyser och annan information om Ålands ekonomi och samhälle.

Mer information om verksamheten och publikationer finns på ÅSUB:s hemsida www.asub.ax

ÅLANDS STATISTIK- OCH
UTREDNINGSGS BYRÅ

Tfn +358 (0)18 25490
Fax +358 (0)18 19495
info@asub.ax
www.asub.ax

Ålandsvägen 26
PB 1187
AX-22 111 MARIEHAMN